

WYTYCZNE

Jak sprawić, aby mecze
piłkarskie i inne wydarzenia
sportowe były bezpieczne,
odpowiednio zabezpieczone
oraz przyjazne dla uczestników

Wszystko co należy wiedzieć

**Organizowanie bezpieczniejszych,
lepiej zabezpieczonych,
i bardziej przyjaznych dla
uczestnika imprez sportowych**

OWYTYCZNE ZAWIERAJĄ 16 ARKUSZY INFORMACYJNYCH

Tło historyczne i normy ujęte w Konwencji z Saint-Denis

- Arkusz informacyjny nr 1 Konwencja z Saint-Denis w skrócie
- Arkusz informacyjny nr 2 Wielopodmiotowe, zintegrowane podejście – na czym ono polega?
- Arkusz informacyjny nr 3 Przegląd trendów i wyzwań, związanych z przemocą w sporcie
- Arkusz informacyjny nr 4 Wymiana dobrych praktyk w Europie

Zapewnianie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych

- Arkusz informacyjny nr 5 Bezpieczeństwo: właściwe podmioty i ich rola
- Arkusz informacyjny nr 6 Bezpieczeństwo: jak oceniać i identyfikować ryzyko podczas imprez sportowych oraz nim zarządzać
- Arkusz informacyjny nr 7 Bezpieczeństwo: certyfikacja, maksymalna bezpieczna pojemność obiektu i normy europejskie
- Arkusz informacyjny nr 8 Zabezpieczenie imprez sportowych: na czym ono polega?
- Arkusz informacyjny nr 9 Obsługa imprez sportowych: na czym ona polega?
- Arkusz informacyjny nr 10 Listy kontrolne: narzędzie samooceny

Przekrojowe polityki i programy

- Arkusz informacyjny nr 11 Rasizm, dyskryminacja i nietolerancja, w tym mowa nienawiści, w sporcie
- Arkusz informacyjny nr 12 Prawa człowieka w Konwencji z Saint-Denis
- Arkusz informacyjny nr 13 Modelowa struktura krajowej strategii realizacji Zalecenia TS-4
- Arkusz informacyjny nr 14 Dostępność i integracyjny charakter imprez sportowych
- Arkusz informacyjny nr 15 Poznaj Konwencję z Saint-Denis: kurs online
- Arkusz informacyjny nr 16 Modelowe, krajowe ramy legislacyjne i regulacyjne w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych

Niniejszy zestaw **wytycznych** został opracowany w ramach polityki komunikacyjnej Komitetu Konwencji z Saint-Denis (T-S4), w celu dalszego promowania jej postanowień. Zawiera on informacje przeznaczone zarówno dla ekspertów, jak i opinii publicznej, napisane przystępnym językiem, na temat tła historycznego, zasad, standardów oraz dobrych praktyk uwzględnionych w Konwencji Saint-Denis i zaleceniach, a także na temat powiązanych z nimi polityk przekrojowych, które mają służyć **wdrożeniu zintegrowanego, wielopodmiotowego podejścia do osiągnięcia bezpieczniejszych, bardziej zabezpieczonych i bardziej przyjaznych meczów piłki nożnej oraz innych wydarzeń sportowych.**

Grupy adresatów

- ▶ Osoby decyzyjne w podmiotach administracji publicznej, odpowiedzialnych za sport i sprawy wewnętrzne;
- ▶ Funkcjonariusze publiczni/ osoby na stanowiskach kierowniczych w jednostkach organów administracji publicznej, odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę podczas imprez sportowych;
- ▶ Władze lokalne i regionalne odpowiedzialne za bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę podczas imprez sportowych;
- ▶ Inne, właściwe komórki administracji rządowej;
- ▶ Organy ds. bezpieczeństwa;
- ▶ Organy ścigania i instytucje wymiaru sprawiedliwości;
- ▶ Służby ratunkowe;
- ▶ Kluczowe instytucje policyjne;
- ▶ Krajowe Punkty Informacyjne ds. Piłki Nożnej;
- ▶ Władze piłkarskie;
- ▶ Uczestnicy imprez sportowych i kibice.

Cele

Niniejsze wytyczne powstały w celu promowania „Konwencji Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych” (CETS nr 218), znanej jako Konwencja z Saint-Denis. Zestaw ten zawiera informacje służące:

- ▶ wyjaśnieniu wartości, zasad i standardów w niej zawartych;
- ▶ dokładnemu omówieniu postanowień Konwencji oraz rekomendacji i zaleceń z nią związanych;
- ▶ przedstawieniu wszelkich innych przekrojowych zagadnień, związanych ze stosowaniem Konwencji i wynikających z niej zaleceń;
- ▶ udzieleniu wsparcia osobom decyzyjnym we wdrażaniu postanowień Konwencji na szczeblu krajowym i w budowaniu wielopodmiotowego, zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia oraz obsługi podczas meczów piłki nożnej oraz innych imprez sportowych.

Konwencja z Saint-Denis

Konwencja Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych została otwarta do podpisu w dniu 3 lipca 2016 r. w Saint-Denis we Francji przy okazji rozgrywek UEFA EURO 2016. Konwencja weszła w życie 1 listopada 2017 r. po ratyfikacji przez 3 państwa - Francję, Monako i Polskę. Jej sygnatariuszami jest obecnie wiele Państw-Stron.

Konwencja promuje wielopodmiotowe zintegrowane podejście obejmujące trzy współzależne i uzupełniające się wzajemnie filary: bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę. Jest ona jedynym prawnie wiążącym instrumentem międzynarodowym, który przewiduje współpracę instytucjonalną wszystkich zainteresowanych stron, aby mecze piłki nożnej i inne imprezy sportowe były bardziej bezpieczne i przyjazne dla uczestników.

www.coe.int

Rada Europy jest wiodącą na kontynencie organizacją broniącą praw człowieka. Ma 46 państw członkowskich w tym wszystkie kraje Unii Europejskiej. Wszystkie państwa członkowskie Rady Europy przystąpiły do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, traktatu stworzonego po to, by chronić prawa człowieka, demokrację i rządy prawa. Europejski Trybunał Praw Człowieka nadzoruje implementację Konwencji w państwach członkowskich.

Wprowadzenie

■ Konwencja Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych (CETS nr 218) została otwarta do podpisu w dniu 3 lipca 2016 r. w Saint-Denis we Francji przy okazji meczu ćwierćfinałowego UEFA EURO 2016.

■ Celem Konwencji z Saint-Denis jest sprawienie, aby mecze piłki nożnej oraz inne imprezy sportowe były bardziej przyjazne i bezpieczne dla kibiców.

■ Konwencja ta jest jedynym wiążącym międzynarodowym instrumentem prawnym, który ustanawia współpracę instytucjonalną między wszystkimi zainteresowanymi stronami zaangażowanymi w organizowanie meczów piłki nożnej oraz innych imprez sportowych.

Dlaczego przyjęto Konwencję z Saint-Denis?

■ Konwencja promuje przyjęcie wielopodmiotowego zintegrowanego podejścia¹ opartego na trzech współzależnych filarach, którymi są bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługa, aby zapewnić bezpieczne i przyjazne otoczenie podczas imprez sportowych zarówno na stadionach, jak i poza nimi.

■ W Konwencji wykorzystano wiedzę i doświadczenia zgromadzone na szczepku międzynarodowym od czasu przyjęcia Europejskiej konwencji w sprawie przemocy i ekscesów widzów w 1985 r.

■ Celem Konwencji z Saint-Denis jest przejście od podejścia skoncentrowanego na przemocy wśród widzów do podejścia zintegrowanego, które promuje współpracę wszystkich zainteresowanych podmiotów publicznych i prywatnych. W tekście wskazano sześć równorzędnych stron takiej współpracy: rządy poszczególnych krajów, władze samorządowe, policję, władze piłkarskie, kibiców oraz społeczności lokalne.

1. Więcej informacji na temat wielopodmiotowego zintegrowanego podejścia można znaleźć w arkuszu informacyjnym nr 2: *Wielopodmiotowe zintegrowane podejście: na czym ono polega?*

■ Tekst Konwencji jest stosunkowo krótki (obejmuje ona 22 artykuły). Każdy kraj decyduje o sposobie wdrażania Konwencji oraz opiera na niej swoją politykę. Uzupełnieniem tekstu Konwencji jest zalecenie Rec (2021)1 przyjęte w kwietniu 2021 r. przez *Komitet do spraw bezpieczeństwa i zabezpieczenia imprez sportowych (TS-4)*. Zalecenie zawiera trzy wzajemnie powiązane załączniki dotyczące zalecanych dobrych praktyk: Bezpieczeństwo (załącznik A), Zabezpieczenie (załącznik B) i Obsługa (załącznik C), a także odpowiednie listy kontrolne (załącznik D).²

■ W celu promowania zasad i norm przewidzianych w Konwencji z Saint-Denis opracowano internetowy kurs dotyczący bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych. Składa się on z ośmiu modułów omawiających wszystkie aspekty skutecznego i sprawnego zarządzania bezpieczeństwem, zabezpieczeniem i obsługą imprez sportowych tak, aby mecze piłkarskie i inne imprezy sportowe były bardziej przyjazne i bezpieczne dla widzów. Więcej informacji można znaleźć na stronie: <https://pjp-eu.coe.int/en/web/security-safety-sport/home>³.

Uroczystość otwarcia Konwencji z Saint-Denis do podpisu
Stade de France, 3 lipca 2016 r.

- Więcej informacji na temat zalecenia T-S4 Rec (2021)1, przyjętego w 2021 r. można znaleźć w arkuszu informacyjnym nr 4: *Wzajemna wymiana zalecanych najlepszych praktyk w Europie*.
- Więcej informacji na temat projektu Pros4+ można znaleźć w arkuszu informacyjnym nr 15: *Poznaj konwencję z Saint-Denis – kurs online*.

Podpisanie, ratyfikacja i wejście w życie

■ Konwencja z Saint-Denis weszła w życie 1 listopada 2017 r. po ratyfikacji przez trzy państwa: Francję, Monako i Polskę. W celu monitorowania jej realizacji powołano *Komitet do spraw bezpieczeństwa i zabezpieczenia imprez sportowych (T-S4)*. W okresie od grudnia 2020 r. do lutego 2021 r. Komitet odbył kilka nieformalnych posiedzeń przygotowawczych. Pierwsze posiedzenie plenarne Komitetu odbyło się zdalnie w kwietniu 2021 r.

■ Komitet tworzą delegacje państw-stron składające się z przedstawicieli najważniejszych organów administracji publicznej, odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i zabezpieczenie w sporcie, a także przedstawicieli krajowych punktów informacyjnych do spraw piłki nożnej oraz władz sportowych i organizacji kibiców. W pracach Komitetu mogą również uczestniczyć państwa-observatorzy, a także obserwatorzy z innych międzynarodowych pomiotów (np. organizacji sportowych).

■ W okresie przejściowym, w którym kraje będą ratyfikowały nową konwencję i wypowiadały starą konwencję z roku 1985 państwa-strony nowej konwencji będą mogły uczestniczyć w pracach *Komitetu do spraw bezpieczeństwa i zabezpieczenia imprez sportowych (T-S4)* jako obserwatorzy z urzędu.

■ Postępy w podpisywaniu i ratyfikowaniu Konwencji z Saint-Denis można śledzić na stronie internetowej Biura Traktatowego Rady Europy: [Status podpisów oraz ratyfikacji](#).

Tło historyczne (lata 1985-2016): Europejska konwencja w sprawie przemocy i ekscesów widzów (ETS nr 120)

■ Instrumentem poprzedzającym Konwencję z Saint-Denis jest inna konwencja Rady Europy - *Europejska konwencja w sprawie przemocy i ekscesów widzów w czasie imprez sportowych, a w szczególności meczów piłki nożnej*. Została ona opracowana w rekordowym tempie po tragedii na stadionie Heysel w Brukseli i weszła w życie dnia 1 listopada 1985 r. Tragedia ta wstrząsnęła światem ujawniając pilną potrzebę wdrożenia środków na rzecz poprawy bezpieczeństwa i zabezpieczenia imprez sportowych.

■ Konwencja z 1985 r. koncentruje się przede wszystkim na zapobieganiu i kontrolowaniu przemocy wśród widzów. Jej stronami są 42 państwa, w tym Maroko. Ma ona również kilku uczestników i obserwatorów, takich jak Unia Europejska oraz różne podmioty niepubliczne, w tym UEFA, FIFA i organizacje kibiców, a także organizacje międzynarodowe takie jak INTERPOL.

Europejska konwencja w sprawie przemocy i ekscesów widzów w czasie imprez sportowych, a w szczególności meczów piłki nożnej

■ Powołano następnie Stały Komitet monitorujący przestrzeganie Konwencji z 1985 r. przez strony. Organizowane były regularne wizyty konsultacyjne. Na przestrzeni lat przyjęto 26 zaleceń uzupełniających, które dotyczyły ochrony, zabezpieczenia, a w późniejszym okresie także obsługi imprez sportowych. Zalecenia te zostały uaktualnione i zebrane w zaleceniu Rec(2015)1 Komitetu Stałego tejże Konwencji. Zalecenie to zostało zmienione w 2019 r. i przyjęte w 2020 r. Następnie w kwietniu 2021 r. zalecenie to przyjął *Komitet do spraw bezpieczeństwa i zabezpieczenia imprez sportowych (TS-4)*, powołany na mocy Konwencji z Saint-Denis (zalecenie Rec(2021)1).

■ W listopadzie 2021 r. Komitet Stały Konwencji z 1985 r. większością głosów podjął decyzję o zawieszeniu swojej działalności. Delegacje krajowe postanowiły, że od tej pory będą uczestniczyły wyłącznie w pracach *Komitetu do spraw bezpieczeństwa i zabezpieczenia imprez sportowych (TS-4)*, w którym mają status obserwatora z urzędu.

Najważniejsze konwencje w sektorze sportu

Na przestrzeni lat Rada Europy zaproponowała państwom trzy konwencje dotyczące sektora sportu:

- ▶ **1989:** Konwencja o zwalczaniu dopingu w sporcie (ETS nr 135).
- ▶ **2014:** Konwencja Rady Europy w sprawie zwalczania manipulacji zawodami sportowymi („Konwencja z Macolin”) (CETS nr 215).
- ▶ **2016:** Konwencja Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych („Konwencja z Saint-Denis”) (CETS nr 218).

” Konwencja z Saint-Denis jest jedynym prawnie wiążącym międzynarodowym instrumentem dotyczącym bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych

Dane kontaktowe

Sophie KWASNY, Dyrektor Departamentu Sportu

Marie-Françoise GLATZ, Sekretariat Konwencji

Paulo GOMES, Sekretarz Konwencji

Francesco ZECCHETTO, Asystent ds. Administracyjnych

Departament Sportu

DG II – Demokracja

Rada Europy, F-67075 Strasburg,

Francja

sport.t-s4@coe.int

<https://www.coe.int/en/web/sport/>

Przydatne linki

1. **Konwencja z Saint-Denis**
<https://www.coe.int/en/web/sport/safety-security-and-service-approach-convention>
2. **Zalecenia Komitetu T-S4**
  - i. Rec(2021)1: Zalecane dobre praktyki w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - ii. Rec(2022)1: Modelowa struktura krajowej strategii bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - iii. Rec(2022)2: Modelowe krajowe ramy legislacyjne i regulacyjne w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
<https://www.coe.int/en/web/sport/t-s4-recommendations>
3. **Aby dowiedzieć się więcej o Konwencji i zaleceniu Rec(2021)1 można zarejestrować się na następujące, dostępne dla wszystkich, kursy internetowe:**
  - i. Kurs na temat praw człowieka w sporcie (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, rosyjskim, słowackim i hiszpańskim)
<http://help.elearning.ext.coe.int/course/index.php?categoryid=590>
  - ii. Kurs na temat bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, polskim i portugalskim)
<https://pjp-eu.coe.int/en/web/security-safety-sport/pros4-e-learning-enrolment-form>

Wprowadzenie

Celem Konwencji z Saint-Denis jest przyczynienie się do tego, aby mecze piłki nożnej i inne imprezy sportowe¹ odbywały się w bezpiecznym otoczeniu przyjaznym dla wszystkich uczestników, co należy osiągnąć poprzez wdrożenie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi. Podejście to opiera się na partnerstwie i współpracy wszystkich zainteresowanych stron.

Definicje zawarte w Konwencji

■ Artykuł 3 Konwencji z Saint-Denis zawiera szczegółowe definicje „zintegrowanego podejścia” oraz „wielopodmiotowego zintegrowanego podejścia”.

■ „Zintegrowane podejście” oznacza uznanie, że niezależnie od swojego podstawowego celu, środki bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych nieodwołalnie nakładają się na siebie, są wzajemnie powiązane i wzajemnie na siebie oddziałują, muszą być wyważone i nie mogą być opracowywane ani wdrażane niezależnie od siebie nawzajem.

■ „Wielopodmiotowe zintegrowane podejście” oznacza uznanie, że zadania i działania poszczególnych instytucji zaangażowanych w działania planistyczne i operacyjne dotyczące piłki nożnej lub innych dyscyplin sportowych powinny być skoordynowane, uzupełniające się wzajemnie, proporcjonalne oraz zaprojektowane i wdrażane w ramach kompleksowej strategii zapewnienia bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi.

■ Artykuł 2 Konwencji z Saint-Denis wyjaśnia znaczenie zintegrowanego podejścia stwierdzając, że strony muszą zapewnić „uznanie przez wszystkie instytucje publiczne i prywatne oraz inne zainteresowane strony faktu, że kwestie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi nie mogą być rozpatrywane niezależnie od siebie nawzajem, a każdy z tych elementów może mieć bezpośredni wpływ na zapewnienie dwóch pozostałych”.

■ Strony „uwzględnią dobre praktyki podczas opracowywania zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi”.

Trzy współzależne filary: bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługa²

Bezpieczeństwo

Pojęcie bezpieczeństwa obejmuje wszelkie środki mające na celu zapobieganie ryzyku odniesienia obrażeń albo utraty zdrowia czy też dobrego samopoczucia podczas imprez sportowych. Środki te dotyczą infrastruktury i certyfikowania stadionów, planów reagowania kryzysowego oraz zasad spożywania alkoholu. Środki bezpieczeństwa służą również ochronie osób przemieszczających się na imprezy sportowe oraz osób oglądających je w miejscach publicznych poza obiektami sportowymi.

Zabezpieczenie

Pojęcie bezpieczeństwa obejmuje wszelkie środki służące zapobieganiu przemocy i zakłóceniom porządku podczas meczów piłki nożnej na stadionie i poza nim, a także karaniu tych czynów. Środki te obejmują ocenę ryzyka, współpracę z policją i innymi właściwymi podmiotami oraz stosowanie kar.

Obsługa

Pojęcie obsługi obejmuje środki służące temu, aby mecze piłki nożnej były imprezami przyjemnymi i przyjaznymi dla wszystkich, nie tylko na terenie obiektów sportowych, ale także w miejscach publicznych, w których widzowie i grupy kibiców gromadzą się przed meczem, w trakcie meczu i po nim. Obsługa obejmuje infrastrukturę, taką jak punkty gastronomiczne i zaplecze sanitarne na stadionie, a także sposoby witania widzów i ich traktowania podczas całego wydarzenia.

1. Tekst niniejszego arkusza informacyjnego dotyczy w szczególności meczów piłki nożnej, ale w stosownych przypadkach, jeżeli władze krajowe uznają to za niezbędne lub właściwe może on mieć zastosowanie również do innych imprez sportowych.

2. Więcej informacji na temat tych trzech pojęć można znaleźć w arkuszach informacyjnych nr 5, 6, 7, 8 i 9.

Podstawowe zasady zintegrowanego podejścia: uczestnictwo i koordynacja

Zintegrowane podejście zakłada, że w procesie przygotowania imprezy sportowej i zarządzania jej przebiegiem są reprezentowane i biorą udział wszystkie niżej wymienione strony³:

- ▶ właściwe ministerstwa, w tym ministerstwo spraw wewnętrznych (lub w niektórych krajach ministerstwo sprawiedliwości) oraz ministerstwo sportu;
- ▶ organy sądowe;
- ▶ krajowe władze piłkarskie;
- ▶ policja i właściwe organy ścigania;
- ▶ gminy;
- ▶ społeczności lokalne;
- ▶ kierownik ds. bezpieczeństwa;
- ▶ służby awaryjne i kryzysowe;
- ▶ podmioty odpowiedzialne za logistykę, bezpieczeństwo, reagowanie w sytuacjach kryzysowych oraz obsługę.

Na poziomie międzynarodowym zaangażowane muszą być wszystkie zainteresowane strony - zarówno organizacje publiczne, w szczególności Rada Europy, Unia Europejska i INTERPOL, jak i organizacje prywatne takie jak UEFA, FIFA, organizacje kibiców, związki sportowe, ligi krajowe itp. Taka **ścisła koordynacja** działań zainteresowanych stron jest niezbędna do opracowania skutecznego zintegrowanego podejścia.

Pojęcie zintegrowanego podejścia należy odnieść do **wszystkich aspektów meczu piłki nożnej** - nie może ono ograniczać się do planowania i realizacji środków zapobiegawczych i operacyjnych. Zintegrowane podejście ma zatem zastosowanie do wszystkich etapów imprezy sportowej, tj. również do czynności prowadzonych przed imprezą i po niej, a nie tylko podczas imprezy sportowej.

” Wielopodmiotowe zintegrowane podejście stanowi podstawę Konwencji z Saint-Denis

Zintegrowane podejście do ogółu doświadczeń związanych z imprezą sportową - od miejsca, z którego kibice wyruszają na imprezę sportową, poprzez korzystanie ze środków transportu, przybycie na stadion, czas po zakończeniu meczu, aż do powrotu do domu

Zintegrowane podejście musi opierać się na **zasadzie kompleksowej, dynamicznej oceny ryzyka**⁴. Służy ona określeniu środków, które należy podjąć w celu zapewnienia bezpieczeństwa, zabezpieczenia i dobrej atmosfery podczas każdej imprezy sportowej.

Zintegrowane podejście oznacza również kulturę **wspólnego uzgadniania sposobu zarządzania kibicami** na stadionie i poza nim. Wykazano, że doświadczenia kibiców na każdym etapie imprezy sportowej mogą mieć znaczący wpływ na ich zachowanie. Negatywne doświadczenia poza stadionem mogą wpływać na zachowanie kibiców na stadionie i odwrotnie.

Niezbędna jest współpraca między kierownikiem ds. bezpieczeństwa stadionu a właściwym komendantem policji, a także kompleksowe wielopodmiotowe podejście umożliwiające harmonizację strategii zarządzania tłumem. Strategie takie muszą opierać się na dynamicznej ocenie ryzyka, proporcjonalnych działaniach oraz skutecznej komunikacji. Jest to podstawą wielopodmiotowego zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi.

3. Więcej informacji na temat zadań poszczególnych stron można znaleźć w arkuszu informacyjnym nr 5: *Podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo i ich rola*.

4. Więcej informacji na temat oceny ryzyka można znaleźć w arkuszu informacyjnym nr 6: *Bezpieczeństwo: ocena, identyfikacja i zarządzanie ryzykiem podczas imprez sportowych*.

Zintegrowane podejście oparte na doświadczeniach europejskich

Doświadczenia europejskie wskazują na potrzebę planowania i zarządzania meczami piłki nożnej z zastosowaniem zintegrowanego podejścia, które uwzględnia wzajemne zależności między środkami w obszarach bezpieczeństwa, zabezpieczenia oraz obsługi.

Doświadczenia europejskie wskazują również, że do zapewnienia skutecznej realizacji zintegrowanej strategii bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi na poziomie lokalnym oraz krajowym niezbędne są krajowe mechanizmy koordynacji nadzorowane przez władze publiczne.

Zintegrowane podejście: model przebiegu imprezy sportowej

Aby lepiej wyjaśnić i podkreślić potrzebę odpowiednio zintegrowanej organizacji imprezy sportowej do zalecenia T-S4 Rec (2021)¹ dołączono schemat przebiegu imprezy. Pokazuje on przebieg imprezy z perspektywy kibica oraz zależność jej przebiegu od wielopodmiotowego podejścia do zarządzania na poszczególnych etapach.

Informowanie o „zintegrowanym podejściu” i jego promowanie

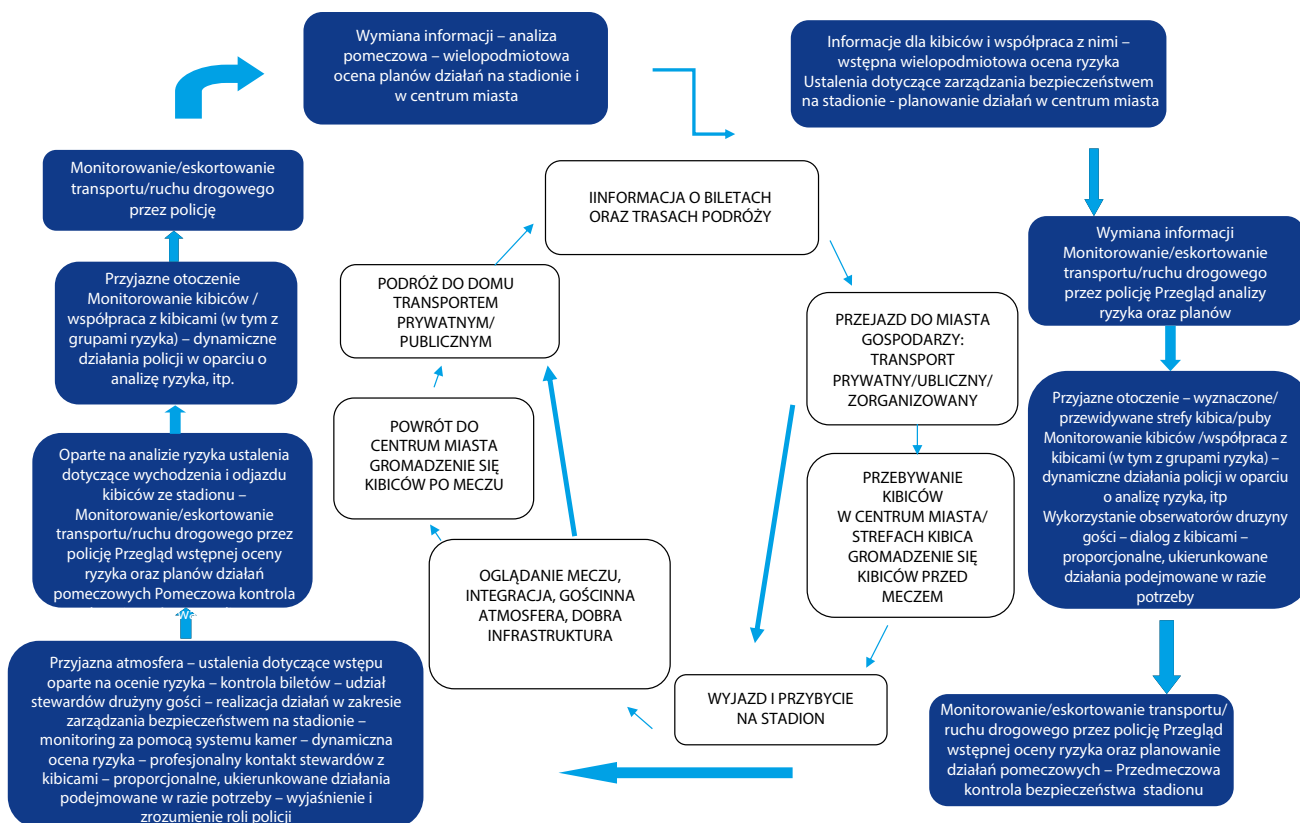
Istnieje potrzeba opracowania wspólnej dla wielu podmiotów strategii medialnej i informacyjnej. Jej celem jest zapewnienie, aby lokalni mieszkańcy oraz goście (kibice) byli na bieżąco informowani o środkach podejmowanych w ramach przygotowań do dużych imprez sportowych, a także o znaczeniu i założeniach zintegrowanego podejścia.

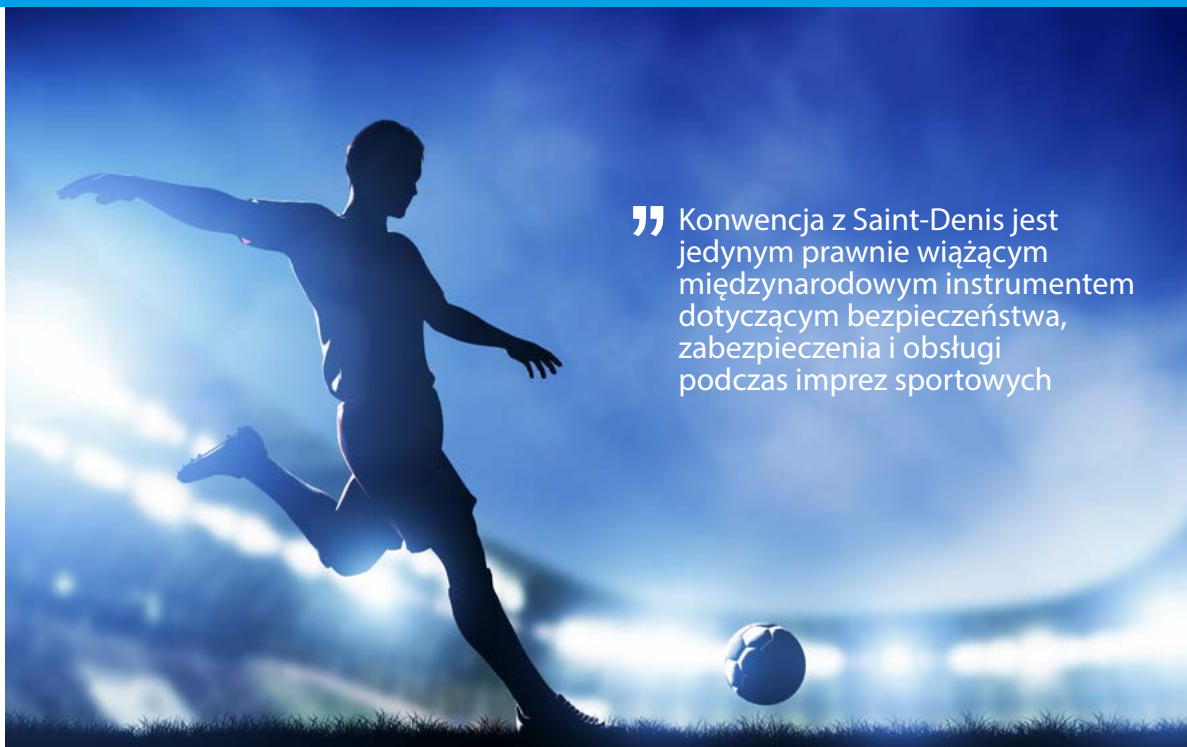
Zintegrowane podejście, o którym jest mowa w Konwencji powinno być promowane jako podstawowa zasada zarządzania organizacją dużych imprez sportowych.

” Zasady i normy zawarte w Konwencji z Saint-Denis są efektem kilkudziesięciu lat doświadczeń w organizowaniu imprez sportowych

Model przebiegu imprezy sportowej Zintegrowane planowanie i działanie wielu podmiotów Organizacja bezpiecznej i przyjaznej imprezy sportowej (źródło: Zalecenie T-S4 Rec(2021)¹)

” Konwencja z Saint-Denis jest jedynym prawnie wiążącym międzynarodowym instrumentem dotyczącym bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych

Konwencja z Saint-Denis

Konwencja Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych została otwarta do podpisu w dniu 3 lipca 2016 r. w Saint-Denis we Francji przy okazji rozgrywek UEFA EURO 2016. Konwencja weszła w życie 1 listopada 2017 r. po ratyfikacji przez 3 państwa – Francję, Monako i Polskę. Jej sygnatariuszami jest obecnie wiele Państw-Stron.

Konwencja promuje wielopodmiotowe zintegrowane podejście obejmujące trzy współzależne i uzupełniające się wzajemnie filary: bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę. Jest ona jedynym prawnie wiążącym instrumentem międzynarodowym, który przewiduje współpracę instytucjonalną wszystkich zainteresowanych stron, aby mecze piłki nożnej i inne imprezy sportowe były bardziej bezpieczne i przyjazne dla uczestników.

Przydatne linki

1. **Konwencja z Saint-Denis**
<https://www.coe.int/en/web/sport/safety-security-and-service-approach-convention>
2. **Zalecenia Komitetu T-S4**
  - i. Rec(2021)1: Zalecane dobre praktyki w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - ii. Rec(2022)1: Modelowa struktura krajowej strategii bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - iii. Rec(2022)2: Modelowe krajowe ramy legislacyjne i regulacyjne w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi<https://www.coe.int/en/web/sport/t-s4-recommendations>
3. Aby dowiedzieć się więcej o Konwencji i zaleceniu Rec(2021)1 można zarejestrować się na następujące, dostępne dla wszystkich, kursy internetowe:
  - i. Kurs na temat praw człowieka w sporcie (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, rosyjskim, słowackim i hiszpańskim)
<http://help.elearning.ext.coe.int/course/index.php?categoryid=590>
  - ii. Kurs na temat bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, polskim i portugalskim)
<https://pjp-eu.coe.int/en/web/security-safety-sport/pros4-e-learning-enrolment-form>

Znaczenie piłki nożnej w Europie

■ Piłka nożna jest zdecydowanie najbardziej popularną dyscypliną sportu na całym kontynencie europejskim. W sezonie 2019-2020 mecze piłki nożnej przyciągnęły na stadiony ponad 150 milionów widzów. W Europie, krajem o największej liczbie kibiców oglądających mecze na stadionach jest Wielka Brytania. We wspomnianym sezonie, pomimo pandemii Covid-19, mecze obejrzały tam ponad 32 miliony widzów. Na drugim miejscu znajdują się Niemcy, gdzie liczba kibiców na stadionach w tym samym sezonie wyniosła 20 milionów.

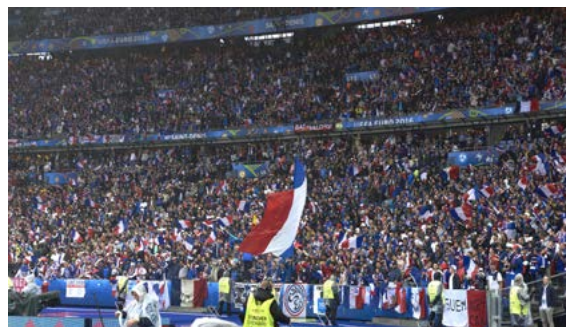
■ Te imponujące liczby potwierdzają wielkie znaczenie piłki nożnej na świecie, a zwłaszcza w Europie. Przy tak dużej liczbie osób gromadzących się na stadionach lub w ich pobliżu istnieje jednak ryzyko wystąpienia incydentów. Piłka nożna i sport w ogólności muszą zatem stawić czoła takim wyzwaniom, aby zapobiegać i przeciwdziałać zjawisku przemocy w sporcie.¹

Incydenty podczas meczów piłki nożnej

■ W Europie każdy kraj ma własną definicję incydentu. Z tego powodu trudno jest zebrać porównywalne informacje, ponieważ każdy kraj ma własne kryteria istotności takich incydentów. Europejska kategoryzacja wykorzystuje 3-stopniową skalę do oceny stopnia powagi incydentów: incydenty bardzo poważne, poważne i niegroźne. W okresie 2019/2020 1% incydentów zarejestrowanych przez policję oceniono jako bardzo poważne, 11% jako poważne, a 88% jako niegroźne.

■ Do najczęstszych odnotowanych incydentów należą akty przemocy, groźby, zakłócenia porządku publicznego, użycie materiałów pirotechnicznych, zachowania rasistowskie i dyskryminacyjne oraz mowa nienawiści. Ostatnie obserwacje pokazują, że liczba tych incydentów nieznacznie wzrasta, o 5,5% w porównaniu z sezonem sportowym 2018/2019.

1. Niniejszy arkusz informacyjny opiera się na danych liczbowych zawartych w sprawozdaniu rocznym za sezon 2019/2020 dotyczącym przemocy, zakłóceń porządku i innych działań zabronionych. W sprawozdaniu podsumowano odpowiedzi na ankietę online, udzielone przez 38 państw europejskich. Sprawozdanie opublikowano w ramach wspólnego projektu Unii Europejskiej i Rady Europy zatytułowanego ProS4+.

Mecze piłki nożnej corocznie przyciągają na stadiony europejskie ponad 150 milionów kibiców

■ W Europie podczas 42% meczów piłki nożnej odnotowuje się incydenty (średnio przypada więc 0,63 incydentu na mecz). Miejsce występowania incydentów zmienia się ostatnio z samych stadionów na tereny poza stadionem, takie jak oficjalne miejsca oglądania transmisji meczów, centra miast, strategiczne punkty dojazdu do stadionu, w tym dworce kolejowe i lotniska, a także środki transportu publicznego. Pandemia COVID-19 jeszcze bardziej nasiliła to zjawisko, ponieważ większość obiektów sportowych w Europie została zapobiegawczo zamknięta dla widzów, aby zapobiec rozprzestrzenianiu się wirusa.

■ Działania profilaktyczne i współpraca wszystkich stron związanych z organizacją imprezy sportowej muszą zostać wzmocnione, aby móc lepiej reagować na rosnącą liczbę incydentów. Zapobieganie i współpraca to dwa kluczowe założenia wielopodmiotowego zintegrowanego podejścia, które przekładają się na politykę służącą ograniczeniu liczby incydentów. Niezbędna jest również edukacja oraz komunikowanie się z kibicami, co pozwala na sprawniejszą wymianę informacji i dialog między różnymi stronami związanymi z imprezą sportową.

Istniejące procedury zakazywania udziału w meczach

■ Za antyspołeczne zachowania związane z imprezami sportowymi władze nakładają zakazy udziału w meczach. Istnieją trzy rodzaje zakazów:

- ▶ zakazy sądowe;
- ▶ zakazy administracyjne;
- ▶ zakazy cywilne (władz sportowych).

■ W sezonie 2019/2020 w następstwie incydentów, które miały miejsce na stadionach piłkarskich wydano 11 300 zakazów (wzrost o 3% w porównaniu z poprzednim sezonem). 70% zakazów wydano w wyniku postępowania sądowego, 20% w ramach postępowania administracyjnego, a 10% wydały władze piłkarskie.

■ Istnieją również zakazy udziału w meczach wyjazdowych: spośród 11 300 wydanych zakazów ponad 600 stanowiły zakazy wyjazdowe.

■ Należy zauważyć, że piłka nożna nie jest jedyną dyscypliną sportu, w której występują incydenty. Podobne środki są więc stosowane również w innych dyscyplinach w celu zapobiegania i przeciwdziałania wszelkim agresywnym zachowaniom.

■ Mecze piłki nożnej i incydenty, do których dochodzi podczas nich są często przedmiotem obszernych relacji w mediach. Jednakże inne dyscypliny sportu (np. koszykówka, piłka ręczna, siatkówka, hokej na lodzie, rugby) również przyciągają dużą liczbę widzów na zawody, co wiąże się z podobnymi zagrożeniami. Potencjalne problemy muszą więc być uwzględniane przez wszystkie podmioty z sektora sportu i powinny być rozwiązywane za pomocą zintegrowanego wielopodmiotowego podejścia.

” Większość krajów europejskich wydaje zakazy, w tym zakazy wyjazdowe głównie w postępowaniu sądowym

Wybrane przykłady dobrych praktyk

■ Aby zmniejszyć ryzyko incydentów podczas imprez sportowych konieczne jest wdrożenie polityki zapobiegania i zwalczania przemocy na stadionach, którą należy uzupełnić o przepisy prawne dotyczące karania antyspołecznych zachowań. Niektóre kraje europejskie opracowały środki mające na celu ograniczenie liczby incydentów. Część tych środków okazała się skuteczna. Takie dobre praktyki są zróżnicowane i obejmują:

- ▶ Wykorzystanie pracowników organów ścigania jako obserwatorów oraz wywiadowców w środowisku piłkarskim;
- ▶ Utworzenie i działanie Krajowych Punktów Informacyjnych do spraw Piłki Nożnej – punkt taki jest krajowym źródłem specjalistycznej wiedzy w tym zakresie;
- ▶ Zakazy udziału dla osób powodujących konflikty;

Odpowiednia liczba dobrze przeszkolonych, odpowiednio wyposażonych i nadzorowanych stewardów ma zasadnicze znaczenie dla bezpieczeństwa meczów piłki nożnej

- ▶ Działania policji podejmowane w oparciu o dane wywiadowcze;
- ▶ Działanie w oparciu o ocenę ryzyka;
- ▶ Proporcjonalne interwencje;
- ▶ Skuteczny dialog z kibicami;
- ▶ Kursy szkoleniowe dla funkcjonariuszy policji dotyczące komunikowania się z kibicami;
- ▶ Politykę dialogu służącą poprawie stosunków między organizatorem imprezy sportowej, policją, prywatnymi służbami porządkowymi i kibicami;
- ▶ Powszechne stosowanie polityki zerowej tolerancji dla używania środków pirotechnicznych;
- ▶ Rozwój bliższej współpracy między władzami piłkarskimi, władzami publicznymi i organizacjami kibiców w celu promowania wymiany informacji i porad; i/lub
- ▶ Opracowanie programów edukacyjnych dla dorosłych sprawców drobnych wykroczeń lub incydentów podczas imprez sportowych.

Do zapamiętania

Wzrost liczby incydentów w piłce nożnej wskazuje, że kraje europejskie muszą kontynuować prace nad środkami i polityką na rzecz zmniejszenia ryzyka przemocy podczas imprez sportowych. W celu zapewnienia bezpieczeństwa powstaje coraz więcej narzędzi promujących pokojową atmosferę na stadionach.

Imprezy sportowe to momenty szczególne, w których bezpieczeństwo widzów nie może być zagrożone przez akty przemocy lub zachowania dyskryminujące.

” Państwa powinny zapewnić równowagę między polityką w zakresie prewencji a środkami represyjnymi

» Konwencja z Saint-Denis jest jedynym prawnie wiążącym międzynarodowym instrumentem dotyczącym bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych

Konwencja z Saint-Denis

Konwencja Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych została otwarta do podpisu w dniu 3 lipca 2016 r. w Saint-Denis we Francji przy okazji rozgrywek UEFA EURO 2016. Konwencja weszła w życie 1 listopada 2017 r. po ratyfikacji przez 3 państwa – Francję, Monako i Polskę. Jej sygnatariuszami jest obecnie wiele Państw-Stron.

Konwencja promuje wielopodmiotowe zintegrowane podejście obejmujące trzy współzależne i uzupełniające się wzajemnie filary: bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę. Jest ona jedynym prawnie wiążącym instrumentem międzynarodowym, który przewiduje współpracę instytucjonalną wszystkich zainteresowanych stron, aby mecze piłki nożnej i inne imprezy sportowe były bardziej bezpieczne i przyjazne dla uczestników.

Przydatne linki

1. **Konwencja z Saint-Denis**
<https://www.coe.int/en/web/sport/safety-security-and-service-approach-convention>
2. **Zalecenia Komitetu T-S4**
  - i. Rec(2021)1: Zalecane dobre praktyki w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - ii. Rec(2022)1: Modelowa struktura krajowej strategii bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - iii. Rec(2022)2: Modelowe krajowe ramy legislacyjne i regulacyjne w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
<https://www.coe.int/en/web/sport/t-s4-recommendations>
3. Aby dowiedzieć się więcej o Konwencji i zaleceniu Rec(2021)1 można zarejestrować się na następujące, dostępne dla wszystkich, kursy internetowe:
  - i. Kurs na temat praw człowieka w sporcie (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, rosyjskim, słowackim i hiszpańskim)
<http://help.elearning.ext.coe.int/course/index.php?categoryid=590>
  - ii. Kurs na temat bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, polskim i portugalskim)
<https://pjp-eu.coe.int/en/web/security-safety-sport/pros4-e-learning-enrolment-form>

Wprowadzenie

Zalecenie T-S4 Rec(2021)1 w sprawie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych stanowi syntezę i aktualizację 26 zaleceń, które były przyjęte od 1985 r. przez Stały Komitet Europejskiej Konwencji w sprawie przemocy i ekscesów widzów w czasie imprez sportowych (ETS nr 120, 1985).

Zalecenie to jest doskonałym uzupełnieniem Konwencji z Saint-Denis. Wyjaśnia ono szczegółowo, jak realizować Konwencję oraz przedstawia przyjęte dobre praktyki w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych dyscyplin sportowych¹, wypracowane na podstawie doświadczeń z ostatnich trzech dziesięcioleci.

Definicja Konwencji z Saint-Denis

■ Pojęcie „dobra praktyka” odnosi się do środków, które są stosowane w jednym lub kilku krajach i które okazały się wysoce skuteczne w realizacji celów Konwencji z Saint-Denis (art. 3).

Zalecenie T-S4 Rec(2021)1 – narzędzie do wykorzystania przez państwa

■ Zalecenie to jest doskonałym instrumentem uzupełniającym przy interpretacji i realizacji polityki wynikającej z artykułów Konwencji z Saint-Denis. Zalecenie składa się z tekstu głównego oraz **czterech powiązanych ze sobą załączników**, z których każdy odnosi się do określonego obszaru:

- ▶ Załącznik A: Bezpieczeństwo - zalecane dobre praktyki;
- ▶ Załącznik B: Zabezpieczenie - zalecane dobre praktyki;
- ▶ Załącznik C: Obsługa - zalecane dobre praktyki;
- ▶ Załącznik D: Listy kontrolne.

1. Tekst niniejszego arkusza informacyjnego dotyczy w szczególności meczów piłki nożnej, ale w stosownych przypadkach, jeżeli władze krajowe uznają to za niezbędne lub właściwe może on mieć zastosowanie również do innych imprez sportowych.

” Zalecenie łączy w jednym dokumencie ponad trzy dekady dobrych praktyk w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych

■ Załączniki te pozwalają każdemu państwu ocenić skuteczność swoich rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych oraz sprawdzić, czy są one zgodne z dobrymi praktykami przedstawionymi w zaleceniu.

■ Zalecenie skupia się na potrzebie opracowania i wdrożenia wielopodmiotowego zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi² podczas imprez sportowych. Dlatego też zalecenie podkreśla znaczenie utworzenia kompleksowych struktur koordynacyjnych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym oraz skutecznej współpracy partnerskiej na szczeblu międzynarodowym.

W określonych okolicznościach skutecznym elementem strategii działania policji może być wykorzystanie policji konnej

2. Więcej informacji na ten temat można znaleźć w arkuszu informacyjnym nr 2: *Wielopodmiotowe zintegrowane podejście – na czym ono polega?*

Krajowe dobre praktyki, np. dotyczące pracy stewardów są omawiane i dostosowywane do warunków danego kraju

Układ Konwencji z Saint Denis i Zalecenia T-S4 Rec(2021)1

Zalecenie, które można dostosować do potrzeb krajowych

■ Dobre praktyki przedstawione w załącznikach do Zalecenia nie mają charakteru nakazowego. Organizacja strategii i działań związanych z bezpieczeństwem, zabezpieczeniem i obsługą pozostaje w gestii każdego państwa-strony. Dobre praktyki określone w Zaleceniu nie służą podważeniu tej podstawowej zasady. Mają one raczej zachęcić państwa do ich uwzględnienia w procesie opracowywania i wdrażania wielopodmiotowego zintegrowanego podejścia.

■ Ogólnie rzecz biorąc w poszczególnych krajach istnieją różne uwarunkowania konstytucyjne, sądowe, policyjne, kulturowe i historyczne. Charakter i stopień powagi incydentów, które mogą wystąpić podczas imprez sportowych są również bardzo zróżnicowane. W związku z tym niemożliwe i niepożądane jest proponowanie ścisłych, wiążących dla wszystkich rozwiązań.

■ W odniesieniu do sposobu zapewnienia bezpieczeństwa na stadionie, niemożliwe jest narzucenie jednego obowiązującego modelu, gdyż w różnych krajach poszczególne stadiony różnią się pod względem wielkości, czasu wybudowania, sposobu zaprojektowania oraz dostępnych środków na zarządzanie nimi.

Dobre praktyki do stosowania na każdym poziomie

■ Celem Zalecenia T-S4 Rec(2021)1 jest zatem doprowadzenie do przyjęcia wyłącznie podstawowych ogólnych zasad i wytycznych. Dobre praktyki stanowią ramy, które można dostosować do konkretnych okoliczności w danym kraju.

” Wzajemna wymiana zalecanych, dobrych praktyk ma zasadnicze znaczenie dla realizacji Konwencji z Saint-Denis

■ Przedstawione dobre praktyki są skierowane nie tylko do państw. Celem Zalecenia jest również przedstawienie tych praktyk w formie dostępnej dla wszystkich osób i podmiotów, dla których wspólnym celem jest sprawienie, aby imprezy sportowe były bardziej bezpieczne i przyjazne. Adresatami zalecenia są więc także krajowe oraz lokalne/miejskie władze i organy publiczne, policja i służby ratunkowe, właściciele stadionów, organizatorzy imprez sportowych, kierownicy ds. bezpieczeństwa stadionów oraz zespoły zaangażowane w ustalenia dotyczące zarządzania bezpieczeństwem.

Wizyty monitorujące oraz wizyty w ramach pomocy technicznej, prowadzone przez Komitet ds. Konwencji z Saint-Denis mają również na celu identyfikację i upowszechnienie krajowych dobrych praktyk

Zalecenie jest wciąż aktualizowane

Zalecenie jest regularnie aktualizowane, a w razie potrzeby uzupełniane o inne zalecenia dotyczące konkretnych tematów, tak aby uwzględnić standardy, dobre praktyki i informacje zwrotne odnoszące się do różnych zawodów sportowych odbywających się w Europie i na całym świecie.

Wprowadzenie do Zalecenia z roku 2021

Zalecenie to jest nadrzędne w stosunku do wszystkich wcześniejszych zaleceń, rezolucji i deklaracji przyjętych przez Stały Komitet od chwili jego utworzenia w 1985 r. (czyli po podpisaniu *Europejskiej konwencji w sprawie przemocy i ekscesów widzów*). Przez prawie czterdzieści lat dokumenty te stopniowo uzupełniały Konwencję z 1985 r. Na kolejnych etapach podejście skoncentrowane na reagowaniu na przemoc ze strony widzów ustąpiło miejsca zintegrowanemu podejściu opartemu na trzech współzależnych filarach: bezpieczeństwie, zabezpieczeniu i obsłudze.

Przez trzy dziesięciolecia każdy z tych trzech filarów nowego podejścia był rozwijany w różnych dokumentach przyjętych przez Stały Komitet Konwencji z 1985 r.

W latach 1985-1990 opracowywano głównie środki bezpieczeństwa służące przeciwdziałaniu przemocy ze strony osób trzecich, a także środki egzekwowania prawa i międzynarodowe porozumienia o współpracy policyjnej.

W latach 1990/2000 pojawiły się zalecenia skupiające się na środkach bezpieczeństwa związanych z poprawą infrastruktury stadionowej, a także z rozwojem pracy stewardów.

I wreszcie w latach 2000/2010 zintegrowano i rozwinięto komponent dotyczący „obsługi”. Ma on na celu poprawę jakości przyjmowania i przebywania kibiców na stadionach, osiągnięcie dialogu i lepszej komunikacji z kibicami, a także wprowadzenie działań społeczno-edukacyjnych skierowanych do kibiców.

Zalecenie Rec(2015)1 Stałego Komitetu *Konwencji z 1985 r. w sprawie przemocy i ekscesów widzów* stanowiło syntezę wszystkich wcześniejszych dokumentów. Stało się ono podstawowym praktycznym narzędziem, do którego należało się odnosić w omawianych kwestiach. Zalecenie to zostało zmienione w 2019 r. i przyjęte przez Stały Komitet na początku 2020 r.

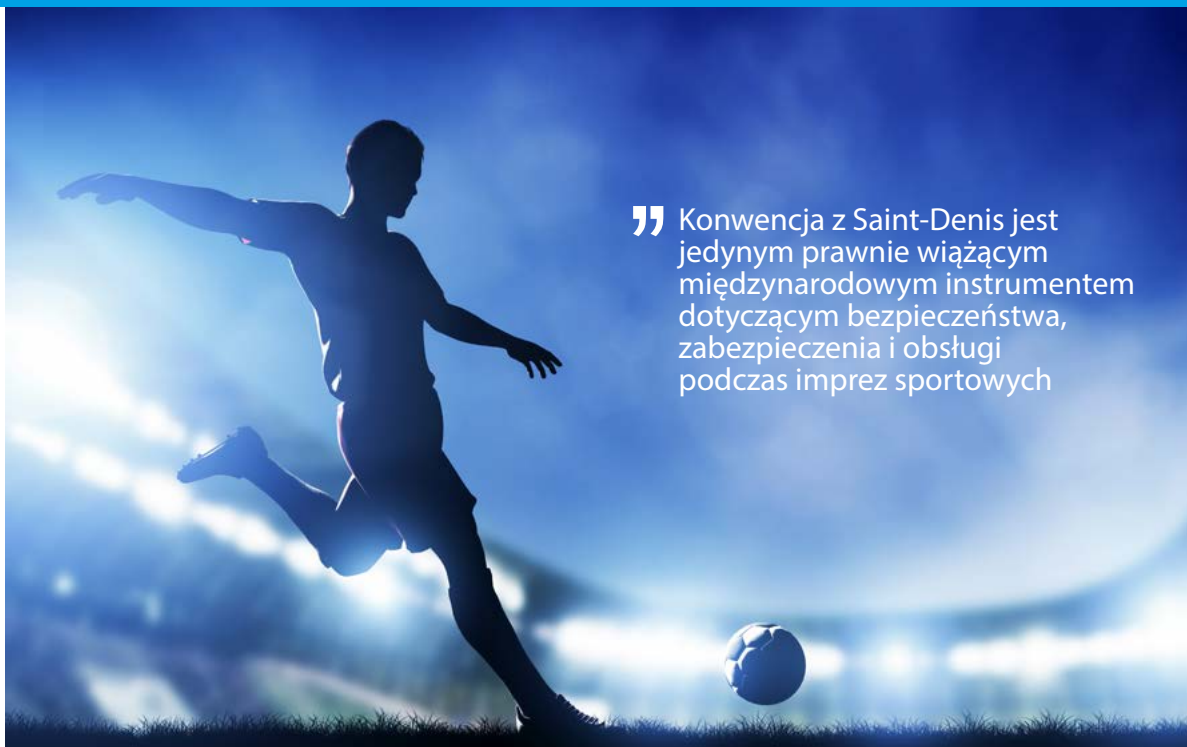
Komitet utworzony na mocy Konwencji z Saint-Denis na swoim pierwszym posiedzeniu w kwietniu 2021 r. przyjął zalecenie T-S4 Rec(2021)1 o treści identycznej z zaleceniem z roku 2015. Tym samym Komitet Konwencji z Saint-Denis przejął pod swoje zwierzchnictwo wyniki wieloletnich prac Stałego Komitetu Konwencji z 1985 r.

” Zalecenie z 2021 r. będzie regularnie aktualizowane i uzupełniane o kolejne zalecenia szczegółowe

Istniejące europejskie standardy szkolenia i wyposażenia stewardów stanowią punkt odniesienia dla krajowych działań w obszarze bezpieczeństwa

” Konwencja z Saint-Denis jest jedynym prawnie wiążącym międzynarodowym instrumentem dotyczącym bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych

Konwencja z Saint-Denis

Konwencja Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych została otwarta do podpisu w dniu 3 lipca 2016 r. w Saint-Denis we Francji przy okazji rozgrywek UEFA EURO 2016. Konwencja weszła w życie 1 listopada 2017 r. po ratyfikacji przez 3 państwa – Francję, Monako i Polskę. Jej sygnatariuszami jest obecnie wiele Państw-Stron.

Konwencja promuje wielopodmiotowe zintegrowane podejście obejmujące trzy współzależne i uzupełniające się wzajemnie filary: bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę. Jest ona jedynym prawnie wiążącym instrumentem międzynarodowym, który przewiduje współpracę instytucjonalną wszystkich zainteresowanych stron, aby mecze piłki nożnej i inne imprezy sportowe były bardziej bezpieczne i przyjazne dla uczestników.

Przydatne linki

1. **Konwencja z Saint-Denis**
<https://www.coe.int/en/web/sport/safety-security-and-service-approach-convention>
2. **Zalecenia Komitetu T-S4**
  - i. Rec(2021)1: Zalecane dobre praktyki w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - ii. Rec(2022)1: Modelowa struktura krajowej strategii bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - iii. Rec(2022)2: Modelowe krajowe ramy legislacyjne i regulacyjne w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
<https://www.coe.int/en/web/sport/t-s4-recommendations>
3. Aby dowiedzieć się więcej o Konwencji i zaleceniu Rec(2021)1 można zarejestrować się na następujące, dostępne dla wszystkich, kursy internetowe:
  - i. Kurs na temat praw człowieka w sporcie (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, rosyjskim, słowackim i hiszpańskim)
<http://help.elearning.ext.coe.int/course/index.php?categoryid=590>
  - ii. Kurs na temat bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, polskim i portugalskim)
<https://pjp-eu.coe.int/en/web/security-safety-sport/pros4-e-learning-enrolment-form>

Wprowadzenie

Filar bezpieczeństwa jest szczególnie ważny. Został on szczegółowo opisany w Konwencji z Saint-Denis i Zaleceniu Rec (2021) 1. Celem niniejszego arkusza informacyjnego jest przedstawienie podstawowych zasad bezpieczeństwa oraz głównych podmiotów odpowiedzialnych za ten obszar, ich zadań i obowiązków.

Definicja zawarta w Konwencji z Saint-Denis

■ **Artykuł 3 Konwencji z Saint-Denis** zawiera precyzyjną definicję środków bezpieczeństwa:

„Środki bezpieczeństwa oznaczają wszelkie środki opracowane i wdrożone w podstawowym celu ochrony zdrowia i dobrego samopoczucia osób i grup uczestniczących biernie lub czynnie w meczu piłki nożnej lub innej imprezie sportowej na stadionie lub poza stadionem¹, lub też mieszkających lub pracujących w pobliżu miejsca odbywania się imprezy.”

■ **Znaczenie wyjaśnienia zawartego w Zaleceniu Rec (2021)1:**

- ▶ Załącznik A do tego Zalecenia określa wszystkie dobre praktyki w dziedzinie bezpieczeństwa. Stanowi on kompleksowy zestaw wytycznych dla policji, służb ratowniczych, władz piłkarskich, klubów, podmiotów zarządzających stadionami oraz władz krajowych i lokalnych.
- ▶ Dokument zawiera również dużą liczbę załączników tematycznych, których celem jest między innymi zapewnienie właściwych narzędzi dla kierowników ds. bezpieczeństwa na stadionach i innych urzędników pełniących obowiązki związane z bezpieczeństwem.

1. Tekst niniejszego arkusza informacyjnego dotyczy w szczególności meczów piłki nożnej, ale w stosownych przypadkach, jeżeli władze krajowe uznają to za niezbędne lub właściwe może on mieć zastosowanie również do innych imprez sportowych.

- ▶ Bezpieczeństwo **powinno być najwyższym priorytetem na każdym etapie planowania i realizacji imprezy sportowej**, poczynając od przybycia kibiców do miasta-gospodarza, po ich wyjazd po zakończeniu imprezy.

” W Konwencji z Saint-Denis oraz w Zaleceniu z 2021 r. filar „bezpieczeństwo” opisano w bardzo spójny i szczegółowy sposób

Dyspozytornia to centrum koordynacji, współpracy i komunikacji między właściwymi podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę na terenie obiektu sportowego

Podstawowe zasady bezpieczeństwa

■ Filozofia bezpieczeństwa podczas imprez sportowych powinna zawsze opierać się na zasadzie ochrony zdrowia i dobrego samopoczucia wszystkich uczestników, od widzów i zawodników po personel wykonujący obowiązki na stadionie, policję, straż pożarną i służby medyczne. Należy też uwzględnić wpływ na okoliczne firmy i lokalnych mieszkańców.

■ Środki bezpieczeństwa muszą zapewniać ochronę na wypadek sytuacji nagłych, które mogą zagrozić bezpieczeństwu publicznemu. Podstawowym celem jest zapobieganie potencjalnym skutkom zagrożeń i ich ograniczenie w największym możliwym stopniu.

■ Aby osiągnąć te cele, konieczne jest:

- ▶ zidentyfikowanie zagrożeń;
- ▶ wdrożenie działań mających na celu złagodzenie lub wyeliminowanie tych zagrożeń; oraz
- ▶ wprowadzenie mechanizmów reagowania na incydenty lub sytuacje awaryjne.

Zaangażowane podmioty i ich rola

Jeżeli chodzi o bezpieczeństwo, konieczne jest uniknięcie wszelkich niejasności dotyczących ról i obowiązków każdego z podmiotów. Istnieje wiele podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, a ich zadania są zróżnicowane.

” Istotne jest wyjaśnienie ról i obowiązków każdego z podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo

Rola władz piłkarskich

■ Zadaniem krajowych organów zarządzających piłką nożną, federacji, lig i klubów jest zapewnienie, aby stadiony były bezpieczne i przyjazne dla wszystkich uczestników imprezy sportowej. Role i obowiązki władz piłkarskich w Europie są zróżnicowane, ale ogólnie władze te są odpowiedzialne za wydawanie licencji dla stadionów.²

■ Organy zarządzające są również odpowiedzialne za zapewnienie zgodności z odpowiednimi wytycznymi, takimi jak:

- ▶ standardowy regulamin obiektu sportowego, określający zasady wstępu, wymagania dotyczące zachowania się widzów, przedmioty zabronione itp.;
- ▶ minimalne normy i wymogi w zakresie bezpieczeństwa, które muszą być spełnione na stadionie; oraz
- ▶ standardowe ustalenia lub oświadczenia woli między kierownikiem ds. bezpieczeństwa stadionu a policją oraz służbami ratunkowymi, dotyczące podziału ról i obowiązków.

Rola organizatora imprezy sportowej

■ Podstawowym obowiązkiem organizatora imprezy sportowej jest zapewnienie bezpieczeństwa i zabezpieczenia obiektu sportowego. Zarządzanie bezpieczeństwem na stadionie powinno być następnie zlecone kierownikowi ds. bezpieczeństwa stadionu. Niezależnie od tego organizator pozostaje zawsze odpowiedzialny za kierowanie tłumem i za

bezpieczeństwo widzów. Jeżeli impreza jest zorganizowana w obiekcie, który nie jest własnością organizatora to musi on upewnić się, że obiekt posiada certyfikat bezpieczeństwa wydany przez niezależny organ publiczny. Musi również zapewnić obecność kompetentnego personelu zajmującego się bezpieczeństwem i zabezpieczeniem obiektu.

Rola kierownika ds. bezpieczeństwa na stadionie

■ Kierownik ds. bezpieczeństwa na stadionie jest odpowiedzialny za ogół działań związanych z bezpieczeństwem na stadionie. Współpracujące podmioty muszą uznać, że osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo na stadionie jest głównym organem w kwestiach bezpieczeństwa. Priorytetem musi być dostosowanie ustaleń w sprawie zarządzania bezpieczeństwem na stadionie (czynnik S) do stanu infrastruktury fizycznej stadionu (czynnik P).

■ Kierownik ds. bezpieczeństwa jest odpowiedzialny za liczne zadania, począwszy od rekrutacji i szkolenia personelu ds. bezpieczeństwa, a skończywszy na kontroli i konserwacji infrastruktury fizycznej stadionu oraz ocenie ryzyka.³ Kierownik ds. bezpieczeństwa musi współpracować z organizatorem imprezy, władzami publicznymi, policją i służbami ratunkowymi w celu opracowania systemu zarządzania bezpieczeństwem i upewnienia się, czy przestrzegane są międzynarodowe i krajowe normy prawne.

■ Każdy klub powinien dołożyć starań, aby na dany mecz wyznaczyć odpowiednią osobę jako kierownika ds. bezpieczeństwa stadionu. Najlepiej byłoby, gdyby taka osoba była wykwalifikowanym i doświadczonym specjalistą ds. bezpieczeństwa, który wykazał się kompetencjami zawodowymi w pełnieniu tej roli. Bez względu na wykształcenie ważne jest, aby osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo miały umiejętność szybkiej i właściwej oceny sytuacji oraz radzenia sobie z jej rozwojem w spokojny sposób oraz umiejętność przetrzymania komunikowania się z personelem.

Stewardzi odgrywają istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa na terenie obiektów sportowych i wokół nich

2. Więcej informacji na ten temat można znaleźć w arkuszu informacyjnym nr 7: *Certyfikacja, kontrola i normy europejskie*.

3. Więcej informacji na ten temat można znaleźć w arkuszu informacyjnym nr 6: *Bezpieczeństwo: Ocena, identyfikacja i zarządzanie ryzykiem podczas imprez sportowych*.

Policja odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej, ale także na terenie prywatnych obiektów sportowych, gdzie konieczne jest utrzymanie lub przywrócenie porządku publicznego

Rola stewardów

■ Stewardzi są niezbędnym elementem pomyślanej realizacji ustaleń w zakresie zarządzania bezpieczeństwem na stadionie. Wykonują oni wiele różnych zadań, aby zapewnić bezpieczne i przyjazne otoczenie dla uczestników. Ich działania są zwykle określane jako działania porządkowe.

■ Obowiązki stewardów różnią się w zależności od wielkości i układu stadionu oraz charakteru imprezy sportowej. Główne zadania stewardów obejmują: kontrolowanie wchodzenia na stadion, przemieszczania się widzów, wychodzenia ze stadionu; monitorowanie ruchu tłumu; pełnienie roli punktu kontaktowego dla kibiców; uczestnictwo w powitaniu i obsłudze; udzielanie pierwszej pomocy tam, gdzie to niezbędne; podejmowanie działań w nagłych sytuacjach, jeżeli otrzymali takie polecenie.

■ Poprzez swoje działania stewardzi aktywnie przyczyniają się do dobrego samopoczucia, bezpieczeństwa i komfortu wszystkich grup uczestników imprezy sportowej. Rola stewardów ma kluczowe znaczenie, ponieważ jej prawidłowe wykonanie może mieć bezpośredni wpływ na zachowania widzów, a tym samym na bezpieczeństwo i ewentualne zagrożenia.

Rola policji

■ Policja jest odpowiedzialna za zapobieganie i zwalczanie przestępczości, w tym przemocy i poważnych zakłóceń porządku publicznego, za utrzymanie i przywracanie porządku publicznego, a także współpracę ze wszystkimi podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo.

” Każdy podmiot odpowiedzialny za bezpieczeństwo ma do odegrania ważną rolę, która jest uzupełnieniem roli innych podmiotów

■ Skuteczna współpraca i współdziałanie między kierownikiem ds. bezpieczeństwa na stadionie a policją ma zasadnicze znaczenie dla realizacji ustaleń w zakresie bezpieczeństwa i zabezpieczenia.⁴

Rola władz publicznych

■ Wśród organów publicznych odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę podczas imprez sportowych znajdują się rządy centralne, władze regionalne i gminne. Organy publiczne są odpowiedzialne za przyjmowanie przepisów i mechanizmów zapewniających skuteczność procedur wydawania licencji oraz certyfikatów dla stadionów. Władze publiczne są odpowiedzialne za to, by przepisy dotyczące bezpieczeństwa były odpowiednio stosowane, a ich realizacja była nadzorowana i kontrolowana.

■ Władze są również odpowiedzialne za ustanowienie krajowych, regionalnych lub lokalnych mechanizmów koordynacji. Są one niezbędne dla realizacji zasady partnerstwa między władzami publicznymi, organizatorami imprez sportowych, policją i innymi właściwymi stronami.

” Konwencja z Saint-Denis zaleca, aby wszystkie właściwe strony współpracowały na zasadach partnerskich

■ Każdy podmiot ma do odegrania ważną rolę, uzupełniającą zadania innych podmiotów.

4. Więcej informacji na ten temat można znaleźć w arkuszu informacyjnym nr 8: *Zabezpieczenie imprez sportowych – na czym ono polega?*

Główne instrumenty i podmioty

Główne podmioty aktorzy

	PUBLICZNE	PRYWATNE
MIĘDZYNARODOWE	<ul style="list-style-type: none"> • Rada Europy (Komitet ds. bezpieczeństwa i zabezpieczenia imprez sportowych działający w ramach Konwencji z Saint-Denis) • UE (grupa robocza ds. egzekwowania prawa, grupa ekspertów ds. wielkich imprez sportowych) • Europol, Interpol 	<ul style="list-style-type: none"> • Władze sportowe (FIFA, UEFA, CIO, itp.) • Międzynarodowe stowarzyszenia kibiców • Właściwe organizacje pozarządowe • Media
KRAJOWE	<ul style="list-style-type: none"> • Policja (lokalna / regionalna / krajowa) • Straż pożarna • Służby ratunkowe • Szpitale publiczne • Władze lokalne • Instytucje rządowe 	<ul style="list-style-type: none"> • Klub/związek sportowy • Operator stadionu • Ochrona stadionowa • Dostawcy usług w zakresie bezpieczeństwa i zabezpieczenia (ochrona, stewardzi, wolontariusze itp.) • Dostawcy usług medycznych • Zawodnicy, sędziowie, obserwatorzy i inni działacze funkcyjni • Społeczności lokalne • Kibice • Media

» Konwencja z Saint-Denis jest jedynym prawnie wiążącym międzynarodowym instrumentem dotyczącym bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych

Konwencja z Saint-Denis

Konwencja Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych została otwarta do podpisu w dniu 3 lipca 2016 r. w Saint-Denis we Francji przy okazji rozgrywek UEFA EURO 2016. Konwencja weszła w życie 1 listopada 2017 r. po ratyfikacji przez 3 państwa – Francję, Monako i Polskę. Jej sygnatariuszami jest obecnie wiele Państw-Stron.

Konwencja promuje wielopodmiotowe zintegrowane podejście obejmujące trzy współzależne i uzupełniające się wzajemnie filary: bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę. Jest ona jedynym prawnie wiążącym instrumentem międzynarodowym, który przewiduje współpracę instytucjonalną wszystkich zainteresowanych stron, aby mecze piłki nożnej i inne imprezy sportowe były bardziej bezpieczne i przyjazne dla uczestników.

Przydatne linki

1. **Konwencja z Saint-Denis**
<https://www.coe.int/en/web/sport/safety-security-and-service-approach-convention>
2. **Zalecenia Komitetu T-S4**
  - i. Rec(2021)1: Zalecane dobre praktyki w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - ii. Rec(2022)1: Modelowa struktura krajowej strategii bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - iii. Rec(2022)2: Modelowe krajowe ramy legislacyjne i regulacyjne w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
<https://www.coe.int/en/web/sport/t-s4-recommendations>
3. Aby dowiedzieć się więcej o Konwencji i zaleceniu Rec(2021)1 można zarejestrować się na następujące, dostępne dla wszystkich, kursy internetowe:
  - i. Kurs na temat praw człowieka w sporcie (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, rosyjskim, słowackim i hiszpańskim)
<http://help.elearning.ext.coe.int/course/index.php?categoryid=590>
  - ii. Kurs na temat bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, polskim i portugalskim)
<https://pjp-eu.coe.int/en/web/security-safety-sport/pros4-e-learning-enrolment-form>

Wprowadzenie

Bezpieczeństwo jest jednym z trzech filarów zintegrowanego podejścia zalecanego przez konwencję z Saint-Denis. Obejmuje ono wszystkie środki mające na celu zapobieganie ryzyku odniesienia obrażeń oraz innym rodzajom ryzyka dla zdrowia lub dobrego samopoczucia ludzi podczas imprez sportowych.

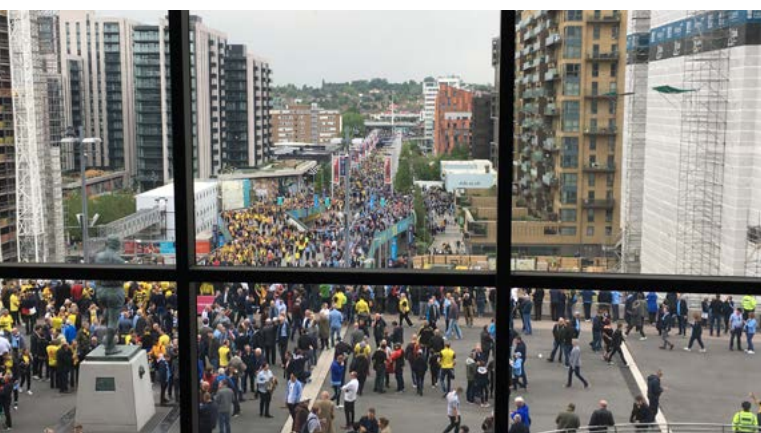
Istnieje wiele środków, które wchodzą w zakres koncepcji bezpieczeństwa. Ważnym i **nadrzędnym elementem zintegrowanego podejścia do zapewnienia bezpieczeństwa jest proces oceny ryzyka.**

Cel oceny ryzyka

■ Celem procesu oceny ryzyka jest zmniejszenie prawdopodobieństwa wystąpienia jednego lub większej liczby zagrożeń oraz ograniczenie ich skutków dla osób uczestniczących w imprezie sportowej lub znajdujących się w jej bezpośrednim sąsiedztwie.

■ Wszystkie aspekty ustaleń w zakresie zarządzania bezpieczeństwem imprezy sportowej powinny zakładać przeprowadzenie oceny ryzyka. Należy ją następnie przeanalizować po imprezie, a w razie potrzeby udoskonalić na potrzeby kolejnych imprez. Szczegóły i wyniki każdej oceny powinny być odnotowane na potrzeby audytu.

” Zarządzanie bezpieczeństwem musi opierać się na dynamicznej ocenie ryzyka

"Ostatnia mila" to obszar, w którym dynamiczna ocena ryzyka ma kluczowe znaczenie dla skutecznego zarządzania tłumem

Identyfikacja możliwych zagrożeń

■ W procesie oceny ryzyka, która musi przebiegać dynamicznie można zidentyfikować różne rodzaje ryzyka:

- ▶ Zagrożenia związane z bezpieczeństwem kibiców: kibice bez biletów, kibice spóźnieni, zbyt duża liczba ludzi na stadionie, panika, przemieszczanie się tłumu;
- ▶ Ryzyko związane z działalnością przestępczą: czarny rynek i fałszywe pieniądze, przestępstwa z użyciem przemocy, handel narkotykami, kradzieże, kieszonkowcy;
- ▶ Ryzyko związane z pożarem, warunkami pogodowymi, wybuchem gazu, substancjami chemicznymi, wypadkami związanymi z infrastrukturą stadionu;
- ▶ Ryzyko związane z logistyką, np. wypadki drogowe, awarie zasilania, awarie systemów komputerowych, awarie systemów bezpieczeństwa;
- ▶ Ryzyko związane z terroryzmem: groźby podłożenia bomby przez pojedyncze osoby lub grupy;
- ▶ Nieuzgodnione użycie dronów;
- ▶ Ryzyko zdrowotne wynikające z chorób zakaźnych, odwodnienia, nadmiernego spożycia alkoholu, zatrucia pokarmowego;
- ▶ Zagrożenia dla porządku publicznego: wrogość między klubami lub ich kibicami, kibice, którzy w przeszłości używali środków pirotechnicznych lub innych niebezpiecznych przedmiotów, w tym wskaźników laserowych; możliwość zachowań rasistowskich, dyskryminacyjnych lub innych niedopuszczalnych postaw.

Proces oceny ryzyka

■ Ocena ryzyka powinna być zawsze przeprowadzana przez kompetentną osobę, w uzgodnieniu z wszystkimi podmiotami i stronami zaangażowanymi w organizację imprezy sportowej, takimi jak policja, służby ratunkowe, właściwe władze miejskie lub krajowe, koordynator ds. kontaktów z kibicami oraz koordynator ds. dostępności.

Współpraca między policją a stewardami jest kluczowa, zwłaszcza w zakresie kontroli bezpieczeństwa i kontroli biletów

■ W wielu przypadkach kierownik ds. bezpieczeństwa na stadionie zapewnia realizację tego kluczowego zadania w odniesieniu do wszystkich działań związanych z bezpieczeństwem, zabezpieczeniem i obsługą. Zazwyczaj podejmowane są następujące kroki:

- ▶ **Krok 1:** Identyfikacja zagrożeń związanych z obiektem oraz imprezą sportową;
- ▶ **Krok 2:** Ilościowe określenie ryzyka. Określenie, kto może odnieść obrażenia i w jaki sposób, zidentyfikowanie grup, które mogą potrzebować dodatkowej pomocy (osoby niepełnosprawne, inne osoby szczególnie narażone, dzieci itp.);
- ▶ **Krok 3:** Ocena ryzyka i podjęcie decyzji, czy zaplanowane środki ochrony i kontroli są wystarczające, czy też należy je wzmocnić;
- ▶ **Krok 4:** Zanotowanie wyników;
- ▶ **Krok 5:** Ponowne sprawdzenie oceny ryzyka, w razie potrzeby jej zmiana.

Dynamiczna ocena ryzyka

■ Ocena ryzyka jest ważna tylko w chwili jej przeprowadzania przez kompetentną osobę. Nowe incydenty i okoliczności mogą zmieniać wcześniej zidentyfikowane zagrożenia i ryzyko. Z tego powodu konieczna jest dynamiczna ocena niektórych aspektów, tj. ocena prowadzona na bieżąco w miarę rozwoju sytuacji.

Przewidywanie i ograniczanie ryzyka

■ Aby zapewnić najwyższy poziom bezpieczeństwa, konieczne jest uwzględnienie wszystkich dostępnych sposobów ograniczenia ryzyka.

■ Jednocześnie należy ocenić, w jaki sposób brak jednego rodzaju usług może spowodować ryzyko w obszarze innych usług, powodując dynamiczną zmianę poziomu bezpieczeństwa. Należy więc założyć możliwość, że niedostępność jednej usługi może prowadzić do wielu innych problemów.

Przykładowe skutki niedostępności usług

Niedostępność usług gastronomicznych → Tłok przed zwykłymi punktami sprzedaży → Blokada dróg ewakuacyjnych → Frustracja wśród kibiców → Zwiększone ryzyko nieprzestrzegania poleceń stewardów → Poważniejsze zakłócenia

Systemy zarządzania bezpieczeństwem

■ Ustalenia w zakresie zarządzania bezpieczeństwem mają kluczowe znaczenie dla ograniczenia ryzyka i sprawienia, że impreza sportowa będzie bezpieczna i przyjazna dla wszystkich uczestników. Podstawą właściwych i skutecznych ustaleń w zakresie zarządzania bezpieczeństwem jest kilka kluczowych procedur i zasad, takich jak:

- ▶ obecność przeszkolonego, kompetentnego personelu odpowiedzialnego za bezpieczeństwo na stadionie;
- ▶ utrzymanie płynnego przepływu widzów na terenie obiektu sportowego;
- ▶ sprawna i przyjazna komunikacja między wszystkimi zainteresowanymi stronami; oraz
- ▶ znajomość i zrozumienie procedur awaryjnych.

Plan zabezpieczenia medycznego, przeciwpożarowego oraz zapewnienie dostępu dla wszystkich osób

■ Każdy stadion¹ musi zapewnić odpowiednie rozwiązania w celu zminimalizowania ryzyka pożaru oraz być w stanie reagować na takie zagrożenie.

■ Każdy stadion musi zapewnić dostępność odpowiednich środków medycznych i wykwalifikowanego personelu medycznego dla wszystkich widzów i innych osób przebywających na stadionie.

■ Możliwość oglądania oraz przeżywania imprez sportowych na żywo powinna być dostępna dla wszystkich. Aby prawie 100 mln osób niepełnosprawnych w Europie miało taką możliwość należy zapewnić konkretne środki fizyczne oraz odpowiednie zarządzanie bezpieczeństwem tłumu.²

” Konieczne jest uwzględnienie wszystkich dostępnych środków służących ograniczeniu ryzyka

1. Tekst niniejszego arkusza informacyjnego dotyczy w szczególności meczów piłki nożnej, ale w stosownych przypadkach, jeżeli władze krajowe uznają to za niezbędne lub właściwe może on mieć zastosowanie również do innych imprez sportowych.
2. Więcej informacji na ten temat można znaleźć w arkuszu informacyjnym nr 14: *Dostępność i integracyjny charakter imprez sportowych*.

Dialog między policją a zorganizowanymi grupami kibiców ma kluczowe znaczenie dla przewidywania i ograniczenia ryzyka

Zagrożenia związane ze środkami pirotechnicznymi

■ Bardzo trudno jest kontrolować użycie środków pirotechnicznych, mimo że ich posiadanie lub używanie może w pewnych krajach stanowić wykroczenie, poważne przestępstwo albo wykroczenie administracyjne.

■ Środki pirotechniczne stanowią krótko- i długoterminowe zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa osób, które się nimi posługują, ale także dla kibiców, zawodników, pracowników ochrony, policji i służb ratunkowych. Mogą one powodować różnego rodzaju oparzenia, wydzielać szkodliwy dym, albo też wybuchnąć, co może spowodować panikę wśród widzów.³

■ Z tego powodu w Zaleceniu Rec(2021)1 wskazano konkretne strategie przeciwdziałania zagrożeniom, jakie środki te stwarzają dla wszystkich osób obecnych na imprezie sportowej.

” Środki pirotechniczne stanowią krótko- i długoterminowe zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa wszystkich uczestników imprezy sportowej

Zarządzanie tłumem w centrach miast jest ważną częścią ogólnej strategii działania policji

” Pandemia wywarła długotrwały wpływ na organizację imprez sportowych i prawa ich uczestników.

Wpływ COVID-19 na środki bezpieczeństwa

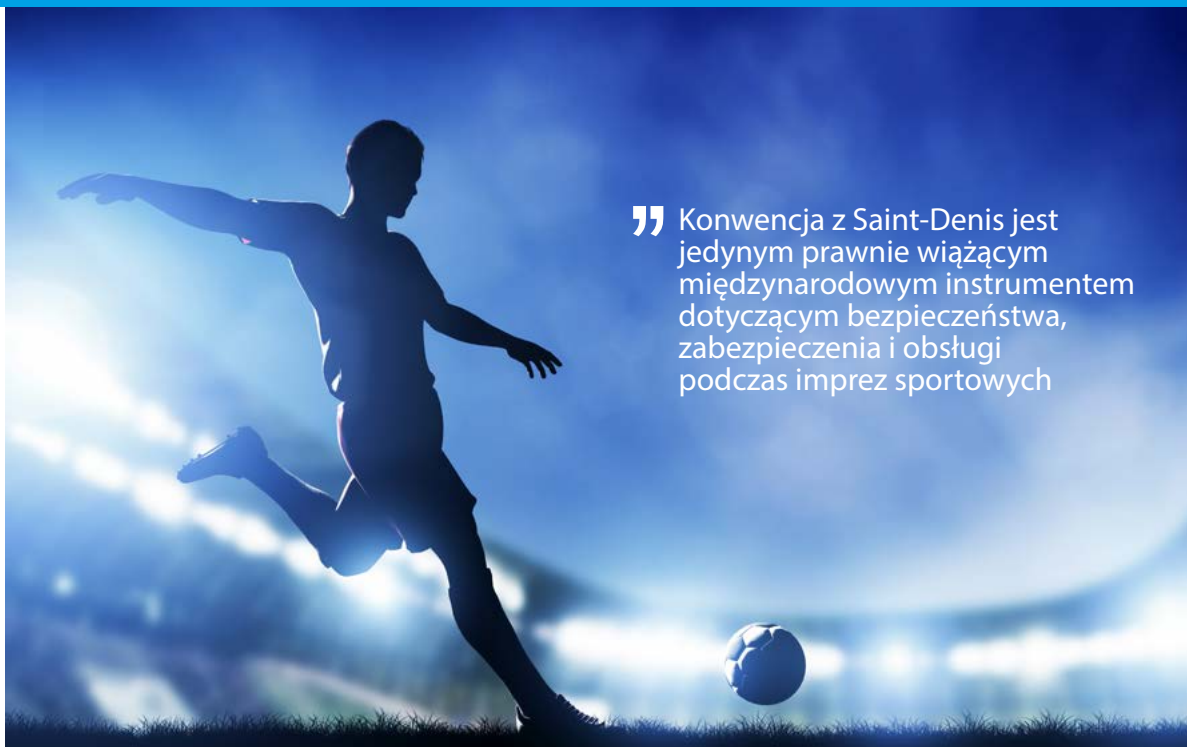
Pandemia Covid-19 oraz działania władz krajowych służące ograniczeniu jej rozprzestrzeniania się wywierają znaczący wpływ na organizację imprez sportowych na całym świecie oraz na prawa ich uczestników. W tym kontekście ważne jest, aby polityka i środki w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych były dostosowane do zagrożeń dla zdrowia. Od teraz proces oceny ryzyka musi uwzględniać międzynarodowe i krajowe zalecenia dotyczące kontroli rozprzestrzeniania się wirusa.

W obliczu tego nowego wyzwania można zauważyć inicjatywy Departamentu Sportu Rady Europy dotyczące dialogu i wymiany dobrych praktyk oraz informacji w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi w kontekście Covid-19. W listopadzie 2020 r. kwestia ta została omówiona podczas webinarium zorganizowanego przez Radę Europy. W wyniku dyskusji międzynarodowych podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę podczas imprez sportowych wydano kilka zaleceń. Między innymi przypomniano o znaczeniu angażowania organizacji kibiców w proces decyzyjny dotyczący środków zdrowia publicznego i bezpieczeństwa, aby zapewnić ich udział oraz zrozumienie dla ograniczeń zdrowotnych.

Podniesiono również potrzebę poprawy infrastruktury, tak aby stadiony były bardziej dostępne dla wszystkich widzów, w tym osób niepełnosprawnych, co należy uznać za priorytet.

Opracowano też zalecenia dotyczące skuteczniejszej polityki informacyjnej i medialnej, gdyż w kontekście kryzysu sanitarnego ważne jest, aby środki podejmowane przez władze publiczne były zrozumiałe, ale także postrzegane przez ogół społeczeństwa jako uzasadnione.

3. „Pirotechnika na stadionach: zagrożenia zdrowia i bezpieczeństwa związane z wykorzystaniem środków pirotechnicznych na stadionach piłkarskich”; badanie przeprowadzone przez Toma Smitha w listopadzie 2016 r. na zlecenie organizacji Football Supporters Europe (FSE) i UEFA.

” Konwencja z Saint-Denis jest jedynym prawnie wiążącym międzynarodowym instrumentem dotyczącym bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych

Konwencja z Saint-Denis

Konwencja Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych została otwarta do podpisu w dniu 3 lipca 2016 r. w Saint-Denis we Francji przy okazji rozgrywek UEFA EURO 2016. Konwencja weszła w życie 1 listopada 2017 r. po ratyfikacji przez 3 państwa – Francję, Monako i Polskę. Jej sygnatariuszami jest obecnie wiele Państw-Stron.

Konwencja promuje wielopodmiotowe zintegrowane podejście obejmujące trzy współzależne i uzupełniające się wzajemnie filary: bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę. Jest ona jedynym prawnie wiążącym instrumentem międzynarodowym, który przewiduje współpracę instytucjonalną wszystkich zainteresowanych stron, aby mecze piłki nożnej i inne imprezy sportowe były bardziej bezpieczne i przyjazne dla uczestników.

Przydatne linki

1. **Konwencja z Saint-Denis**
<https://www.coe.int/en/web/sport/safety-security-and-service-approach-convention>
2. **Zalecenia Komitetu T-S4**
  - i. Rec(2021)1: Zalecane dobre praktyki w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - ii. Rec(2022)1: Modelowa struktura krajowej strategii bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - iii. Rec(2022)2: Modelowe krajowe ramy legislacyjne i regulacyjne w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi<https://www.coe.int/en/web/sport/t-s4-recommendations>
3. Aby dowiedzieć się więcej o Konwencji i zaleceniu Rec(2021)1 można zarejestrować się na następujące, dostępne dla wszystkich, kursy internetowe:
  - i. Kurs na temat praw człowieka w sporcie (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, rosyjskim, słowackim i hiszpańskim)
<http://help.elearning.ext.coe.int/course/index.php?categoryid=590>
  - ii. Kurs na temat bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, polskim i portugalskim)
<https://pjp-eu.coe.int/en/web/security-safety-sport/pros4-e-learning-enrolment-form>

Wprowadzenie

Artykuł 5 Konwencji z Saint-Denis stanowi, że strony-sygnatariusze zobowiązują się do zapewnienia bezpiecznego otoczenia dla wszystkich uczestników i widzów imprezy sportowej. W tym celu konieczne jest, aby właściwe władze publiczne ponosiły odpowiedzialność za procedury zatwierdzania stadionów do użytku¹, ich kontroli i certyfikacji.

Bezpieczeństwo musi być absolutnym priorytetem na każdym etapie organizacyjnym, od projektowania infrastruktury, poprzez przebieg imprezy sportowej aż po ocenę po jej zakończeniu. Dlatego też wszystkie środki bezpieczeństwa muszą być zgodne z normami krajowymi i międzynarodowymi oraz najlepszymi praktykami.

Certyfikowanie i kontrola stadionów

W większości krajów europejskich stadiony piłkarskie muszą uzyskać pozwolenie na działalność (licencję) od właściwego niezależnego organu. Organ ten sprawdza, czy stadion nadaje się do organizacji imprez sportowych. Stadion musi więc spełniać właściwe normy krajowe oraz wszystkie stosowne regulacje i przepisy prawa.

Podczas procesu certyfikacji stadionu należy zapewnić przejrzystość i rzetelność. Bezpieczeństwo stadionów ma ogromne znaczenie, dlatego też procedura certyfikacji musi być przeprowadzana regularnie. Jej uzupełnieniem muszą być kontrole infrastruktury oraz wysoki poziom zarządzania bezpieczeństwem.

Kontrole stadionów służą ograniczeniu ewentualnego ryzyka dla widzów i pracowników poprzez identyfikację wszelkich niedociągnięć technicznych i fizycznych. Procedury kontroli umożliwiają sprawdzenie, czy polityka i procedury zarządzania bezpieczeństwem są odpowiednie i wystarczające oraz czy wszystkie instalacje, urządzenia, cała infrastruktura fizyczna i techniczna są bezpieczne, prawidłowo działające i spełniają swój cel.

Ustalenia dotyczące wydawania pozwoleń i certyfikatów dla stadionów oraz och kontroli mają zasadnicze znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa imprez sportowych

Duże ekrany na zewnątrz stadionów to ważne narzędzie przekazujące informacje widzom i wypełniające czas oczekiwania.

1. Tekst niniejszego arkusza informacyjnego dotyczy w szczególności stadionów piłkarskich, ale w stosownych przypadkach, jeżeli władze krajowe uznają to za niezbędne lub właściwe może on mieć zastosowanie również do innych obiektów sportowych.

■ Każdy system wydawania certyfikatów lub pozwoleń (licencji) dla stadionów powinien obejmować następujące elementy:

- ▶ Określenie organu wydającego certyfikat;
- ▶ Określenie osoby odpowiedzialnej, dla której wydawany jest certyfikat;
- ▶ Ustalenia dotyczące konsultacji i udziału innych organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo widzów;
- ▶ Normy budowlane dotyczące stadionów oraz standardy zarządzania stadionami;
- ▶ Zasady obliczania bezpiecznej pojemności stadionu;
- ▶ Ustalenia dotyczące postępowania w przypadku nieoczekiwanych incydentów lub sytuacji awaryjnych;
- ▶ System monitorowania i kontroli;
- ▶ Sankcje i kary za nieprzestrzeganie przepisów.

Monitorowanie i kontrola stadionów

■ Po wydaniu certyfikatu lub zgłoszeniu jego posiadania konieczne jest przestrzeganie przez stadion podczas wszystkich imprez sportowych wszelkich warunków, zwłaszcza związanych z bezpieczną pojemnością stadionu i kontrolowaniem jego bezpieczeństwa. Należy określić organizację, która będzie odpowiedzialna za prowadzenie regularnego monitorowania i kontroli stadionu zgodnie z uzgodnionymi zasadami, a także wdrożyć proces zapewniający jak najszybsze usunięcie wszelkich niedociągnięć, jeśli są one istotne dla bezpieczeństwa.

■ Podmiot wydający certyfikat może w uzasadniony sposób określić częstotliwość kontroli i warunki przedłużenia certyfikatu oraz uzależnić posiadanie certyfikatu od spełnienia tych warunków.

■ Obliczenie bezpiecznej pojemności obiektu powinno być obowiązkowym warunkiem uzyskania certyfikatu bezpieczeństwa lub pozwolenia na użytkowanie. Kontrola przestrzegania bezpiecznej pojemności stadionu musi być podstawowym elementem każdej inspekcji.

Maksymalna pojemność obiektu

■ Na stadion nigdy nie wolno wpuszczać więcej widzów niż określa jego maksymalna pojemność.

■ Obliczenie maksymalnej bezpiecznej pojemności obiektu jest niezbędne i stanowi podstawowy wymóg bezpieczeństwa na wszystkich stadionach piłkarskich. Niezbędne jest powołanie kompetentnej osoby do przeprowadzenia takich obliczeń. Maksymalną bezpieczną pojemność określa się na podstawie różnych czynników, w tym:

Dobrze wyszkoleni i wyposażeni stewardzi to niezbędny element rozpoznawania zagrożeń bezpieczeństwa i reagowania na nie

- ▶ Przepustowość dla widzów wchodzących i wychodzących, czyli przepustowość podczas wchodzenia i wychodzenia;
- ▶ Liczba, czyli pojemność miejsc siedzących;
- ▶ Liczba, czyli pojemność miejsc stojących; oraz
- ▶ Liczba widzów, którzy mogą dotrzeć do bezpiecznego miejsca w przypadku ewakuacji, czyli obliczona pojemność awaryjna.

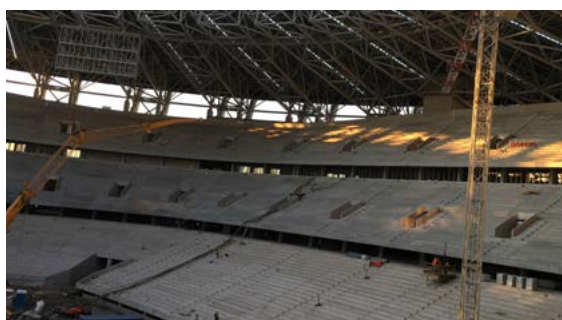
■ Należy również uwzględnić stan infrastruktury oraz ustalenia w zakresie zarządzania bezpieczeństwem.

” Maksymalna pojemność stadionu to podstawowy wymóg dotyczący bezpieczeństwa

■ Obliczona maksymalna bezpieczna pojemność musi zostać sprawdzona przez niezależny organ podczas kontroli bezpieczeństwa stadionu, a także przez właściwy organ odpowiedzialny za procedurę certyfikacji.

■ Stadiony różnią się znacznie pod względem roku budowy, projektu i infrastruktury. Z tego powodu maksymalna bezpieczna pojemność poszczególnych stadionów jest różna. Pomimo tych różnic ustalenia dotyczące bezpieczeństwa zawsze powinny być najważniejsze, niezależnie od charakterystyki obiektu.

■ Obliczona pojemność stadionu jest następnie dostosowywana, aby zapewnić skuteczność środków zarządzania jego bezpieczeństwem. Bardzo ważne jest osiągnięcie właściwej równowagi między tymi

Jakość infrastruktury sportowej jest elementem kluczowym dla bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych

środkami a fizyczną infrastrukturą stadionu. Te dwa kluczowe elementy powinny uzupełniać się wzajemnie i być dostosowane do potrzeb. Rozwiązania w zakresie zarządzania bezpieczeństwem powinny wykorzystywać mocne strony infrastruktury fizycznej i rekompensować słabe strony. Przyjęcie tego założenia korzystnie wpływa na obliczenie maksymalnej bezpiecznej pojemności obiektu.

Równowaga między infrastrukturą fizyczną a zarządzaniem bezpieczeństwem

■ Aby zapewnić bezpieczeństwo i właściwą troskę o widzów i personel konieczne jest osiągnięcie właściwej równowagi między fizyczną infrastrukturą stadionu a systemami zarządzania bezpieczeństwem. Sama infrastruktura zgodna z krajowymi normami bezpieczeństwa nie wystarczy, aby ochronić widzów przed możliwymi zagrożeniami. Równolegle muszą więc działać systemy zarządzania bezpieczeństwem.

■ Systemy zarządzania bezpieczeństwem muszą być zaprojektowane w taki sposób, aby wykorzystać mocne strony fizycznej infrastruktury stadionu i zrehabilitować słabe punkty. Te dwa elementy muszą być zrównoważone i zharmonizowane, nie można ich rozpatrywać oddzielnie. Wzajemne uzupełnianie się i dostosowanie to klucz do zapewnienia bezpieczeństwa widzów.

” Bezpieczeństwo na stadionie zależy od równowagi między infrastrukturą fizyczną i procesem zarządzania bezpieczeństwem

Właściwe ustalenia dotyczące wchodzenia na stadion, pobytu i wychodzenia ze stadionu mają kluczowe znaczenie dla ograniczenia ryzyka związanego z zachowaniem tłumu

■ Jeżeli infrastruktura fizyczna jest dobrej jakości, to widzowie czują się bezpiecznie i bardziej o nią dbają. Jeżeli zaś stadion wygląda na zniszczony i jest źle utrzymany, widzowie mogą odczuwać to jako brak poszanowania i być bardziej skłonni do negatywnych zachowań. Ważne jest więc, aby pracować nad remontowaniem stadionów i jakością zaplecza logistycznego, ponieważ ma to pozytywny wpływ na zachowanie widzów i zachęca do większej frekwencji na imprezach sportowych.

Wymagane europejskie normy dla infrastruktury obiektów sportowych

Stadion ma szereg elementów infrastruktury fizycznej i technicznej, które muszą spełniać określone normy europejskie ustanowione przez Europejski Komitet Normalizacyjny (CEN).

CEN opracował europejskie normy mające zastosowanie do projektowania i budowy stadionów. Wiele instalacji technicznych i elementów infrastruktury fizycznej musi spełniać określone kryteria ilościowe i jakościowe.

Jednym z nich jest liczba miejsc siedzących i stojących na stadionach. Komfort i bezpieczeństwo tych obiektów mają też pozytywny wpływ na zachowanie widzów.

Materiały źródłowe::

- PD CEN/TR 15913:2009 Obiekty widowiskowe. Kryteria dotyczące miejsc dla widzów o szczególnych potrzebach
- BS EN 13200-8:2017 Obiekty widowiskowe. Zarządzanie bezpieczeństwem
- BS EN 13200-7:2014 Obiekty widowiskowe. Elementy oraz drogi wejścia i wyjścia
- BS EN 13200-6:2018 Obiekty widowiskowe. Trybuny demontowalne (tymczasowe)
- BS EN 13200-5:2006 Obiekty widowiskowe. Trybuny teleskopowe
- BS EN 13200-4:2006 Obiekty widowiskowe. Siedziska stadionowe
- BS EN 13200-3:2018 Obiekty widowiskowe. Elementy rozdzielające. Wymagania
- BS EN 13200-1:2012 Obiekty widowiskowe. Ogólna charakterystyka obszaru dla widzów

Znaczenie systemów komunikowania się

■ Skuteczne systemy komunikowania się w obrębie kompleksu stadionowego to warunek konieczny sprawnego zarządzania bezpieczeństwem. Zapewniają one także możliwość: właściwego świadczenia usług, monitorowania zachowań tłumu w celu wykrycia pojawiających się zagrożeń, napięć oraz drobnych i poważnych incydentów oraz odpowiedniego i szybkiego reagowania na nie w sposób skuteczny, proporcjonalny i zgodny z ustaleniami określonymi w planach awaryjnych dla stadionu.

■ Ustalenia dotyczące zarządzania bezpieczeństwem, w tym działań stewardów powinny być koordynowane z dyspozytornią, która powinna być w stałym kontakcie z szefami stewardów, a także w stosownych przypadkach ze stewardami.

Łączność radiowa

■ Ustalenia w zakresie zarządzania bezpieczeństwem na stadionie najczęściej przewidują, że głównym środkiem łączności dyspozytorni ze stewardami (lub szefami stewardów) jest radio. Przy braku połączeń telefonicznych radio może być również wykorzystywane do łączności z innymi pracownikami, takimi jak zespół medyczny stadionu, obsługa kołowrotów, członkowie służb ratunkowych, obsługa parkingów, kontrola ruchu drogowego.

System nagłośnienia i ekrany

■ Nagłośnienie jest elementem istotnym dla bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi na stadionie. Pełni ono trzy funkcje: informacyjną, uspokajającą oraz ostrzegającą o zagrożeniach np. w przypadku przepełnienia obiektu.

■ System nagłośnienia i ekrany umożliwiają również wyjaśnienie widzom niektórych sytuacji, których mogą oni być świadkami, ale których nie rozumieją. Pomaga to ograniczyć ryzyko związane z przemieszczaniem się tłumu z powodu paniki w obliczu niezrozumiałej sytuacji.

Oznakowanie

■ Wszystkie stadiony powinny stosować dobrze widoczne oznaczenia do przekazywania widzom ważnych informacji takich jak zasady i przepisy obowiązujące na stadionie, informacje ogólne oraz alarmowe. Powinno też istnieć specjalne kontrastowe oznakowanie dla osób, które nie rozróżniają kolorów.²

” Oznakowanie i systemy nagłośnienia są istotnym elementem systemu bezpieczeństwa

Zewnętrzna łączność telefoniczna

■ Oprócz systemu wewnętrznego powinny być również dostępne linie telefoniczne do bezpośredniego natychmiastowego połączenia dyspozytorni ze strażą pożarną i/lub innymi służbami ratunkowymi.

■ Zewnętrzne linie telefoniczne do użytku w sytuacjach awaryjnych nie powinny być wykorzystywane do żadnych innych celów.

Łącza internetowe i intranetowe

■ Należy uzyskać fachową poradę w zakresie stosowania stadionowych systemów komunikacji intranetowej lub internetowej. Takie systemy powinny być uzupełnieniem skutecznych systemów radiowych i telefonicznych, ale nie powinny ich zastępować.

Kontrole i inspekcje

■ Konieczne jest, aby wszystkie systemy i urządzenia służące komunikowaniu się były regularnie sprawdzane i kontrolowane przez kompetentną osobę oraz w testowane w pełnej skali podczas ćwiczeń.

Wyraźne oznakowanie i odpowiednie systemy informują o dostępnych udogodnieniach

2. Więcej informacji na ten temat można znaleźć w arkuszu informacyjnym 14: *Dostępność i integracyjny charakter imprez sportowych*.

” Konwencja z Saint-Denis jest jedynym prawnie wiążącym międzynarodowym instrumentem dotyczącym bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych

Konwencja z Saint-Denis

Konwencja Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych została otwarta do podpisu w dniu 3 lipca 2016 r. w Saint-Denis we Francji przy okazji rozgrywek UEFA EURO 2016. Konwencja weszła w życie 1 listopada 2017 r. po ratyfikacji przez 3 państwa – Francję, Monako i Polskę. Jej sygnatariuszami jest obecnie wiele Państw-Stron.

Konwencja promuje wielopodmiotowe zintegrowane podejście obejmujące trzy współzależne i uzupełniające się wzajemnie filary: bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę. Jest ona jedynym prawnie wiążącym instrumentem międzynarodowym, który przewiduje współpracę instytucjonalną wszystkich zainteresowanych stron, aby mecze piłki nożnej i inne imprezy sportowe były bardziej bezpieczne i przyjazne dla uczestników.

Przydatne linki

1. **Konwencja z Saint-Denis**
<https://www.coe.int/en/web/sport/safety-security-and-service-approach-convention>
2. **Zalecenia Komitetu T-S4**
  - i. Rec(2021)1: Zalecane dobre praktyki w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - ii. Rec(2022)1: Modelowa struktura krajowej strategii bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - iii. Rec(2022)2: Modelowe krajowe ramy legislacyjne i regulacyjne w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi<https://www.coe.int/en/web/sport/t-s4-recommendations>
3. Aby dowiedzieć się więcej o Konwencji i zaleceniu Rec(2021)1 można zarejestrować się na następujące, dostępne dla wszystkich, kursy internetowe:
  - i. Kurs na temat praw człowieka w sporcie (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, rosyjskim, słowackim i hiszpańskim)
<http://help.elearning.ext.coe.int/course/index.php?categoryid=590>
  - ii. Kurs na temat bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, polskim i portugalskim)
<https://pjp-eu.coe.int/en/web/security-safety-sport/pros4-e-learning-enrolment-form>

Pojęcie zabezpieczenia według Konwencji z Saint-Denis

■ „Środki zabezpieczenia” oznaczają wszelkie środki opracowane i wdrożone w podstawowym celu zapobiegania i zmniejszania ryzyka lub reagowania na wszelkie przypadki przemocy, innej działalności przestępczej lub zakłócenia porządku w związku z meczem piłki nożnej¹ lub inną imprezą sportową, na stadionie lub poza stadionem. Głównym celem tych środków jest zapobieganie i ograniczenie ryzyka przemocy oraz przestępczości. Podstawowe elementy to właściwa strategia działania policji, zaangażowanie organizatorów zawodów, polityka dialogu, zasady wykluczania z udziału w imprezie sportowej oraz międzynarodowa współpraca policyjna.

■ Artykuł 3 Konwencji z Saint-Denis zawiera precyzyjną definicję zabezpieczenia,² którą uzupełniono w załączniku B do Zalecenia Rec(2021)1. Załącznik B przedstawia dobre praktyki w zakresie kontaktów policji z kibicami podczas międzynarodowych imprez piłkarskich, a także zalecenia dotyczące zarządzania bezpieczeństwem w miejscach publicznych.

■ Najważniejszą kwestią w zakresie zabezpieczenia imprez sportowych jest współpraca między policją a innymi stronami uczestniczącymi w organizacji imprezy sportowej oraz stosowanie kar wobec osób, które popełniły przestępstwo lub naruszyły porządek publiczny. Środki w dziedzinie zabezpieczenia podkreślają również potrzebę koordynacji między krajowymi władzami piłkarskimi, policją i podmiotami rządowymi.

1. Tekst niniejszego arkusza informacyjnego dotyczy w szczególności meczów piłki nożnej, ale w stosownych przypadkach, jeżeli władze krajowe uznają to za niezbędne lub właściwe może on mieć zastosowanie również do innych imprez sportowych.
2. W szerszym znaczeniu środki w zakresie „zabezpieczenia” mają zastosowanie do wszelkich celowych działań podejmowanych z zamiarem wyrządzenia szkody ludziom lub mieniu.

Zabezpieczenie na stadionach

■ Działania operacyjne na stadionach powinny być kompleksowe.

■ Konieczna jest sprawna współpraca między organizatorem, policją, służbami ratunkowymi i organizacjami partnerskimi (art. 5 Konwencji).

■ Niezbędna jest jasna polityka i procedury zarządzania tłumem oraz zagrożeniami wpływającymi na bezpieczeństwo i zabezpieczenie, takimi jak:

- ▶ stosowanie środków pirotechnicznych;
- ▶ zachowania agresywne i zabronione (skierowane przeciwko ludziom i mieniu); oraz
- ▶ zachowania rasistowskie lub inne zachowania dyskryminujące.

” Środki zabezpieczenia mają na celu zapobieganie i przeciwdziałanie ryzyku przemocy i działalności przestępczej

Dialog między policją a kibicami pomaga zebrać informacje o potencjalnych zagrożeniach oraz o oczekiwaniach kibiców

Strategia i działania policji

Strategia i działania policji związane z meczami piłki nożnej określone zostały w art. 9 Konwencji. Strony-sygnatariusze muszą zapewnić opracowanie, regularną ocenę i doskonalenie strategii policyjnych w świetle krajowych i międzynarodowych doświadczeń i dobrych praktyk oraz ich zgodność z szerszym, zintegrowanym podejściem do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi.

Strategie zabezpieczenia meczów przez policję powinny uwzględniać następujące dobre praktyki:

- ▶ gromadzenie danych wywiadowczych;
- ▶ ciągłą ocenę ryzyka;
- ▶ rozmieszczenie sił porządkowych w oparciu o ocenę ryzyka;
- ▶ adekwatne interwencje, mające na celu zapobieganie eskalacji zagrożeń lub zakłóceń porządku;
- ▶ skuteczny dialog z kibicami i szerszą społecznością; oraz
- ▶ gromadzenie dowodów działalności przestępczej, a także udostępnianie tych dowodów właściwym organom odpowiedzialnym za prowadzenie dochodzenia.

Opracowanie i zmiana każdej strategii działań policji podczas meczów piłkarskich musi opierać się na dobrym zrozumieniu zachowań kibiców, dynamiki tłumu oraz charakteru zagrożeń stwarzanych przez dane osoby lub grupy, które w przeszłości popełniały wykroczenia związane z piłką nożną.

Współpraca policji z wszystkimi właściwymi podmiotami

” Należy położyć nacisk na koordynację i współpracę między policją a innymi właściwymi podmiotami, a także na środki egzekwowania prawa

Ważne jest, aby policja współpracowała z organizatorami imprezy sportowej, kibicami, lokalną społecznością i władzami oraz innymi stronami zaangażowanymi w organizację imprezy.

Filozofia partnerskiej współpracy

Strategie działania policji powinny być proporcjonalne, aby zapobiegać eskalacji ryzyka lub zakłóceń porządku

Polityka działania policji w kontekście meczów piłki nożnej musi być istotną częścią wielopodmiotowego zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi.

Wymiana istotnych informacji

Działając w oparciu o dynamiczną ocenę ryzyka policja odgrywa kluczową rolę udzielając innym podmiotom porad dotyczących zarządzania tłumem oraz kwestii, które mogą mieć wpływ na dynamikę sytuacji na stadionie, np. odseparowanie kibiców drużyny przeciwnika. Kluby dzięki swojej znajomości zachowań kibiców mogą z kolei doradzać policji i innym podmiotom.

Ważne jest również, aby wszyscy partnerzy prowadzili wymianę informacji z policją na temat wszelkich zachowań przestępczych lub antyspołecznych, aby ułatwić gromadzenie dowodów w celu ścigania tych czynów.

Potrzeba dialogu między policją a kibicami

Aktywne komunikowanie się z kibicami jest niezbędne dla stworzenia przyjaznego otoczenia i uniknięcia wszelkich rodzajów konfliktów. Dialog taki może pomóc w zgromadzeniu rzetelnych informacji o potencjalnych zagrożeniach, a także o zamiarach, obawach i oczekiwaniach kibiców. Umożliwia on również policji zgłaszanie obaw dotyczących zachowania niektórych kibiców do koordynatora ds. kontaktów z kibicami oraz, w stosownych przypadkach, zaproponowanie rozwiązań opartych o wzajemną współpracę w celu uniknięcia dalszych problemów.

” Niezbędny jest dialog i aktywne komunikowanie się z kibicami

Dialog i aktywna komunikacja z kibicami są niezbędne do skutecznego działania policji

Proporcjonalne użycie środków wykluczających

Strategie bezpieczeństwa i zabezpieczenia imprez piłkarskich są najskuteczniejsze, gdy większość kibiców postrzega je jako rozsądne i proporcjonalne. Widzowie oczekują, że będą traktowani odpowiednio do swojego zachowania, a nie na podstawie swojej reputacji lub zachowania innych kibiców.

” Strategie bezpieczeństwa muszą być postrzegane przez większość kibiców jako rozsądne i proporcjonalne

Doświadczenia europejskie dostarczają licznych dowodów na to, że skuteczne i kompleksowe środki wykluczające z udziału w meczach mogą być bardzo przydatne do zapobiegania niewłaściwym zachowaniom oraz ponownym wykroczeniom, do ograniczenia wpływu oraz osłabienia wizerunku osób sprawiających problemy, zmniejszenia skali przemocy oraz zmiany zachowań osób wykluczonych. Zmniejszając ryzyko poważnych incydentów z użyciem przemocy lub zakłóceń porządku można zmniejszyć skalę działań policji, a tym samym związane z tym koszty.

Międzynarodowa współpraca policyjna: Krajowe Punkty Informacyjne ds. Piłki Nożnej

Ośrodkiem międzynarodowej współpracy policji w związku z meczami piłki nożnej są Krajowe Punkty Informacyjne ds. piłki nożnej (dalej: „Krajowe punkty informacyjne”). Strony Konwencji z Saint-Denis mają obowiązek utworzenia krajowego punktu informacyjnego.

” Krajowe Punkty Informacyjne ds. Piłki Nożnej to główne punkty międzynarodowej współpracy policji w kontekście meczów piłkarskich

Dyspozytornia to centrum koordynacji i współpracy między policją a innymi właściwymi podmiotami

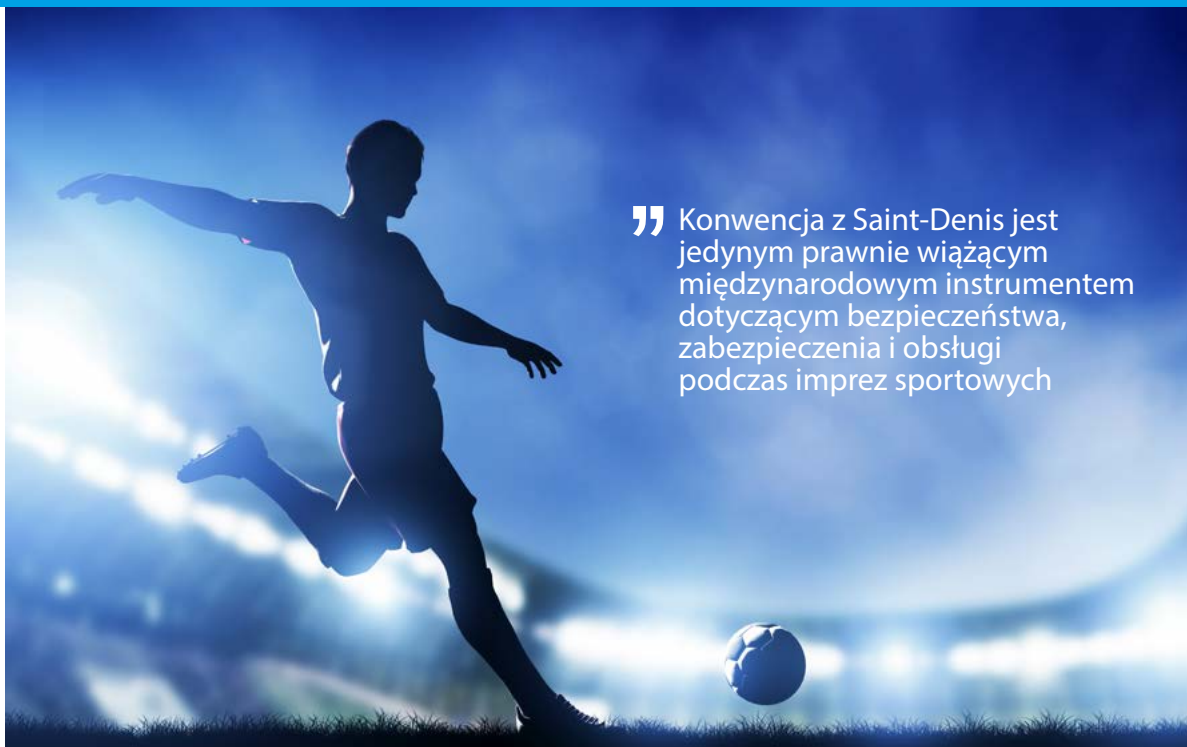
Rola Krajowych Punktów Informacyjnych, określona w art. 11 Konwencji z Saint-Denis jest następująca:

- ▶ Krajowy Punkt Informacyjny działa jako jedyny bezpośredni punkt kontaktowy służący wymianie ogólnych informacji (strategicznych, operacyjnych i taktycznych) na temat meczów piłki nożnej o charakterze międzynarodowym; może prowadzić wymianę danych osobowych zgodnie z obowiązującymi przepisami krajowymi i międzynarodowymi.
- ▶ Krajowy Punkt Informacyjny ułatwia, koordynuje lub organizuje międzynarodową współpracę policyjną w związku z meczami piłki nożnej o charakterze międzynarodowym; stanowi krajowe źródło wiedzy eksperckiej o policyjnym zabezpieczeniu meczów piłki nożnej, środowisku kibiców i związanych z tym kwestiach bezpieczeństwa i zabezpieczenia.
- ▶ Zaleca się w szczególności, aby strony zapewniły, że Krajowy Punkt Informacyjny stanowi krajowe źródło wiedzy eksperckiej o policyjnym zabezpieczeniu meczów piłki nożnej, środowisku kibiców i związanych z tym kwestiach bezpieczeństwa i zabezpieczenia oraz sprawnej i szybkiej realizacji zadań.

Skuteczne zarządzanie tłumem przez policję i służby partnerskie ma kluczowe znaczenie dla zapobiegania zagrożeniom w zakresie bezpieczeństwa i ochrony

” Konwencja z Saint-Denis jest jedynym prawnie wiążącym międzynarodowym instrumentem dotyczącym bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych

Konwencja z Saint-Denis

Konwencja Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych została otwarta do podpisu w dniu 3 lipca 2016 r. w Saint-Denis we Francji przy okazji rozgrywek UEFA EURO 2016. Konwencja weszła w życie 1 listopada 2017 r. po ratyfikacji przez 3 państwa – Francję, Monako i Polskę. Jej sygnatariuszami jest obecnie wiele Państw-Stron.

Konwencja promuje wielopodmiotowe zintegrowane podejście obejmujące trzy współzależne i uzupełniające się wzajemnie filary: bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę. Jest ona jedynym prawnie wiążącym instrumentem międzynarodowym, który przewiduje współpracę instytucjonalną wszystkich zainteresowanych stron, aby mecze piłki nożnej i inne imprezy sportowe były bardziej bezpieczne i przyjazne dla uczestników.

Przydatne linki

1. **Konwencja z Saint-Denis**
<https://www.coe.int/en/web/sport/safety-security-and-service-approach-convention>
2. **Zalecenia Komitetu T-S4**
  - i. Rec(2021)1: Zalecane dobre praktyki w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - ii. Rec(2022)1: Modelowa struktura krajowej strategii bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - iii. Rec(2022)2: Modelowe krajowe ramy legislacyjne i regulacyjne w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
<https://www.coe.int/en/web/sport/t-s4-recommendations>
3. Aby dowiedzieć się więcej o Konwencji i zaleceniu Rec(2021)1 można zarejestrować się na następujące, dostępne dla wszystkich, kursy internetowe:
  - i. Kurs na temat praw człowieka w sporcie (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, rosyjskim, słowackim i hiszpańskim)
<http://help.elearning.ext.coe.int/course/index.php?categoryid=590>
  - ii. Kurs na temat bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, polskim i portugalskim)
<https://pjp-eu.coe.int/en/web/security-safety-sport/pros4-e-learning-enrolment-form>

Wprowadzenie

■ Pojęcie „obsługi” obejmuje wszelkie środki mające na celu uczynienie meczów piłki nożnej¹ przyjaznymi dla wszystkich uczestników zarówno na terenie obiektów sportowych, jak i w miejscach publicznych, w których widzowie i kibice gromadzą się przed meczem, w trakcie meczu i po nim. Pojęcie to obejmuje punkty gastronomiczne, toalety, odpowiednie oznakowanie itp., ale przede wszystkim sposób, w jaki ludzie są przyjmowani i traktowani podczas całej imprezy.

Definicja zawarta w Konwencji

■ Definicja „środków obsługi” jest zawarta w art. 3 Konwencji. „Środki obsługi” oznaczają wszelkie środki opracowane i wdrożone w podstawowym celu zapewnienia osobom i grupom komfortu oraz poczucia, że ich uczestnictwo w meczu piłki nożnej lub innej imprezy sportowej jest doceniane i mile widziane, na stadionie lub poza stadionem.

Obsługa przyczynia się w kluczowy sposób do zwiększenia poziomu bezpieczeństwa i zabezpieczenia

■ Działania skoncentrowane na obsłudze mają pozytywny wpływ na różne aspekty imprezy:

- ▶ pomoc kibicom w dojeździe na stadion i ze stadionu sprawia, że czują oni, iż ich obecność jest doceniona;
- ▶ odpowiednie udogodnienia i właściwa obsługa przez stewardów na terenie obiektu sprawiają, że kibice czują się mile widziani;
- ▶ pozytywne doświadczenia związane z imprezą tworzą wśród widzów dobrą atmosferę;
- ▶ prowadzenie dialogu między policją a kibicami może pomóc odizolować osoby, które mogą sprawiać problemy.

1. Tekst niniejszego arkusza informacyjnego dotyczy w szczególności meczów piłki nożnej, ale w stosownych przypadkach, jeżeli władze krajowe uznają to za niezbędne lub właściwe może on mieć zastosowanie również do innych imprez sportowych.

■ Słabej jakości obsługa ma negatywny wpływ na bezpieczeństwo:

- ▶ słaba widoczność boiska z miejsc na trybunach może spowodować przemieszczanie się tłumu i/lub oglądanie meczu na stojąco;
- ▶ źle wyposażone lub brudne punkty gastronomiczne, toalety itp. mogą powodować zachowania niezgodne z zasadami;
- ▶ długie kolejki przy wejściu mogą powodować irytację i zniecierpliwienie oraz napieranie na bramki;
- ▶ niewłaściwa polityka dotycząca konfiskowania przedmiotów oraz obowiązku oddawania rzeczy do depozytu świadczy o braku szacunku, może wywoływać irytację i nieprzestrzeganie przepisów;
- ▶ płoty sprawiają, że kibice czują się jak więźniowie.

” Dobrze traktowani widzowie rzadziej sprawiają kłopoty

■ Krótko mówiąc kibice traktowani z szacunkiem są znacznie bardziej skłonni zachowywać się w taki sam sposób. Dzieje się tak zwłaszcza wtedy, gdy zarządzanie tłumem (na terenie obiektu i poza nim) jest postrzegane jako odpowiednie i proporcjonalne, a nie lekceważące wobec ludzi.

Strefy kibica, publiczne miejsca oglądania meczów i zorganizowane zgromadzenia kibiców w centrach miast przyczyniają się do przyjaznej dla wszystkich atmosfery imprezy sportowej

■ Obsługa nie oznacza jednak działań zastępczych, będących alternatywą dla zwalczania niewłaściwych zachowań lub wykluczania osób sprawiających kłopoty. Stanowi ona uzupełnienie skutecznego zarządzania tłumem (na terenie obiektów sportowych i poza nimi) oraz skutecznej strategii wykluczania z udziału w imprezie. Dobre praktyki związane z obsługą nie mogą być rozpatrywane w oderwaniu od dobrych praktyk w zakresie bezpieczeństwa i zabezpieczenia, które są niezbędne do opracowania i wdrożenia wielopodmiotowego zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi.

■ Obsługa stanowi integralną część działań związanych z bezpieczeństwem i zabezpieczeniem na terenie obiektu. Oznacza to, że podejście zorientowane na klienta powinno być uznawane za niezbędne na wszystkich etapach, od planowania działań do ich realizacji.

Obsługa obejmuje dialog i komunikowanie się z kibicami

■ Skuteczne komunikowanie się to podstawa obsługi na stadionie. Opracowanie i wdrożenie skutecznej strategii dialogu z klientami jest kluczem do właściwej obsługi, ponieważ:

- ▶ zapewnia otwarty i przejrzysty dialog między kibicami, klubami, policją i władzami w perspektywie krótkoterminowej (przygotowanie meczu) oraz długoterminowej (rozwiązywanie problemów);
- ▶ umożliwia nawiązanie szerokiej współpracy z przedstawicielami grup kibiców, programów skierowanych do kibiców oraz ekspertów w dziedzinie zachowań kibiców.

Otwarty dialog między kibicami a policją to kluczowa zasada właściwej obsługi

” Kibice powinni być postrzegani przez wszystkie podmioty jako źródło rozwiązań, a nie źródło problemów

Obiekty sportowe powinny być przyjazne dla wszystkich, w tym dla mniejszości, rodzin, dzieci i osób starszych

Dobra obsługa sprzyja integracji

■ Założenie, że mecze piłkarskie powinny integrować ludzi i być atrakcyjne dla wszystkich grup społecznych jest kluczowym elementem podejścia do obsługi. Kibicowanie podczas meczów piłki nożnej (na terenie stadionu, jak i poza nim: w strefach kibica, miejscach publicznych, centrach miast itp.) powinno być doświadczeniem pozytywnym i przyjaznym dla wszystkich, niezależnie od pochodzenia etnicznego / narodowego, koloru skóry, obywatelstwa, niepełnosprawności, wieku, religii, języka, orientacji seksualnej i tożsamości płciowej oraz innych kryteriów.

■ Podejście skoncentrowane na właściwej obsłudze powinno służyć zapewnieniu integrującego środowiska dla wszystkich członków społeczeństwa, w tym dzieci, osób starszych i osób niepełnosprawnych podczas imprez sportowych. Taka różnorodność pozytywnie wpływa na zachowania widzów i może znacznie zmniejszyć poziom napięcia między nimi a personelem zajmującym się bezpieczeństwem i ochroną.

Obsługa a przeciwdziałanie rasizmowi i innym formom nietolerancji

■ Promowanie integrującego podejścia do obsługi pozwala przeciwdziałać rasizmowi, mowie nienawiści i wszelkiej dyskryminacji w sporcie.

■ Prawo krajowe powinno zabraniać rasistowskich obelg i haseł, umieszczania rasistowskich lub politycznie ekstremistycznych banerów i symboli oraz noszenia, rozdawania lub sprzedaży rasistowskich i dyskryminujących banerów, flag, ulotek lub obrazków na stadionach i poza nimi.

■ Sankcje i kary nakładane za zachowania rasistowskie i dyskryminujące powinny być proporcjonalne, ale wystarczająco dotkliwe, aby zapobiegać incydentom i odstraszać potencjalnych sprawców. Jeśli to możliwe, powinny mieć również wymiar edukacyjny.

Obsługa to cel oraz inwestycja krótkoterminowa i długoterminowa

■ Oprócz cotygodniowej pracy władz publicznych i piłkarskich na rzecz poprawy dialogu i komunikacji z kibicami koncepcja obsługi obejmuje również bardziej długoterminową, szerszą perspektywę realizacji inicjatyw prewencyjnych, społecznych i edukacyjnych. Mają one wpływać na zachowanie kibiców oraz wzmacniać związki między piłką nożną a innymi dyscyplinami sportowymi oraz szerszą społecznością, w tym kibicami.

Jak zapewnić i promować właściwą obsługę?

■ Liczne europejskie dobre praktyki wskazują, że państwa i organizacje sportowe inwestują w ulepszenie obsługi podczas imprez sportowych.

Zwiększenie liczby koordynatorów ds. kontaktów z kibicami (SLO) oraz koordynatorów ds. dostępności (DAO)

■ Koordynatorzy ds. kontaktów z kibicami (SLO) stanowią pomost między klubami piłkarskimi a kibicami, zapewniając dwukierunkowy przepływ informacji na temat istotnych bieżących spraw.

■ Ich rolą jest zapewnienie, aby głos kibiców był słyszalny w strukturach każdego klubu piłkarskiego, a jednocześnie przyczyniają się do zapewnienia pozytywnych wrażeń w dniu meczu dla wszystkich osób obecnych na terenie obiektu sportowego.

■ Koordynator ds. kontaktów z kibicami współpracuje z różnymi komórkami organizacyjnymi klubu piłkarskiego lub innego klubu sportowego, mając doświadczenie we współpracy z kibicami. Dobrze zna kulturę kibiców danego klubu, ma umiejętność nawiązywania i utrzymywania kontaktów opartych na wzajemnym zaufaniu z różnymi przedstawicielami środowiska piłkarskiego, w tym z różnymi grupami kibiców, pracownikami klubu, przedstawicielami policji, pracownikami socjalnymi i swoimi odpowiednikami z innych klubów.

■ Koordynatorzy ds. kontaktów z kibicami pomagają prowadzić komunikację między poszczególnymi podmiotami sektora piłki nożnej i zapewniają łączność z kibicami. Przyczyniają się do wzmocnienia pozycji kibiców i zachęcają do samoregulacji tej grupy, a także promują szacunek i tolerancję dla innych kibiców i mniejszości uczestniczących w meczach piłki nożnej.

” Dialog i komunikacja z kibicami ułatwiają zarządzanie tłumem i tworzenie przyjaznego środowiska oraz łagodzą napięcia i potencjalne konflikty

Kluby powinny zachęcać kibiców do działań na rzecz stworzenia pozytywnej atmosfery w obiekcie sportowym

■ Koordynatorzy ds. kontaktów z kibicami współpracują również z klubowym Koordynatorem ds. dostępności (DAO), pomagając zapewnić dostępność stadionów dla kibiców niepełnosprawnych oraz przyjazne podejście do wszystkich grup (w tym mniejszości etnicznych, kibiców LGBTI+, rodzin, dzieci, osób starszych, uchodźców itp.), a także doprowadzić do sytuacji, aby wszelkie formy zachowań dyskryminacyjnych były zabronione i ścigane.²

■ Koordynatorzy ds. dostępności są odpowiedzialni za zapewnienie osobom niepełnosprawnym integracyjnego charakteru udogodnień i usług na terenie obiektu zarówno w dni meczów, jak i poza nimi oraz za wspieranie postępów w tej dziedzinie. Ich obowiązki polegają na doradzaniu klubowi/obiektowi sportowemu w kwestii dostępności i integracji oraz funkcjonowanie jako punkt kontaktowy w przypadku zapytań dotyczących kibiców niepełnosprawnych.³

■ Kluby piłkarskie rywalizujące w europejskich rozgrywkach klubowych są od 2010 r. zobowiązane do wyznaczenia Koordynatora ds. kontaktów z kibicami na mocy przepisów UEFA, dotyczących wydawania licencji dla klubów oraz sprawiedliwych zasad finansowania (art. 35). Należy wspomnieć, że od tego czasu wiele związków piłkarskich i lig wprowadziło wymóg wyznaczenia Koordynatora ds. kontaktów z kibicami w ramach własnych krajowych procedur wydawania licencji. Podobnie art. 35 bis tych samych przepisów UEFA w wersji z 2015 r. wymaga od klubów wyznaczenia Koordynatora ds. dostępności.

2. Więcej informacji na temat mowy nienawiści, rasizmu i innych dyskryminujących zachowań w sporcie można znaleźć w arkuszu informacyjnym nr 11.

3. Więcej informacji na temat dostępności i integrującego charakteru imprez sportowych można znaleźć w arkuszu informacyjnym nr 14.

Zachęcanie do zawarcia umowy z kibicami

Umowa z kibicami to umowa między klubem piłkarskim a przedstawicielami jego kibiców określająca, czego obie strony mogą oczekiwać od siebie wzajemnie. Umowa z kibicami nakłada na nich pewne obowiązki, ale także określa obowiązki klubu wobec kibiców, co ma na celu osiągnięcie równowagi między interesami obu stron.

Umowa z kibicami może obejmować szereg kwestii, które mają wpływ na odbiór meczu przez kibiców, w tym kwestie takie jak: punkty sprzedaży, sprawiedliwy i zapewniający społeczną integrację system sprzedaży biletów, działania kibiców mające na celu stworzenie pozytywnej atmosfery w obiekcie sportowym; przeciwdziałanie rasizmowi, nietolerancji i przemocy; kibice niepełnosprawni; spożywanie napojów i przekąsek na stadionie i wokół niego itp.

Umowa z kibicami pozwala w większym stopniu uwzględnić interesy kibiców w ogólnej polityce klubu piłkarskiego oraz ogólnie poprawia komunikację i relacje między poszczególnymi sekcjami klubu a kibicami.

Umowy z kibicami są bardziej skuteczne, gdy przedstawiciele klubów zaangażowani w zawarcie takiej umowy mają dostateczny wpływ i moc decyzyjną w swoim klubie, a środowisko kibiców jest szeroko reprezentowane.

Odpowiednia przestrzeń i punkty gastronomiczne dla kibiców to ważne elementy „obsługi”

Zasady obsługi podczas najważniejszych meczów piłkarskich

Wszystkie podmioty zaangażowane w organizację meczu piłki nożnej, w tym organizator, władze miejskie i policja powinny wspólnie uznać wagę podejścia zorientowanego na klientów. Dobrze poinformowani i zadbani kibice czują się w komfortowo, a ludzie, którzy odczuwają wysoki poziom komfortu zachowują się w spokojny sposób. Należy więc zapewnić wysoki poziom obsługi widzów zarówno podczas meczów, jak i w czasie przed meczem i po nim, a także zwrócić uwagę, aby kibice drużyny gości byli traktowani w taki sam sposób, jak kibice drużyny gospodarzy.

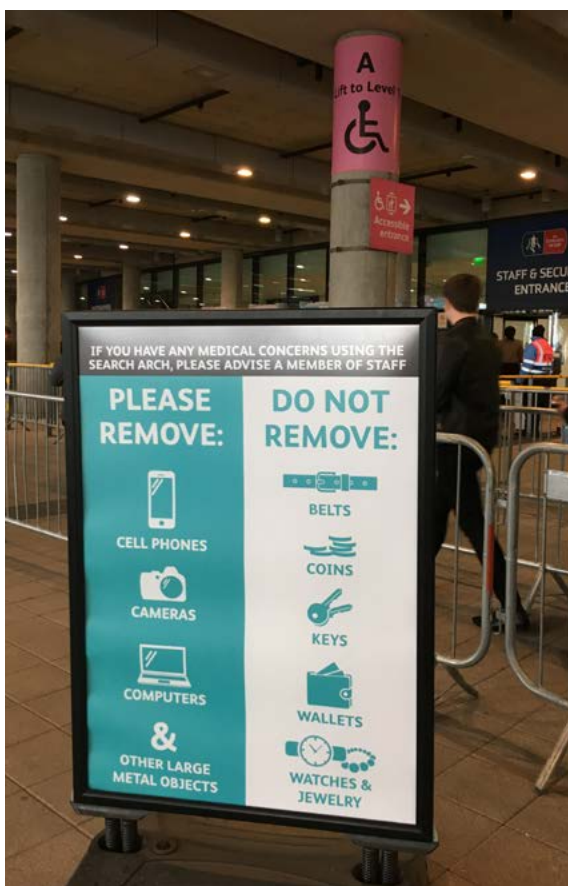
” Zdecydowana większość widzów chce obejrzeć mecz piłki nożnej w pozytywnej i spokojnej atmosferze

Związki piłki nożnej, kluby piłkarskie oraz inne właściwe organy publiczne i prywatne podczas organizowania dużych imprez piłkarskich powinny być zachęcane do uznania funkcji społecznej takich imprez oraz ich wyjątkowego charakteru. Powinny mieć świadomość, że kibice oczekują nie tylko interesującego meczu, ale także odpowiedniej obsługi, a więc przyzwoitych warunków sanitarnych, higieny punktów gastronomicznych, jasnego przekazu informacji i ustaleń, żywności i napojów bezalkoholowych w wystarczającej ilości i o odpowiedniej jakości. Podmioty te powinny wiedzieć, że dystrybucja i cena biletów na mecze jest tematem wrażliwym i że konieczna jest sprzedaż biletów w sposób uczciwy, sprawiedliwy i przejrzysty z uwzględnieniem ewentualnych ograniczeń wynikających z wymogów bezpieczeństwa.

Skuteczne informowanie kibiców, zwłaszcza za pośrednictwem systemu nagłośnienia przyczynia się do ograniczenia ryzyka i potencjalnych konfliktów

■ Gminy powinny być zachęcane do aktywnego udziału w przygotowaniach do dużych imprez piłkarskich i zarządzania nimi. Ma to na celu w szczególności zapewnienie skoordynowanego planowania i współpracy wszystkich podmiotów odpowiedzialnych za poszczególne aspekty organizacji imprezy sportowej. Gminy powinny organizować między meczami imprezy towarzyszące dla kibiców lub dla tych, którzy nie mogli uczestniczyć w imprezie, a także zapewnić zaangażowanie lokalnych społeczności i przedsiębiorstw. Gmina działając w ścisłej współpracy z komitetem organizacyjnym imprezy i policją powinna podjąć odpowiednie przygotowania w zakresie transportu lokalnego, aby ułatwić przyjazd kibiców i zapewnić ich płynne przemieszczanie się, niezależnie od wybranego środka transportu, a także zapewnić odpowiednie zakwaterowanie i wystarczającą ilość żywności dla wszystkich przyjezdnych osób. Należy również zapewnić, że osobom tym będą przekazywane wszystkie właściwe informacje.

Właściwe oznakowanie oraz informacje dla kibiców na terenie obiektu sportowego i poza nim mają kluczowe znaczenie dla zapewnienia bezpiecznego i przyjaznego otoczenia

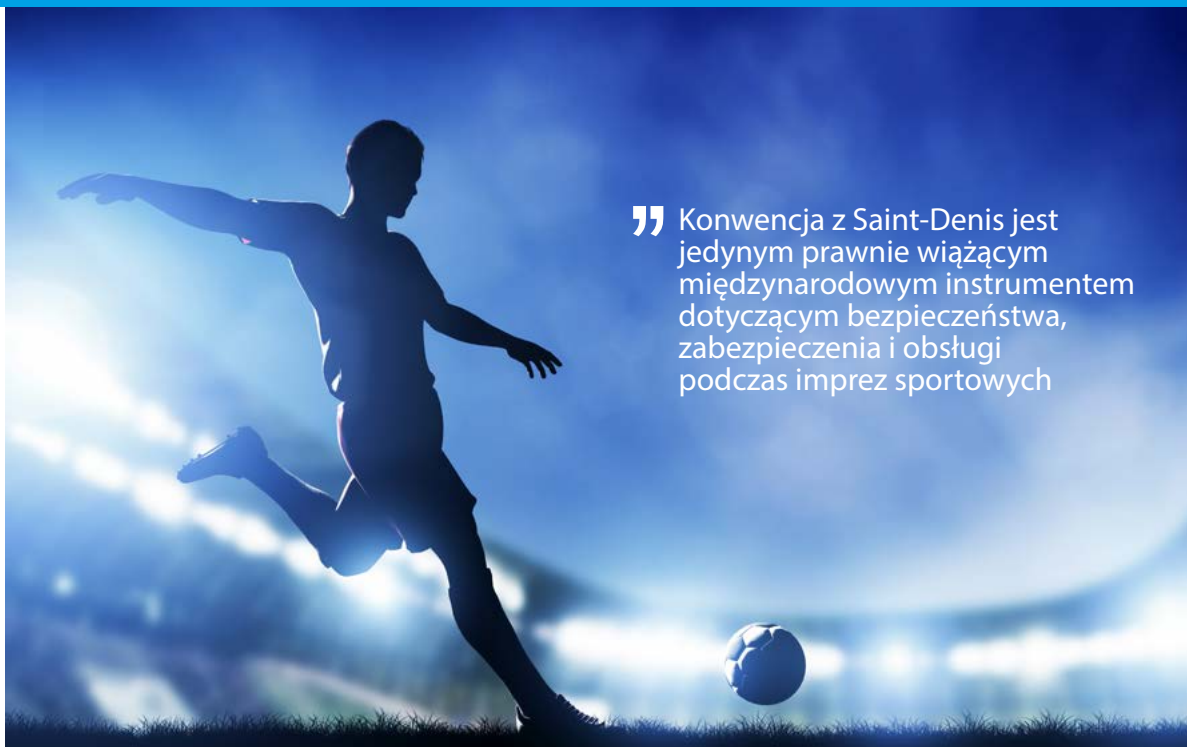
„Ambasady kibiców”

■ „Ambasady kibiców” to punkty zarządzane i obsługiwane przez organizacje kibiców. Mają one na celu udzielanie pomocy kibicom przyjeżdżającym do danego miasta w związku z odbywającą się imprezą piłkarską. Punkty takie są organizowane zwykle podczas dużych turniejów piłkarskich, ale mogą być również tworzone na potrzeby meczów międzynarodowych i krajowych, w których uczestniczy znaczna liczba kibiców drużyny gości.

■ „Ambasada kibiców”, przeznaczona dla kibiców przyjezdnych to punkt działający w mieście lub centrum miasta drużyny gospodarzy. Można w niej uzyskać szeroki zakres informacji i pomocy, na przykład o lokalizacji miejsc przeznaczonych dla kibiców, punktach gastronomicznych, lokalnych środkach transportu, dostępności biletów, zakwaterowaniu, lokalnych rozrywkach, harmonogramie meczów, możliwości zgłoszenia kradzieży mienia lub zagubienia dokumentów, opiece zdrowotnej, strategii działania policji, poziomach tolerancji itp.

■ „Ambasady kibiców” stanowią również kanał komunikowania się między kibicami a lokalną policją i innymi władzami, a także dobrego sposób szybkiego i skutecznego przekazywania bieżących informacji o wszelkich pojawiających się sytuacjach lub ich zmianie.

■ „Ambasady kibiców” mogą przedstawiać opinie kibiców władzom w przypadku wystąpienia problemów, a także podejmować aktywne działania na rzecz budowania dobrej współpracy między różnymi grupami kibiców albo między kibicami a lokalną społecznością lub mniejszościami etnicznymi.

” Konwencja z Saint-Denis jest jedynym prawnie wiążącym międzynarodowym instrumentem dotyczącym bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych

Konwencja z Saint-Denis

Konwencja Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych została otwarta do podpisu w dniu 3 lipca 2016 r. w Saint-Denis we Francji przy okazji rozgrywek UEFA EURO 2016. Konwencja weszła w życie 1 listopada 2017 r. po ratyfikacji przez 3 państwa – Francję, Monako i Polskę. Jej sygnatariuszami jest obecnie wiele Państw-Stron.

Konwencja promuje wielopodmiotowe zintegrowane podejście obejmujące trzy współzależne i uzupełniające się wzajemnie filary: bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę. Jest ona jedynym prawnie wiążącym instrumentem międzynarodowym, który przewiduje współpracę instytucjonalną wszystkich zainteresowanych stron, aby mecze piłki nożnej i inne imprezy sportowe były bardziej bezpieczne i przyjazne dla uczestników.

Przydatne linki

1. **Konwencja z Saint-Denis**
<https://www.coe.int/en/web/sport/safety-security-and-service-approach-convention>
2. **Zalecenia Komitetu T-S4**
  - i. Rec(2021)1: Zalecane dobre praktyki w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - ii. Rec(2022)1: Modelowa struktura krajowej strategii bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - iii. Rec(2022)2: Modelowe krajowe ramy legislacyjne i regulacyjne w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi<https://www.coe.int/en/web/sport/t-s4-recommendations>
3. Aby dowiedzieć się więcej o Konwencji i zaleceniu Rec(2021)1 można zarejestrować się na następujące, dostępne dla wszystkich, kursy internetowe:
  - i. Kurs na temat praw człowieka w sporcie (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, rosyjskim, słowackim i hiszpańskim)
<http://help.elearning.ext.coe.int/course/index.php?categoryid=590>
  - ii. Kurs na temat bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, polskim i portugalskim)
<https://pjp-eu.coe.int/en/web/security-safety-sport/pros4-e-learning-enrolment-form>

Cele stosowania list kontrolnych

■ Załącznik D do Zalecenia T-S4 Rec(2021)1 zawiera cztery listy kontrolne, które mają pomóc państwom w ocenie zgodności swoich rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi z określonymi w zaleceniu dobrymi praktykami.

■ Listy te stanowią pomocne narzędzie samooceny. Umożliwiają państwom monitorowanie wdrażania środków bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych w poszczególnych krajach. Pomagają państwom ocenić, w jakim stopniu ich krajowe rozwiązania są zgodne z dobrymi praktykami w tej dziedzinie. Każda z list kontrolnych obejmuje serię pytań dotyczących polityki oraz wytyczne zawarte w załącznikach odnoszących się do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi.

■ Po udzieleniu przez państwo odpowiedzi na wszystkie pytania listy kontrolne mogą również służyć jako podstawa krajowych raportów z samooceny realizacji Konwencji z Saint-Denis.

” Listy kontrolne mają pomóc państwom w ocenie zgodności swoich rozwiązań ustaleń z Konwencją z Saint-Denis

Listy kontrolne to cenne narzędzie samooceny realizacji standardów konwencji przez państwa-strony

Treść list kontrolnych

■ Pierwsza lista kontrolna dotyczy podstawowych zasad zawartych w Zaleceniu, ze szczególnym uwzględnieniem wielopodmiotowego zintegrowanego podejścia.

■ Druga lista dotyczy środków bezpieczeństwa wskazanych w załączniku A do Zalecenia. Umożliwia ona sprawdzenie, czy istnieją skuteczne rozwiązania służące ochronie zdrowia i dobrego samopoczucia wszystkich osób uczestniczących w imprezie sportowej.

■ Trzecia lista kontrolna dotyczy dobrych praktyk w obszarze środków zabezpieczenia, przedstawionych w załączniku B. Praktyki takie to głównie działania, które mają na celu zapobieganie i przeciwdziałanie ryzyku i/lub reagowanie na przemoc i zachowania przestępcze podczas imprez sportowych na stadionie lub poza stadionem.

■ Ostatnia lista dotyczy środków obsługi, o których mowa w załączniku C do Zalecenia. Jej celem jest ocena rozwiązań na rzecz tego, aby wszyscy obecni na imprezie sportowej mieli poczucie, że ich obecność jest doceniana i mile widziana. Przyjazne przyjmowanie widzów ma pozytywny wpływ na sytuację w zakresie bezpieczeństwa i zabezpieczenia.

■ W okresie przygotowań do turnieju UEFA EURO 2020 stały komitet Europejskiej konwencji w sprawie przemocy i ekscesów widzów otrzymał listy kontrolne od każdego z krajów-gospodarzy. Listy te stanowiły podstawę dla serii czterech wizyt konsultacyjnych i dwóch ocen wzajemnych, które przeprowadzono w latach 2018-2019 w połowie z tych krajów.

Stewardzi muszą zapewnić przyjazną atmosferę, aby doświadczenia widzów były pozytywne

” Listy kontrolne mogą być również wykorzystywane jako podstawa krajowych raportów samooceny

Listy kontrolne są również podstawą wizyt monitorujących przeprowadzanych przez Komitet Konwencji z Saint-Denis

Zalecenie T-S4 Rec(2021)1: narzędzie działania dla państw

Zalecenie T-S4 Rec(2021)1, które zostało przyjęte przez Komitet Konwencji z Saint-Denis w kwietniu 2021 r. jest doskonałym instrumentem uzupełniającym przy interpretacji i realizacji artykułów Konwencji z Saint-Denis. Zalecenie składa się z tekstu głównego oraz czterech powiązanych ze sobą załączników, z których każdy odnosi się do określonego obszaru:

- Załącznik A: Bezpieczeństwo – zalecane dobre praktyki;
- Załącznik B: Zabezpieczenie – zalecane dobre praktyki;
- Załącznik C: Obsługa – zalecane dobre praktyki;
- Załącznik D: Listy kontrolne.

Załączniki te pozwalają każdemu państwu ocenić skuteczność swoich rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych oraz sprawdzić, czy są one zgodne z dobrymi praktykami przedstawionymi w zaleceniu.

Zalecenie skupia się na potrzebie opracowania i wdrożenia wielopodmiotowego zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi¹ podczas imprez sportowych. Dlatego też, podkreśla znaczenie utworzenia kompleksowych struktur koordynacyjnych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym oraz skutecznej współpracy partnerskiej na szczeblu międzynarodowym.

Zalecenie jest dynamicznie zmieniającym się dokumentem co oznacza, że musi być aktualizowane i uzupełniane o kolejne dobre praktyki uznane za polecane przez państwa-strony lub państwa-obszerników, w szczególności po dużych turniejach takich jak finały mistrzostw Europy w piłce nożnej lub mistrzostw świata w piłce nożnej.

” Zalecenie jest doskonałym instrumentem uzupełniającym podczas interpretacji i realizacji artykułów Konwencji z Saint-Denis

1. Więcej informacji na ten temat można znaleźć w arkuszu informacyjnym nr 2: *Wielopodmiotowe zintegrowane podejście – na czym ono polega?*

” Konwencja z Saint-Denis jest jedynym prawnie wiążącym międzynarodowym instrumentem dotyczącym bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych

Konwencja z Saint-Denis

Konwencja Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych została otwarta do podpisu w dniu 3 lipca 2016 r. w Saint-Denis we Francji przy okazji rozgrywek UEFA EURO 2016. Konwencja weszła w życie 1 listopada 2017 r. po ratyfikacji przez 3 państwa – Francję, Monako i Polskę. Jej sygnatariuszami jest obecnie wiele Państw-Stron.

Konwencja promuje wielopodmiotowe zintegrowane podejście obejmujące trzy współzależne i uzupełniające się wzajemnie filary: bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę. Jest ona jedynym prawnie wiążącym instrumentem międzynarodowym, który przewiduje współpracę instytucjonalną wszystkich zainteresowanych stron, aby mecze piłki nożnej i inne imprezy sportowe były bardziej bezpieczne i przyjazne dla uczestników.

Przydatne linki

1. **Konwencja z Saint-Denis**
<https://www.coe.int/en/web/sport/safety-security-and-service-approach-convention>
2. **Zalecenia Komitetu T-S4**
  - i. Rec(2021)1: Zalecane dobre praktyki w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - ii. Rec(2022)1: Modelowa struktura krajowej strategii bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - iii. Rec(2022)2: Modelowe krajowe ramy legislacyjne i regulacyjne w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
<https://www.coe.int/en/web/sport/t-s4-recommendations>
3. Aby dowiedzieć się więcej o Konwencji i zaleceniu Rec(2021)1 można zarejestrować się na następujące, dostępne dla wszystkich, kursy internetowe:
  - i. Kurs na temat praw człowieka w sporcie (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, rosyjskim, słowackim i hiszpańskim)
<http://help.elearning.ext.coe.int/course/index.php?categoryid=590>
  - ii. Kurs na temat bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, polskim i portugalskim)
<https://pjp-eu.coe.int/en/web/security-safety-sport/pros4-e-learning-enrolment-form>

Wprowadzenie

■ Świat sportu często bywa podatny na różne formy rasizmu, dyskryminacji i nietolerancji, które przybierają formę przemocy słownej i fizycznej. Sport powinien być jednak przede wszystkim narzędziem promowania i przekazywania wartości takich jak fair play, wzajemny szacunek i tolerancja. Dlatego też rasizm, dyskryminacja i nietolerancja, w tym mowa nienawiści podczas imprez sportowych nie powinny mieć miejsca. Muszą one być zdecydowanie zwalczane z użyciem narzędzi i strategii zwalczania rasizmu i nietolerancji w sporcie, w tym podczas imprez sportowych.

■ Konwencja z Saint-Denis oraz Zalecenie Rec(2021)1 określają ogólne zasady i dobre praktyki służące zapobieganiu i przeciwdziałaniu wyrażającym nienawiść zachowaniom.

O czym mówi art. 5 Konwencji z Saint-Denis?

■ Artykuł 5 Konwencji stanowi, że „Strony będą zachęcać właściwe instytucje do podkreślania potrzeby działania przez zawodników, trenerów i innych przedstawicieli uczestniczących drużyn zgodnie z podstawowymi zasadami sportowymi, takimi jak tolerancja, szacunek i zasada fair play oraz do uświadamiania im, że akty przemocy, zachowania rasistowskie lub inne zachowania prowokacyjne mogą wywierać negatywny wpływ na zachowania widzów”.

Sport jest ważnym narzędziem promowania wartości

Lepsze identyfikowanie aktów rasizmu, dyskryminacji i nietolerancji

■ Czyny stanowiące rasizm, dyskryminację, nietolerancję i/lub podobne przestępstwa mogą obejmować:

- ▶ publiczne nawoływanie do przemocy, nienawiści lub innych form dyskryminacji;
- ▶ publiczne znieważanie lub zniesławianie;
- ▶ groźby wobec osoby lub grupy osób z powodów takich jak rasa¹, kolor skóry, wyznanie, narodowość, pochodzenie etniczne lub narodowe, płeć, orientacja seksualna lub niepełnosprawność;
- ▶ publiczne wyrażanie ideologii, która zakłada wyższość jednej grupy ludzi nad innymi grupami albo też oczernia lub lekceważy grupę ludzi z powodów takich jak rasa, kolor skóry, wyznanie, narodowość, pochodzenie etniczne lub narodowe, płeć, orientacja seksualna lub niepełnosprawność;

1. W tym kontekście warto zauważyć, że ponieważ wszyscy ludzie należą do tego samego gatunku Europejska Komisja przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji (ECRI) - wyspecjalizowany organ monitorujący Rady Europy odrzuca teorie oparte na istnieniu różnych "ras". Jednakże, aby ludzie, którzy są przez ogół błędnie postrzegani jako należący do "innej rasy" nie pozostali bez ochrony, w zaleceniach wykorzystano termin "rasa".

Trenerzy odgrywają kluczową rolę w nieformalnej edukacji, w tym przekazywaniu młodym ludziom zasad fair play i poszanowania praw człowieka

- ▶ zaprzeczanie, umniejszanie, usprawiedliwianie lub publiczne przyzwalanie na dyskryminację lub nietolerancję wobec jakiegokolwiek osoby lub grupy osób z powodów takich jak rasa, kolor skóry, wyznanie, narodowość, pochodzenie etniczne lub narodowe, płeć, orientacja seksualna lub niepełnosprawność;
- ▶ rozpowszechnianie, upublicznianie, produkcja lub przechowywanie z zamiarem rozpowszechniania lub upubliczniania materiałów pisemnych, obrazów lub innych materiałów stanowiących przejawy rasizmu, dyskryminacji lub nietolerancji, które są zabronione przez prawo.

” Sport jest skutecznym narzędziem promowania spójności społecznej i przekazywania podstawowych wartości takich jak fair play, wzajemny szacunek i tolerancja

Mowa nienawiści w sporcie: naruszenia praw człowieka i zasad bezpieczeństwa

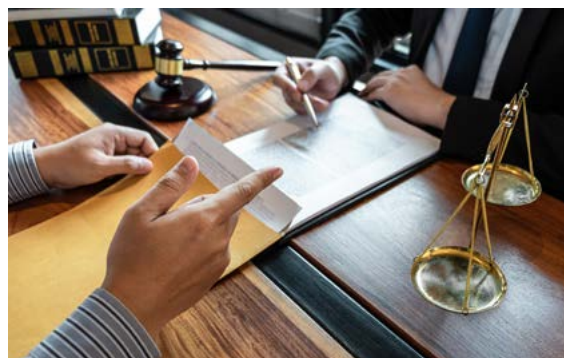
■ Czyny i opinie świadczące o nadmiernej nietolerancji, postawach rasistowskich i dyskryminacyjnych lub ekstremizmie politycznym lub religijnym stanowią naruszenie praw człowieka.

■ Incydenty takie mogą również podważać ideę integracji społecznej, a tym samym zwiększać ryzyko incydentów związanych z bezpieczeństwem i zabezpieczeniem podczas imprez sportowych. Mogą także wpływać na opinie oraz powodować antagonizmy, napięcia i ewentualne konfrontacje z widzami, którzy chcieliby spokojnie obejrzeć mecz.

■ Obelgi słowne w sporcie są często spotykane. Mogą one przybierać formę rasistowskich okrzyków lub przyśpiewek dotyczących osób czarnoskórych, albo też treści antysemickich, antymuzułmańskich, homofobicznych, transfobicznych i/lub seksistowskich. Takie formy obraźliwych wypowiedzi naruszają prawa człowieka i stanowią podżeganie do przemocy.

■ W obiektach sportowych najczęściej spotyka się przyśpiewki dotyczące zawodników czarnoskórych oraz antysemickie. Treści dyskryminacyjne mogą mieć też formę pisemną, wizualną lub być przedstawiane z wykorzystaniem symbolicznych przedmiotów lub aktów wandalizmu.

■ Zjawiska te najczęściej występują wśród kibiców, ale mają również miejsce na boisku wśród zawodników, trenerów lub sędziów, którzy bywają zarówno sprawcami, jak i ofiarami tych zachowań. W ostatnich latach zjawisko to nasiliło się również w internetowych sieciach społecznościowych.

Sędziowie i organy ścigania powinni zostać przeszkoleni w zakresie reagowania na mowę nienawiści, rasizm i inne przejawy dyskryminacji podczas imprez sportowych

Zapobieganie i zwalczanie aktów rasizmu, dyskryminacji i nietolerancji

Szkolenia, podnoszenie świadomości i edukacja

■ Funkcjonariusze organów ścigania, stewardzi i inni pracownicy powinni przejść specjalistyczne szkolenie w zakresie egzekwowania prawa, wykrywania przestępstw oraz postępowania w przypadku ukrytych form rasizmu, dyskryminacji i nietolerancji.

■ Należy również zapewnić szkolenia wszystkim podmiotom sektora wymiaru sprawiedliwości, w tym funkcjonariuszom organów ścigania, prokuratorom i sędziom, aby zwiększyć ich wiedzę na temat zachowań rasistowskich, dyskryminacyjnych i mowy nienawiści oraz sposobów skutecznego ścigania takich czynów w kontekście imprez sportowych.

■ Należy organizować kampanie uświadamiające oraz opracować skuteczne, właściwie ukierunkowane strategie komunikowania się i relacji z mediami.

■ Należy zachęcać do inicjatyw skierowanych przeciwko zjawiskom nienawiści, rasizmu i nietolerancji wśród kibiców, aby podejmowali oni próby samoregulacji. Efekt odstraszący może mieć zbiorowe potępienie takich zachowań w obiektach sportowych i poza nimi. Inicjatywy na rzecz różnorodności podejmowane przez środowisko kibiców mogą pomóc w stworzeniu bardziej integrującej atmosfery podczas imprez sportowych.

■ Edukacja ma zasadnicze znaczenie dla zapobiegania nienawiści i nietolerancji, także w środowisku sportowym. Szczególną uwagę należy zwrócić na rolę szkół w przekazywaniu wartości takich jak tolerancja i poszanowanie godności człowieka.

” Władze publiczne i sportowe muszą mieć świadomość, że sport jest obszarem, który może sprzyjać rozprzestrzenianiu się rasizmu

Koordinacja działań oraz system kar

Doświadczenie i dobre praktyki wskazują, że każde państwo powinno ustanowić krajowy wielopodmiotowy organ koordynujący i nadzorujący strategię oraz środki w zakresie zapobiegania i zwalczania zachowań rasistowskich, dyskryminujących i nietolerancyjnych podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych.

Organ koordynujący powinien zapewnić opracowanie przejrzystych ram prawnych, które będą określały jakie czyny stanowią zachowania rasistowskie, dyskryminujące i nietolerancyjne.

Kary za nienawistne, rasistowskie i dyskryminujące zachowania powinny być proporcjonalne, ale wystarczająco surowe, aby zapobiegać takim zachowaniom i odstraszać potencjalnych sprawców. W stosownych przypadkach kary takie powinny mieć również wymiar edukacyjny.

Promowanie integracji i różnorodności

Spółeczeństwa europejskie stają się coraz bardziej zróżnicowane kulturowo. Pożądane jest, aby tłumy widzów obecnych na imprezach sportowych odzwierciedlały tę różnorodność.

Każdy człowiek bez względu na narodowość, kolor skóry, pochodzenie narodowe lub etniczne, wyznanie, płeć, wiek, orientację seksualną i niepełnosprawność ma prawo do udziału w imprezie sportowej w przyjaznej atmosferze.

Dążenie do integracji na terenie obiektów sportowych nie powinno być podyktowane wyłącznie względami etycznymi czy też komercyjnymi. Ważne są również kwestie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi. Doświadczenie wskazuje, że zróżnicowana publiczność, w skład której wchodzi przedstawiciele wielu społeczności i grup może mieć pozytywny wpływ na dynamikę sytuacji w obiekcie sportowym, a tym samym przyczynić się do bardziej tolerancyjnej i pokojowej atmosfery.

Wszyscy uczestnicy imprez sportowych bez względu na kolor skóry, pochodzenie narodowe, płeć czy niepełnosprawność mają prawo do ich oglądania w przyjaznej atmosferze

Władze i kluby powinny wspierać inicjatywy kibiców mające na celu promowanie integracji, równowagi płci i różnorodności podczas imprez sportowych

Podmioty zarządzające stadionami i organizatorzy imprez sportowych powinni również podjąć starania, aby wśród stewardów i wolontariuszy byli przedstawiciele różnych lokalnych społeczności. Skład personelu powinien odzwierciedlać różnorodność lokalnej populacji.

Wyjście na imprezę sportową na stadionie lub w innym miejscu powinno być doświadczeniem o charakterze integracyjnym.²

Instrumenty prawne służące zwalczaniu rasizmu, dyskryminacji i nietolerancji, w tym mowy nienawiści w sporcie

- **Zalecenie nr 12 ECRI** (Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji) dotyczące ogólnej polityki³ w sprawie zwalczania rasizmu i dyskryminacji rasowej w sporcie jest tekstem referencyjnym, który stanowi pomoc dla zainteresowanych stron (takich jak władze krajowe i lokalne, policja, federacje i ligi sportowe, kluby sportowe, zawodnicy, trenerzy, sędziowie, organizacje kibiców, media, sponsorzy, branża reklamowa) w zwalczaniu rasizmu i dyskryminacji rasowej w kontekście wszelkiego rodzaju imprez sportowych.
- **Zalecenie nr 15 ECRI** w sprawie zwalczania mowy nienawiści zawiera przydatne wskazówki, które można zastosować do imprez sportowych. Zalecenie to wzywa między innymi do podniesienia świadomości niebezpiecznych skutków mowy nienawiści oraz do zapewnienia wsparcia osobom, do których jest ona kierowana; uznając za przestępstwo jej najbardziej ekstremalne przejawy przy jednoczesnym poszanowaniu dla wolności słowa.

2. Więcej informacji na temat dostępności i integrującego charakteru imprez sportowych można znaleźć w Arkuszu informacyjnym nr 14: Dostępność i integracyjny charakter imprez sportowych.

3. Europejska Komisja przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji (ECRI), Rada Europy.

■ Oprócz tych kluczowych ogólnych zaleceń politycznych przyjętych przez ECRI, Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy przyjęło dwie inne istotne rezolucje dotyczące tej kwestii:

- ▶ **Rezolucję nr 2131 (2016) „Sport dla wszystkich: pomost do równości i integracji społecznej”**, dotyczącą w szczególności potrzeby ustanowienia mechanizmu regularnego, systemowego monitorowania zjawiska dyskryminacji w sporcie;
- ▶ **Rezolucję nr 2276 (2019) „Stop mowie i aktom nienawiści w sporcie”**, która wzywa państwa członkowskie Rady Europy m.in. do wprowadzenia krajowych strategii edukacyjnych i komunikacyjnych na rzecz zapobiegania mowie i aktom nienawiści oraz ich zwalczania;
- ▶ **Zalecenie Komitetu Ministrów nr Rec (2022)16 „Zwalczanie mowy nienawiści”** zawierające wytyczne dla państw członkowskich i innych kluczowych podmiotów, dotyczące sposobu wdrożenia kompleksowego zestawu środków prawnych i pozaprawnych, które obejmują:
  - wzmocnienie ram prawnych dotyczących zapobiegania i zwalczania mowy nienawiści w sporcie, tak aby były one jak najbardziej kompleksowe. Powinny one obejmować przepisy prawa karnego, cywilnego i administracyjnego oraz standardy metodologiczne; powinny również mieć zastosowanie do treści internetowych;
  - propozycje zaleceń w zakresie procedur samoregulacyjnych i współregulacyjnych służących zwalczaniu mowy nienawiści w sporcie, w szczególności w Internecie;
  - promowanie działań uświadamiających, edukacyjnych, szkoleń, a także stosowanie alternatywnego przekazu zachęcającego do szacunku dla zawodników i innych osób zajmujących się sportem (w tym sędziów, trenerów, pracowników ochrony itp.) bez względu na wiek, dyscyplinę sportu czy poziom, na którym jest on uprawiany (sport zawodowy i sport amatorski);
  - zapewnienie wsparcia osobom, które padły ofiarą mowy nienawiści w sporcie;
  - ulepszenie metod gromadzenia, monitorowania i analizowania danych dotyczących mowy nienawiści w sporcie;
  - poprawę krajowej koordynacji działań właściwych podmiotów, a także współpracy międzynarodowej służącej wymianie dobrych praktyk.

■ Zalecenie to stanowi dobrą podstawę do wspierania państw członkowskich, federacji, klubów i stowarzyszeń sportowych, zawodników, dziennikarzy i wszystkich innych zainteresowanych stron we wdrażaniu polityki i praktyki służącej zapobieganiu, karaniu i zwalczaniu mowy nienawiści w sporcie, w tym w Internecie.

” Raszizm, dyskryminacja i nietolerancja, w tym w formie mowy nienawiści podważają fundamenty społeczeństwa opartego na prawach człowieka, praworządności i demokracji

Kluczowe zasady

Sport to nie tylko rywalizacja, ale także społeczność, w której ludzie ze wszystkich środowisk i grup powinni znaleźć wspólną płaszczyznę i harmonijnie współistnieć w różnorodności.

Wszelkie formy nienawiści, rasizmu i dyskryminacji podczas imprez sportowych są niedopuszczalne i nie mogą być tolerowane. Zapobieganie zachowaniom rasistowskim i dyskryminacyjnym oraz walka z nietolerancją powinny być ważne dla wszystkich osób związanych z imprezami sportowymi. Jest to również istotny aspekt zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych.

Szkolenie w zakresie korzystania z mediów, w tym mediów społecznościowych ma istotne znaczenie dla zwalczania mowy nienawiści rasizmu i innych form dyskryminacji w sporcie

Zwalczanie mowy nienawiści w sporcie

Projekt „Zwalczanie mowy nienawiści w sporcie” ma na celu ocenę innowacyjnych sposobów podejścia do zwalczania mowy nienawiści w sporcie. Jest on współfinansowany przez Unię Europejską i Radę Europy, a realizowany przez Departament Sportu Rady Europy.

Wnioski

Pomimo rosnącej świadomości problemu władze publiczne i organizacje sportowe stoją przed poważnymi wyzwaniami, próbując poradzić sobie ze zjawiskiem mowy nienawiści.

Chociaż Unia Europejska i Rada Europy opracowały solidne ramy regulacyjne w tym obszarze, to wydarzenia sportowe wciąż zbyt często są płaszczyzną dla przypadków rasizmu, homofobii, seksizmu i innych przejawów mowy nienawiści. Czasami incydenty te przeradzają się w przemoc fizyczną z udziałem kibiców, co zakłóca przebieg imprezy. Ryzyko takich incydentów zmusza organizatorów niektórych imprez do ograniczania, a nawet zakazywania niektórym kibicom wstępu na imprezy sportowe.

Każdy przypadek mowy nienawiści jest zachowaniem niedopuszczalnym, któremu należy zapobiegać i z którym należy walczyć.

Cele

Celem projektu jest zapewnienie pomocy technicznej władzom publicznym i podmiotom sportowym z państw członkowskich, aby mogły one opracować kompleksowe krajowe strategie z udziałem wszystkich zainteresowanych stron. Partnerami w projekcie jest sześć krajów: Francja, Niemcy, Grecja, Włochy, Czarnogóra i Hiszpania.

Do skutecznego przeciwdziałania mowie nienawiści w sporcie potrzebne są metody gromadzenia danych na temat liczby incydentów, informacji o sprawcach mowy nienawiści i osobach, których ona dotyczy. Dane takie są niezbędne do lepszej prewencji, zapewnienia wsparcia ofiarom, zaangażowania kibiców i opracowania ogólnych założeń polityki.

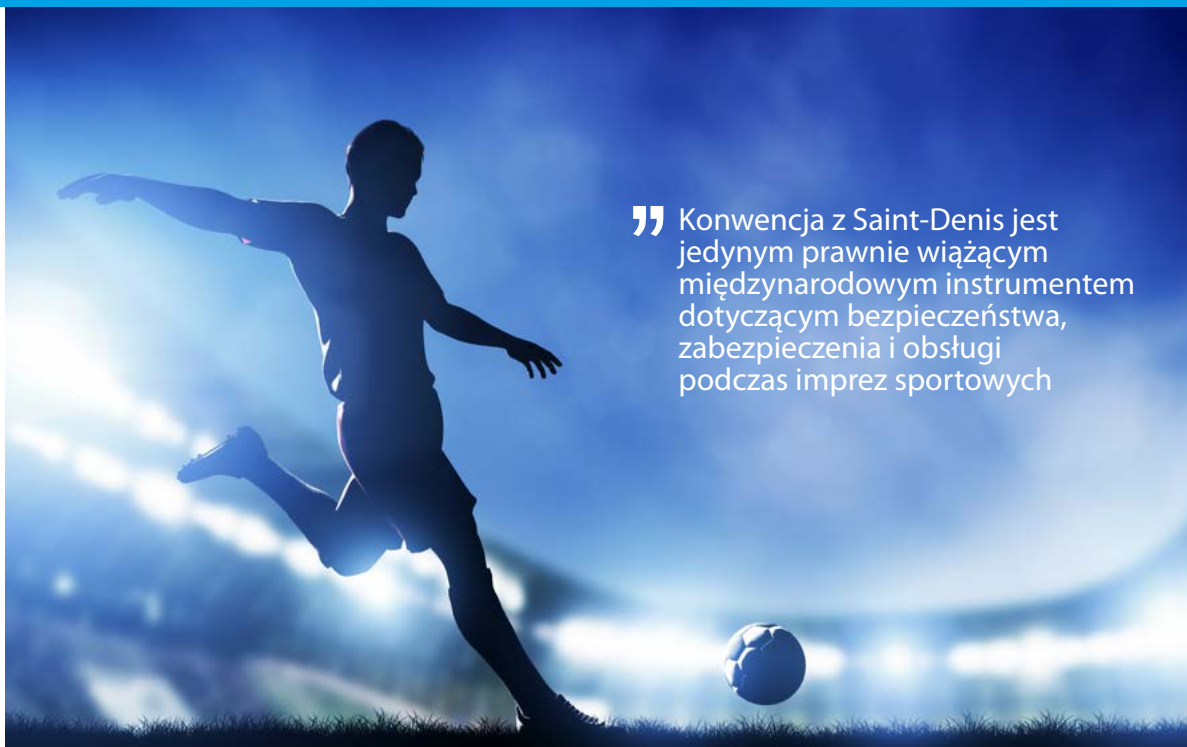
Kolejnym filarem jest edukacja. Należy tłumaczyć, czym jest mowa nienawiści w sporcie (w każdej kulturze i w każdym języku narodowym), dlaczego stanowi ona zagrożenie dla praw człowieka i demokracji, jak ją rozpoznawać i jak najlepiej reagować.

Należy mieć świadomość, jaki jest wpływ mowy nienawiści na zawodników i jakich problemów doświadczają osoby powiązane z klubami i imprezami sportowymi, które stają się celem takich ataków. Trzeba też podjąć kwestię coraz silniejszych powiązań z zakładami sportowymi online.

Formalna i nieformalna edukacja na temat praw człowieka ma zasadnicze znaczenie dla skutecznego zapobiegania i długoterminowego ograniczania rozprzestrzeniających się stereotypów, dyskryminacji i mowy nienawiści.

Pożądane jest również szkolenie w zakresie umiejętności korzystania z mediów, w tym mediów społecznościowych, co zapewni podstawową umiejętność krytycznej oceny treści i reagowania na nie we współpracy z platformami mediów społecznościowych.

Dołącz do nas: [#SportSpreadsRespect](https://twitter.com/SportSpreadsRespect)

” Konwencja z Saint-Denis jest jedynym prawnie wiążącym międzynarodowym instrumentem dotyczącym bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych

Konwencja z Saint-Denis

Konwencja Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych została otwarta do podpisu w dniu 3 lipca 2016 r. w Saint-Denis we Francji przy okazji rozgrywek UEFA EURO 2016. Konwencja weszła w życie 1 listopada 2017 r. po ratyfikacji przez 3 państwa – Francję, Monako i Polskę. Jej sygnatariuszami jest obecnie wiele Państw-Stron.

Konwencja promuje wielopodmiotowe zintegrowane podejście obejmujące trzy współzależne i uzupełniające się wzajemnie filary: bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę. Jest ona jedynym prawnie wiążącym instrumentem międzynarodowym, który przewiduje współpracę instytucjonalną wszystkich zainteresowanych stron, aby mecze piłki nożnej i inne imprezy sportowe były bardziej bezpieczne i przyjazne dla uczestników.

Przydatne linki

1. **Konwencja z Saint-Denis**
<https://www.coe.int/en/web/sport/safety-security-and-service-approach-convention>
2. **Zalecenia Komitetu T-S4**
  - i. Rec(2021)1: Zalecane dobre praktyki w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - ii. Rec(2022)1: Modelowa struktura krajowej strategii bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - iii. Rec(2022)2: Modelowe krajowe ramy legislacyjne i regulacyjne w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi<https://www.coe.int/en/web/sport/t-s4-recommendations>
3. Aby dowiedzieć się więcej o Konwencji i zaleceniu Rec(2021)1 można zarejestrować się na następujące, dostępne dla wszystkich, kursy internetowe:
  - i. Kurs na temat praw człowieka w sporcie (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, rosyjskim, słowackim i hiszpańskim)
<http://help.elearning.ext.coe.int/course/index.php?categoryid=590>
  - ii. Kurs na temat bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, polskim i portugalskim)
<https://pjp-eu.coe.int/en/web/security-safety-sport/pros4-e-learning-enrolment-form>

Informacje ogólne

■ Mecze piłki nożnej i inne imprezy sportowe przyciągają dużą liczbę osób gromadzących się na stadionie lub w innym miejscu. W efekcie tworzy się tłum widzów, którzy często są podekscytowani wysoką stawką sportową w danych rozgrywkach i odczuwają w związku z tym silne emocje, co zwiększa ryzyko naruszeń praw człowieka.

■ Konwencja z Saint-Denis zawiera postanowienia mające na celu zapobieganie wszelkim rodzajom naruszeń podstawowych praw i wolności uczestników imprez sportowych oraz zwalczanie takich czynów.

■ Europejski Trybunał Praw Człowieka (ETPC) również wydał w ostatnich latach kilka orzeczeń związanych z kwestią praw człowieka w sporcie. Niektóre z rozpatrywanych spraw dotyczyły bezpieczeństwa, zabezpieczenia oraz dyskryminacji podczas imprez sportowych.

Wyzwania dotyczące ochrony praw człowieka w sporcie

■ W kontekście organizacji dużych imprez sportowych na szczególną uwagę zasługuje kwestia praw człowieka. Istotne jest, aby prawa człowieka były

uwzględniane podczas całego procesu przygotowań i realizacji imprezy sportowej, od etapu składania ofert i planowania po ocenę po zakończeniu imprezy.

■ W ostatnich latach rządy i społeczeństwo obywatelskie wyrażają obawy, że organizowanie dużych międzynarodowych imprez sportowych może służyć poprawie wizerunku państw, które nie przestrzegają praw człowieka. W rzeczywistości jednak organizacja dużych imprez sportowych przez te kraje może wręcz pogarszać sytuację w obszarach takich jak przestrzeganie praw pracowniczych, dyskryminacja, międzynarodowa przestępczość zorganizowana, prawa mniejszości, wolność prasy i wolność zrzeszania się.

” Konwencja z Saint-Denis ma na celu ochronę i promowanie poszanowania praw człowieka, w tym prawa do życia, wolności i bezpieczeństwa wszystkich uczestników imprez sportowych

Zróżnicowana publiczność powoduje, że imprezy sportowe są bardziej bezpieczne i przyjazne

Prawa człowieka w preambule Konwencji z Saint-Denis

■ Preambuła Konwencji z Saint-Denis potwierdza „prawo do integralności fizycznej oraz uzasadnione oczekiwanie osób, dotyczące możliwości udziału w meczach piłki nożnej i innych imprezach sportowych bez strachu przed przemocą, zakłóceniem porządku publicznego lub inną działalnością przestępczą”.

■ Wskazuje również na „potrzebę zachowania zasady praworządności na stadionach piłkarskich i innych obiektach sportowych oraz w ich otoczeniu, na trasach dojazdu na stadiony i ze stadionów, a także na innych terenach, na których przebywa wiele tysięcy widzów”.

■ Przypomina ponadto, że „sport oraz wszystkie instytucje i zainteresowane strony, zaangażowane w organizowanie i zarządzanie meczem piłki nożnej lub inną imprezą sportową muszą przestrzegać podstawowych wartości Rady Europy, takich jak spójność społeczna, tolerancja, szacunek i zasada niedyskryminacji”.

” Organizacja imprezy sportowej musi być ukierunkowana na ochronę podstawowych praw i wolności wszystkich uczestników

Postanowienia Konwencji dotyczące praw człowieka

■ Ogólnym założeniem Konwencji z Saint-Denis oraz zalecenia T-S4 Rec(2021)1 Komitetu z Saint-Denis jest zapobieganie naruszeniom praw człowieka. Wdrożenie środków bezpieczeństwa, których głównym celem jest ochrona zdrowia i dobrego samopoczucia wszystkich osób uczestniczących w imprezie sportowej, a także środków zabezpieczenia, których głównym celem jest zapobieganie i przeciwdziałanie ryzyku aktów przemocy podczas imprezy sportowej oraz ich zwalczanie mają wielkie znaczenie dla poszanowania praw człowieka.

Władze muszą zapewnić wszystkim ludziom możliwość udziału w imprezach sportowych

Równość płci powinna być widoczna w pracy wszystkich służb, w tym stewardów na terenie obiektów sportowych

■ Sankcje stosowane na mocy przepisów karnych, cywilnych (sportowych) lub administracyjnych muszą być odpowiednie, dostosowane do konkretnego przypadku, proporcjonalne, nałożone w odpowiednim czasie i w miarę możliwości podane do wiadomości publicznej, aby były postrzegane przez całe społeczeństwo jako sprawiedliwe i aby wywierały efekt prewencyjny.

■ Władze publiczne i sportowe powinny skoordynować swoje działania, aby wspólnie opracować kompleksową strategię i skuteczne środki zapobiegania i zwalczania rasizmu, mowy nienawiści i innych form dyskryminacji w sporcie, w tym podczas imprez sportowych. Podstawą sportu muszą być prawa człowieka i podstawowe wartości. Sport powinien być postrzegany jako istotne narzędzie promowania oraz wzmacniania tych praw oraz wartości.

■ Władze publiczne i sportowe muszą zagwarantować wszystkim ludziom możliwość udziału w imprezach sportowych. Sport powinien promować integrację społeczną, pluralizm i różnorodność, również wśród personelu zapewniającego bezpieczeństwo i zabezpieczenie na terenie obiektów sportowych oraz wśród widzów. Dostępność jest prawem podstawowym, więc właściwe władze muszą zapewnić i zagwarantować odpowiednio dostosowaną infrastrukturę i obiekty sportowe.

Konwencja z Saint-Denis a Europejski Trybunał Praw Człowieka

■ Wszystkie prawa uznawane przez Europejski Trybunał Praw Człowieka mogą być w taki czy inny sposób powiązane z kontekstem sportu. Istnieje wiele przykładów spraw, w których prawa człowieka są powiązane z dopingiem, manipulowaniem zawodami sportowymi, funkcjonowaniem organizacji sportowych i zarządzaniem nimi, treningami sportowymi i warunkami pracy sportowców, organizacją zawodów sportowych, ochroną praw personelu zapewniającego bezpieczeństwo i zabezpieczenie obiektów sportowych, kierowaniem zachowaniami kibiców, ingerowaniem w życie prywatne jednostek oraz dyskryminacją w sporcie.

” Sport jest potężnym narzędziem promowania podstawowych wartości, ale także dziedziną, w której mogą mieć miejsce czyny i zachowania naruszające prawa człowieka

■ W ostatnich latach Europejski Trybunał Praw Człowieka (ETPC) rozstrzygnął kilka spraw mających związek z kwestią bezpieczeństwa, zabezpieczenia i dyskryminacji w obiektach sportowych. Orzeczenia Trybunału dotyczą różnych artykułów Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, które w dziedzinie sportu są szczególnie ważne i istotne. Wśród nich znajdują się następujące artykuły:

- ▶ Artykuł 2: Prawo do życia,
- ▶ Artykuł 3: Zakaz tortur,
- ▶ Artykuł 5: Prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego,
- ▶ Artykuł 10: Wolność wyrażania opinii,
- ▶ Artykuł 11: Wolność zgromadzeń i stowarzyszenia się,
- ▶ Artykuł 14: Zakaz dyskryminacji,
- ▶ Artykuł 4 protokołu nr 7: prawo do niebycia sądzonym lub karanym dwukrotnie [Por. *sprawy Velkov przeciwko Bułgarii*¹ oraz *Serazin przeciwko Chorwacji*²]

Wolność wypowiedzi jest podstawowym prawem widzów

” Europejski Trybunał Praw Człowieka ma już znaczny dorobek orzeczniczy w zakresie praw człowieka w sporcie, w szczególności w odniesieniu do bezpieczeństwa i zabezpieczenia podczas imprez sportowych

Przykłady orzeczeń

■ W ostatnich latach do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wpłynęło kilka spraw związanych z incydentami przed meczami lub podczas meczów piłki nożnej. Poniżej omówiono trzy orzeczenia wydane przez ETPC w następstwie odwołań wniesionych przez stowarzyszenia kibiców lub osoby fizyczne przeciwko swoim państwom. Te trzy orzeczenia są dość istotne pod względem zachowania równowagi między poszanowaniem swobód osób uznanych za winne, a potrzebą wprowadzenia właściwych, proporcjonalnych i dostosowanych do poszczególnych przypadków kar, tak aby zagwarantować bezpieczeństwo podczas imprez sportowych.

Sprawa dotycząca art. 10 Europejskiej Konwencji Praw człowieka: wolność wyrażania opinii

Šimunić przeciwko Chorwacji, 22 stycznia 2019 r.
(orzeczenie w przedmiocie dopuszczalności)

Skarżący - piłkarz został skazany za drobne wykroczenie, polegające na przekazywaniu widzom podczas meczu piłki nożnej komunikatów, które wyrażały nienawiść lub podlegały do nienawiści na tle rasowym, narodowościowym i religijnym. Skarżący twierdził w szczególności, że naruszone zostało jego prawo do wolności wyrażania opinii.

Trybunał uznał skargę złożoną przez piłkarza na mocy art. 10 Konwencji (wolność wyrażania opinii) za niedopuszczalną jako oczywiście bezzasadną. Stwierdził jednocześnie, że ingerencja w korzystanie przez niego z prawa do wolności wyrażania opinii była oparta na właściwych i wystarczających podstawach oraz że - biorąc pod uwagę stosunkowo niewielką grzywnę nałożoną na skarżącego i kontekst, w którym wykrzykiwał on wskazane w sprawie słowa - władze chorwackie zachowały właściwą równowagę między interesem skarżącego, polegającym na możliwości korzystania z wolności wyrażania opinii, a interesem społecznym, polegającym na promowaniu tolerancji i uczciwości, wzajemnego szacunku podczas imprez sportowych i zwalczaniu dyskryminacji w sporcie, a zatem władze chorwackie działały w ramach przysługującego im marginesu uznaniowości. Trybunał zauważył w szczególności, że skarżący, który był znanym piłkarzem i wzorem do naśladowania dla wielu kibiców powinien był zdawać sobie sprawę z negatywnego wpływu, jaki użyty przez niego prowokacyjny slogan mógł wywrzeć na zachowanie widzów i powinien był powstrzymać się od takiego zachowania.

1. <https://hudoc.echr.coe.int/eng-press?i=003-6751669-9010520>
2. <https://hudoc.echr.coe.int/eng-press?i=003-6244410-8122823>

Sprawa dotycząca art. 11 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka: wolność zgromadzeń i stowarzyszania się

„Les Authentiks” przeciwko Francji i „Supras Auteuil 91” przeciwko Francji, 27 października 2016 r.

Sprawa dotyczyła rozwiązania dwóch stowarzyszeń kibiców drużyny piłkarskiej Paris-Saint-Germain po bójkach w dniu 28 lutego 2010 r., w których brali udział niektórzy z ich członków i które zakończyły się śmiercią kibica. Skarżący twierdzili w szczególności, że rozwiązanie tych stowarzyszeń stanowiło nieproporcjonalną ingerencję w prawo do wolności zgromadzeń i stowarzyszania się.

Trybunał nie stwierdził naruszenia art. 11 Konwencji (wolność zgromadzeń i stowarzyszania się). Uwzględniając w szczególności kontekst, w jakim zastosowano przedmiotowy środek, Trybunał zgodził się, że władze krajowe mogły uznać, iż istniała „pilna potrzeba społeczna” nałożenia na grupy kibiców drastycznych ograniczeń takich jak środek będący przedmiotem sprawy. Rozwiązanie stowarzyszeń było zatem w demokratycznym społeczeństwie konieczne dla zachowania porządku i zapobiegania przestępstwom. Trybunał podkreślił również, że stowarzyszenia, których oficjalnym celem jest promowanie klubu piłkarskiego nie mają takiego samego znaczenia dla demokracji jak partie polityczne. Ponadto uznał, że margines uznaniowości w odniesieniu do podżegania do przemocy jest szczególnie szeroki. W tym względzie, biorąc pod uwagę kontekst sytuacyjny Trybunał stwierdził, że środek w postaci rozwiązania stowarzyszeń można uznać za proporcjonalny do zamierzonego celu. Trybunał nie stwierdził również naruszenia art. 6 Konwencji (prawo do rzetelnego procesu sądowego) w tej sprawie.

Sprawa dotycząca art. 5 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka: prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego

S., V. i A. przeciwko Danii (skargi nr 35553/12, 36678/12 i 36711/12), 22 października 2018 r. (Wielka Izba)

Skarżący zostali zatrzymani w październiku 2009 r. w Kopenhadze na ponad siedem godzin podczas pobytu na meczu piłki nożnej między Danią a Szwecją. Władze zatrzymały skarżących, w celu wykluczenia ryzyka przemocy z ich strony, jako chuliganów. Skarżący wnieśli później do duńskich sądów bezskuteczne roszczenie o odszkodowanie. W szczególności argumentowali, że pozbawienie ich wolności było niezgodne z prawem, ponieważ trwało dłużej niż maksymalny okres przewidziany w prawie krajowym.

Trybunał nie stwierdził naruszenia art. 5 ust. 1 Konwencji (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego) uznając, że duńskie sądy zachowały właściwą równowagę między prawem skarżących do wolności a koniecznością zapobiegania zachowaniom chuligańskim. W szczególności zauważył, że sądy dokładnie zbadały strategię zastosowaną przez policję w celu uniknięcia zamieszek w tym dniu i doszły do następujących wniosków: policja uwzględniła fakt, że prawo krajowe ogranicza czas trwania zatrzymania prewencyjnego do sześciu godzin, choć limit ten został nieznacznie przekroczony; policja rozpoczęła dialog z kibicami zanim zastosowała bardziej drastyczne środki, takie jak pozbawienie wolności; policja starała się zatrzymywać tylko osoby takie jak skarżący, które uznała za stanowiące zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego; policja dokładnie oceniła sytuację aby zwolnić skarżących, gdy tylko zapanuje spokój. Ponadto władze przedstawiły konkretne dowody wskazując czas, miejsce i potencjalne ofiary wykroczeń o charakterze chuligańskim, w których skarżący najprawdopodobniej wzięliby udział, gdyby nie zostało to uniemożliwione poprzez ich zatrzymanie. Trybunał uzasadnił, że pozbawienie skarżących wolności na mocy Konwencji było dopuszczalne. Zastosował elastyczne podejście, aby nie uniemożliwić policji krótkotrwałego zatrzymania danej osoby w celu ochrony ogółu społeczeństwa. W szczególności Trybunał wyjaśnił i rozwinął swoje orzecznictwo dotyczące art. 5 ust. 1(c) Konwencji. Uznał, że druga część tego przepisu, która odnosi się do przypadków, w których „istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia czynu zagrożonego karą lub jeśli jest to konieczne w celu zapobieżenia popełnieniu takiego czynu [przez zatrzymaną osobę]” może zostać uznana za odrębną podstawę pozbawienia wolności, która ma zastosowanie poza ramami postępowania karnego.

Władze muszą zapobiegać dyskryminacji osób niepełnosprawnych i zwalczać ją

» Konwencja z Saint-Denis jest jedynym prawnie wiążącym międzynarodowym instrumentem dotyczącym bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych

Konwencja z Saint-Denis

Konwencja Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych została otwarta do podpisu w dniu 3 lipca 2016 r. w Saint-Denis we Francji przy okazji rozgrywek UEFA EURO 2016. Konwencja weszła w życie 1 listopada 2017 r. po ratyfikacji przez 3 państwa – Francję, Monako i Polskę. Jej sygnatariuszami jest obecnie wiele Państw-Stron.

Konwencja promuje wielopodmiotowe zintegrowane podejście obejmujące trzy współzależne i uzupełniające się wzajemnie filary: bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę. Jest ona jedynym prawnie wiążącym instrumentem międzynarodowym, który przewiduje współpracę instytucjonalną wszystkich zainteresowanych stron, aby mecze piłki nożnej i inne imprezy sportowe były bardziej bezpieczne i przyjazne dla uczestników.

Przydatne linki

1. **Konwencja z Saint-Denis**
<https://www.coe.int/en/web/sport/safety-security-and-service-approach-convention>
2. **Zalecenia Komitetu T-S4**
  - i. Rec(2021)1: Zalecane dobre praktyki w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - ii. Rec(2022)1: Modelowa struktura krajowej strategii bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - iii. Rec(2022)2: Modelowe krajowe ramy legislacyjne i regulacyjne w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
<https://www.coe.int/en/web/sport/t-s4-recommendations>
3. Aby dowiedzieć się więcej o Konwencji i zaleceniu Rec(2021)1 można zarejestrować się na następujące, dostępne dla wszystkich, kursy internetowe:
  - i. Kurs na temat praw człowieka w sporcie (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, rosyjskim, słowackim i hiszpańskim)
<http://help.elearning.ext.coe.int/course/index.php?categoryid=590>
  - ii. Kurs na temat bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, polskim i portugalskim)
<https://pjp-eu.coe.int/en/web/security-safety-sport/pros4-e-learning-enrolment-form>

Co mówi Konwencja z Saint-Denis?

■ Konwencja z Saint-Denis w art. 4 ust. 4 stanowi: „Strony zapewnią (...), aby strategie krajowe i lokalne były opracowywane, regularnie oceniane i ulepszone w świetle krajowych i międzynarodowych doświadczeń i dobrych praktyk”.

■ Chcąc pomóc państwom-stronom w opracowaniu strategii krajowych, regionalnych i lokalnych należy przedstawić im modelową strukturę krajowej strategii zapewnienia bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych. Kraje powinny wykorzystać ten model jako wzorzec dla opracowania własnej strategii. Modelowa strategia powinna być dostosowana do potrzeb i sytuacji danego kraju.

■ Modelowa strategia krajowa zawiera dziesięć rozdziałów. Należy jednak pamiętać, że środki zalecane w poszczególnych rozdziałach są współzależne i wzajemnie powiązane. Dlatego też konieczne jest, aby środki te były projektowane i wdrażane w ramach kompleksowego, wielopodmiotowego zintegrowanego podejścia.

■ Taka modelowa strategia stanowi dobrą praktykę umożliwiającą realizację Konwencji z Saint-Denis w uporządkowany i spójny sposób, od poziomu krajowego do lokalnego.

Co powinna zawierać strategia krajowa

■ Każda strategia krajowa powinna zawierać dziesięć rozdziałów:

1. Główne zasady oraz ramy prawne

■ Każda strategia musi być opracowana przez rząd, a następnie regularnie oceniana, aktualizowana i ulepszana.

■ Powinna ona obejmować środki mające na celu realizację zasad Konwencji z Saint-Denis oraz towarzyszącego jej Zalecenia T-S4 Rec(2021)1, które zakłada: ochronę i poszanowanie praw człowieka wszystkich uczestników imprez sportowych; wielopodmiotowe zintegrowane podejście do zapewnienia bezpieczeństwa i zabezpieczenia, wzajemną zależność środków w tych obszarach; duże znaczenie współpracy międzynarodowej.

2. Koordynacja na szczeblu krajowym

■ Aby zapewnić przywództwo na najwyższym szczeblu politycznym oraz promować wielopodmiotowe zintegrowane podejście, realizacja i ocena strategii powinny być zadaniem krajowego podmiotu/ jednostki podległej rządowi.

” Modelowa struktura strategii krajowej została przedstawiona przez Komitet Konwencji z Saint-Denis w Zaleceniu T-S4 Rec (2022)1

” Od Państw-Stron Konwencji z Saint-Denis oczekuje się, że przyjmą one strategię, która na szczeblu krajowym zapewni harmonizację norm i praktyk w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych

3. Ustalenia dotyczące obiektów sportowych

■ Jeżeli chodzi o organizację bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi w obiektach sportowych, strategia powinna między innymi: zapewniać spójność podejścia władz publicznych i prywatnych; określać ramy dla zapewnienia zabezpieczenia przez podmioty prywatne; ustanawiać krajowy system wydawania zezwoleń i certyfikatów oraz kontroli obiektów sportowych; zapewniać równowagę między ustaleniami dotyczącymi stanu infrastruktury fizycznej (czynnik P) a metodami zarządzania bezpieczeństwem (czynnik S); zachęcać do dostępności dla różnych grup widzów i do zapewnienia ich różnorodności; oraz zapewniać istnienie planów awaryjnych i kryzysowych.

4. Ustalenia dotyczące innych miejsc publicznych

■ Jeżeli chodzi o organizację bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi poza obiektami sportowymi strategia powinna między innymi: zapewniać wzajemne powiązanie działań na terenie obiektu sportowego i poza nim; zachęcać do tworzenia przyjaznego otoczenia w miejscach publicznych; zapewniać zgodność z normami dotyczącymi bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi w miejscach publicznych, strefach kibica i innych miejscach, w których gromadzą się ludzie; zapewniać realizację właściwej polityki dotyczącej środków transportu, mobilności oraz zarządzania tłumem.

5. Działania policji

■ Strategia krajowa powinna zapewniać, aby przyjmowane strategie działania policji uwzględniały najlepsze praktyki międzynarodowe, takie jak działanie policji w oparciu o dane wywiadowcze i dowody; dynamiczna ocena ryzyka i rozmieszczenie sił porządkowych w oparciu o tę ocenę; ukierunkowane, stopniowe, proporcjonalne i uzasadnione interwencje; działania policji służące dobru wszystkich uczestników.

■ Strategia krajowa powinna również zapewniać, aby Krajowe Punkty Informacyjne ds. Piłki Nożnej (NFIP) oraz inne właściwe struktury międzynarodowej współpracy policyjnej dysponowały odpowiednimi zasobami i uwzględniały międzynarodowe mechanizmy współpracy policyjnej, takie jak współpracę policji z kraju gospodarza i kraju gości.

Strategia krajowa powinna zachęcać do zapewnienia przyjaznej atmosfery w miejscach publicznych, a szczególnie w strefach kibica

6. Kibice a społeczność lokalna

■ Jeżeli chodzi o relacje między władzami, kibicami i lokalną społecznością strategia powinna: tam, gdzie to właściwe zachęcać organizacje kibiców do udziału w pracach organów koordynujących kwestie bezpieczeństwa i zabezpieczenia; zachęcać do regularnej komunikacji i dialogu organizacji kibiców z lokalną społecznością i firmami, w tym za pośrednictwem Koordynatorów ds. Kontaktów z Kibicami (SLO) oraz z osobami z niepełnosprawnościami; promować projekty prewencyjne o charakterze społecznym i edukacyjnym skierowane do kibiców.

7. Środki zapobiegawcze i kary

■ W odniesieniu do środków zapobiegawczych i kar, strategia krajowa powinna zwiększać wśród organów ścigania oraz władz sądowych, administracyjnych i sportowych świadomość zagrożeń dotyczących bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi na terenie obiektów sportowych.

■ Strategia krajowa powinna również zapewniać, aby poszczególne postępowania i kary (sądowe, administracyjne i cywilne (sportowe)) wzajemnie się uzupełniały; aby każde naganne zachowanie w obiekcie sportowym lub poza nim stanowiło przestępstwo lub wykroczenie administracyjne; aby kary były dostosowane do konkretnego przypadku, proporcjonalne i stosowane w rozsądnym terminie; aby istniała polityka wykluczania osób niepożądanych z udziału w imprezach sportowych; aby polityka ta była skuteczna, lecz umożliwiała powrót na stadion w przyszłości; aby osoby skazane miały dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz mogły skorzystać z prawa do rzetelnego procesu sądowego i środka odwoławczego.

Strategia krajowa powinna promować porozumienie i dialog z kibicami

Projektowanie, realizacja i ocena strategii powinny być prowadzone przez krajowy organ koordynacyjny

8. Umiejętności

■ Jeśli chodzi o umiejętności, strategia powinna: zapewniać, aby cały personel odpowiedzialny za bezpieczeństwo i zabezpieczenie obiektów sportowych był odpowiednio przeszkolony i wyposażony; przewidywać wspólne szkolenia; zwiększać wśród zawodników i sędziów świadomość na temat zagrożeń dotyczących bezpieczeństwa i zabezpieczenia imprez sportowych.

” Modelowa struktura strategii krajowej przyjęta przez Komitet z Saint-Denis w formie Zalecenia ma pomóc Państwom-Stronom w opracowaniu własnych strategii krajowych i lokalnych

9. Komunikacja i media

■ Strategii krajowej powinna towarzyszyć strategia aktywnej wielopodmiotowej komunikacji i współpracy z mediami. Może ona podkreślać znaczenie Konwencji i standardów Rady Europy; podkreślać wartość dodaną, którą wnoszą strategie krajowe, regionalne i/lub lokalne; przedstawiać kluczowe zadania poszczególnych podmiotów związane z realizacją strategii krajowej.

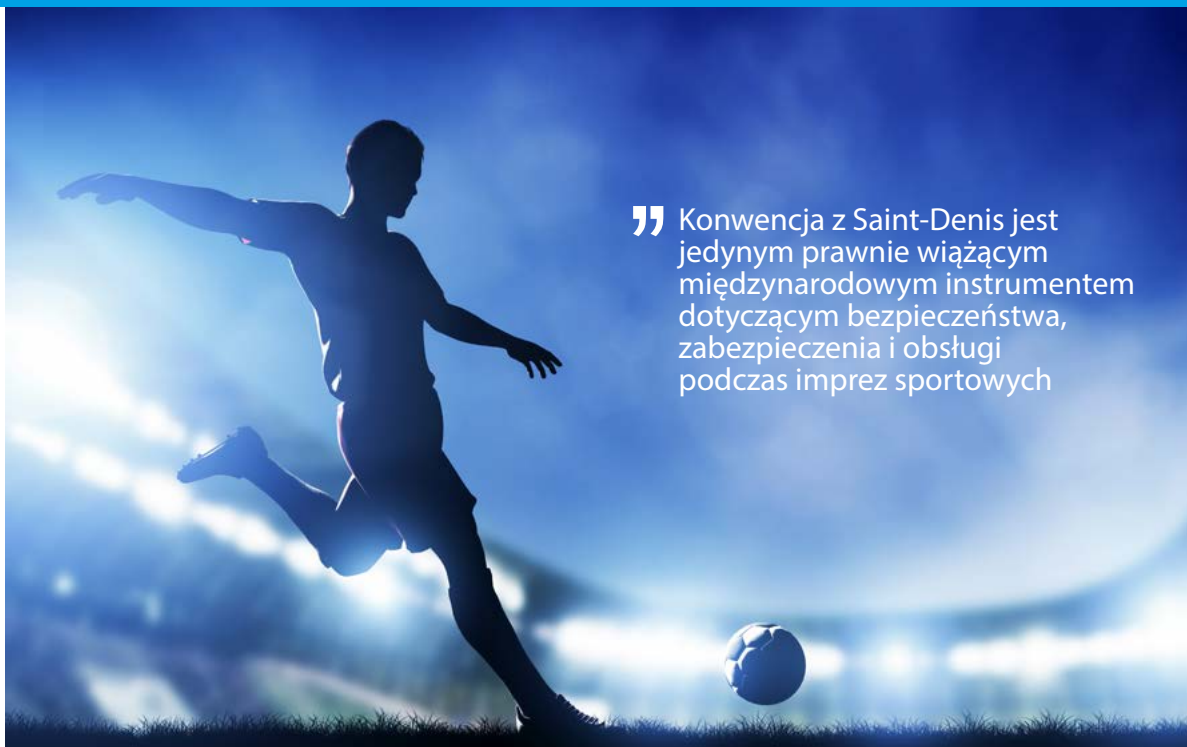
10. Realizacja strategii krajowej

■ Aby strategia mogła być skutecznie realizowana, musi ona: zapewniać niezbędne środki; być regularnie oceniana i doskonalona; uwzględniać możliwość zwrócenia się do Rady Europy o pomoc techniczną przy realizacji Konwencji z Saint-Denis; być aktualizowana zgodnie z zaleceniami Rady Europy.

Strategia krajowa powinna zapewniać równowagę między infrastrukturą fizyczną a zarządzaniem bezpieczeństwem

” Konwencja z Saint-Denis jest jedynym prawnie wiążącym międzynarodowym instrumentem dotyczącym bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych

Konwencja z Saint-Denis

Konwencja Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych została otwarta do podpisu w dniu 3 lipca 2016 r. w Saint-Denis we Francji przy okazji rozgrywek UEFA EURO 2016. Konwencja weszła w życie 1 listopada 2017 r. po ratyfikacji przez 3 państwa – Francję, Monako i Polskę. Jej sygnatariuszami jest obecnie wiele Państw-Stron.

Konwencja promuje wielopodmiotowe zintegrowane podejście obejmujące trzy współzależne i uzupełniające się wzajemnie filary: bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę. Jest ona jedynym prawnie wiążącym instrumentem międzynarodowym, który przewiduje współpracę instytucjonalną wszystkich zainteresowanych stron, aby mecze piłki nożnej i inne imprezy sportowe były bardziej bezpieczne i przyjazne dla uczestników.

Przydatne linki

1. **Konwencja z Saint-Denis**
<https://www.coe.int/en/web/sport/safety-security-and-service-approach-convention>
2. **Zalecenia Komitetu T-S4**
  - i. Rec(2021)1: Zalecane dobre praktyki w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - ii. Rec(2022)1: Modelowa struktura krajowej strategii bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - iii. Rec(2022)2: Modelowe krajowe ramy legislacyjne i regulacyjne w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi<https://www.coe.int/en/web/sport/t-s4-recommendations>
3. Aby dowiedzieć się więcej o Konwencji i zaleceniu Rec(2021)1 można zarejestrować się na następujące, dostępne dla wszystkich, kursy internetowe:
  - i. Kurs na temat praw człowieka w sporcie (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, rosyjskim, słowackim i hiszpańskim)
<http://help.elearning.ext.coe.int/course/index.php?categoryid=590>
  - ii. Kurs na temat bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, polskim i portugalskim)
<https://pjp-eu.coe.int/en/web/security-safety-sport/pros4-e-learning-enrolment-form>

Stadiony dostępne dla wszystkich

■ Sport ma charakter uniwersalny. Każdy człowiek, bez względu na narodowość, pochodzenie etniczne, wyznanie, płeć, wiek, orientację seksualną czy niepełnosprawność powinien mieć prawo do uczestnictwa w sporcie w przyjaznej atmosferze.

■ Sprawienie, aby stadiony były miejscami integrującymi ludzi to nie tylko potrzeba etyczna czy biznesowa, ale również istotny czynnik wpływający na bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę imprez sportowych. Doświadczenie wskazuje, że różnorodny tłum widzów, składający się z przedstawicieli różnych społeczności i grup może pozytywnie wpływać na dynamikę sytuacji na stadionie oraz przyczyniać się do bardziej przyjaznej atmosfery.

■ Wszystkie podmioty zaangażowane w organizację imprez sportowych powinny zatem podejmować konkretne działania na rzecz tego, aby obiekty sportowe były dostępne dla wszystkich.

Co mówi Konwencja z Saint-Denis?

■ Artykuł 5 Konwencji z Saint-Denis stanowi, że obiekty sportowe muszą dążyć do stworzenia „środowiska sprzyjającego integracji i przyjaznego dla wszystkich grup społecznych, w tym dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych”. W tym celu należy stosować środki, obsługę i politykę zapewniającą wszystkim widzom możliwość uczestnictwa w imprezach sportowych w przyjaznej atmosferze.

” Zróżnicowana publiczność w obiektach sportowych przyczynia się do bardziej tolerancyjnej i przyjaznej atmosfery, co pozytywnie wpływa na bezpieczeństwo

■ Zalecenie Rec(2021)1 Komitetu Konwencji z Saint-Denis zawiera szereg przepisów dotyczących dostępności. Zawarto je w szczególności w załącznikach A i C opisujących środki bezpieczeństwa i obsługi.

Dostępność stadionów dla widzów niepełnosprawnych

■ Dostępność stadionów dla osób niepełnosprawnych odzwierciedla ich prawo do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Ignorowanie odpowiedzialności lub niepodejmowanie działań w tym zakresie jest formą dyskryminacji. Dostępność jest podstawowym prawem i elementem sprawiedliwości społecznej, odzwierciedlającym szacunek dla wszystkich ludzi i równe szanse pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Dostępne otoczenie jest pozbawione wszelkich barier utrudniających integrację.

■ Społeczny model niepełnosprawności zakłada, że dana osoba staje się niepełnosprawna również z powodu otaczających ją warunków. Zgodnie ze społecznym modelem niepełnosprawności to nie sama niepełnosprawność, ale otaczające człowieka przeszkody fizyczne, sensoryczne, bariery związane z ludzkimi postawami, z komunikowaniem się, technologią i funkcjonowaniem w otaczającym środowisku „wyłączają” daną osobę z życia społecznego.

Widzowie powinni postrzegać osoby niepełnosprawne jako równe sobie

■ Często najłatwiejsze do zidentyfikowania są bariery fizyczne. Jeżeli na przykład przy wejściu do budynku znajdują się schody, są one przeszkodą dla osób na wózku inwalidzkim lub osób o ograniczonej sprawności ruchowej. Z kolei najtrudniejsze do pokonania bywają bariery związane z postawami ludzi, gdyż wymagają zmiany sposobu myślenia, tak aby postrzegać niepełnosprawnych jako równych sobie, a nie tylko osoby potrzebujące pomocy.

■ Z prawnego punktu widzenia osoba jest uznawana za niepełnosprawną, jeśli ma fizyczne lub psychiczne „upośledzenie”, wywierające długotrwały, znaczący wpływ na możliwość wykonywania zwykłych codziennych czynności należących do jednej lub kilku poniższych kategorii:

- ▶ poruszanie się;
- ▶ sprawność manualna;
- ▶ koordynacja ruchowa;
- ▶ kontrolowanie czynności fizjologicznych;
- ▶ zdolność do korzystania z przedmiotów codziennego użytku;
- ▶ mowa, słuch, wzrok;
- ▶ pamięć lub zdolność koncentracji, uczenia się lub rozumienia;
- ▶ umiejętność zauważenia zagrożenia fizycznego.

” W Europie jest prawie 100 milionów osób niepełnosprawnych

■ Należy pamiętać, że osoby, u których występuje „upośledzenie” postępujące lub takie, które jest korygowane za pomocą protezy, leków lub w inny sposób, a także osoby o poważnie zmienionym wyglądzie również mogą być klasyfikowane jako osoby niepełnosprawne.

■ Ponadto wiele osób żyje z niepełnosprawnością, która jest niewidoczna dla innych, ale może wpływać na możliwość uczestnictwa w imprezach sportowych na stadionach.

■ Jedną z takich niewidocznych niepełnosprawności jest zaburzenie widzenia barw (nierozpoznawanie barw lub zaburzone widzenie barw). Szacuje się, że cierpi na nią co najmniej 5% osób bywających na stadionach, w tym widzowie, pracownicy, służby ratunkowe, a nawet zawodnicy.

■ Nieuwzględnienie potrzeb osób z zaburzeniem widzenia barw może powodować nawet zagrożenie życia, jak wskazują poniższe symulacje.

Normalne widzenie barw

Symulacja nierozpoznawania barw

(i) Ponieważ osoby z zaburzeniem widzenia barw często mylą kolory czerwony i zielony, plany ewakuacyjne mogą być dla nich niezrozumiałe

Normalne widzenie barw

Symulacja nierozpoznawania barw

(ii) Nierozróżnianie barw powoduje, że w sytuacji awaryjnej oznakowanie może być trudne do zrozumienia

Meat Feast	Wheat								
Margherita Pizza	Wheat								
Key	Wheat								
	Allergen Free								

Normalne widzenie barw

Meat Feast	Wheat								
Margherita Pizza	Wheat								
Key	Wheat								
	Allergen Free								

Symulacja nierozpoznawania barw

(iii) Wykorzystująca różne kolory informacja o alergenach może spowodować bezpośrednie zagrożenie dla życia, jak pokazuje powyższy przykład z restauracji na znanym europejskim stadionie

Normalne widzenie barw

Symulacja nierozpoznawania barw

(iv) Osoby z zaburzeniem widzenia barw często mylą różne kolory

■ W Europie żyje prawie 100 milionów osób niepełnosprawnych.¹ Aby ta duża część populacji mogła uczestniczyć w imprezach sportowych, potrzebne są konkretne środki fizyczne oraz odpowiednie zarządzanie bezpieczeństwem tłumu.

Infrastruktura zapewniająca integrację społeczną

■ Już na etapie projektowania obiektu sportowego należy pamiętać o kwestii jego dostępności dla wszystkich osób. Projekty rozbudowy, renowacji i modernizacji istniejących stadionów również muszą uwzględniać środki ułatwiające dostęp kibicom niepełnosprawnym. Ważna jest dostępność w czasie podróży na mecz, od etapu sprzedaży biletów, udzielania informacji, przez trasy dotarcia na miejsce, aż po etap opuszczenia obiektu i drogi powrotnej.

■ Do poprawy istniejącej infrastruktury można wykorzystać szereg takich rozwiązań w obszarze projektowania i zarządzania, które nie wymagają znacznych kosztów. Kluczowe znaczenie dla dostępności obiektu sportowego ma konstrukcja trybun. Każdy powinien móc oglądać zawody wśród towarzyszącej mu grupy kibiców. Ważne jest, aby widzowie niepełnosprawni mogli uczestniczyć w imprezach sportowych bez konieczności oddzielania się od rodziny lub przyjaciół.

■ Więcej informacji można znaleźć w *Przewodniku po dobrych praktykach w zakresie dostępności stadionów i meczów piłkarskich*, opracowanym przez UEFA i CAFE (Centre for Access to Football in Europe – Centrum na rzecz Dostępności Piłki Nożnej w Europie): <https://www.cafefootball.eu/access-for-all-guide>.

Nowa funkcja: Koordynator ds. Dostępności

■ Koordynator ds. Dostępności (Disability Access Officer –DAO) musi zapewnić, aby widzowie niepełnosprawni mogli uczestniczyć w meczach piłki nożnej w przyjaznej atmosferze. Powinien działać na rzecz tego, aby pracownicy stadionu i klubu zostali przeszkoleni w zakresie integracji osób niepełnosprawnych oraz współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi, które zajmują się sprzedażą biletów, marketingiem, komunikacją i zasobami kadrowymi, tak aby wprowadzano właściwe udogodnienia.

■ Koordynator ds. Dostępności służy radą i specjalistyczną wiedzą różnym osobom i podmiotom, działając w oparciu o standardy określone przez UEFA i CAFE. Powinien on również współpracować z niepełnosprawnymi kibicami oraz zgłaszać problemy w ich imieniu kierownikowi ds. bezpieczeństwa stadionu.

■ Od 2015 r. przepisy UEFA dotyczące licencji dla klubów wymagają wyznaczenia Koordynatora ds. Dostępności.

■ Więcej informacji można znaleźć w wydanych przez UEFA *Wskazówkach dla Koordynatorów ds. Dostępności (Disability Access Officer Handbook)*.

” Koordynator ds. Dostępności (DAO) pomaga stworzyć przyjazne, integrujące środowisko dla widzów niepełnosprawnych

1. <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics>

Europejskie podmioty działające na rzecz integracji i dostępności

Wiele stowarzyszeń i organizacji pozarządowych w Europie wykonuje niezbędną pracę, informując organizatorów imprez sportowych o działaniach, które należy podejmować na rzecz promowania integracji społecznej osób niepełnosprawnych.

Przykładem są działania CAFE (Centre for Access to Football in Europe - Centrum na rzecz Dostępności Piłki Nożnej w Europie) oraz organizacji Colour-Blind Awareness, działającej na rzecz osób z zaburzeniem widzenia barw.

Centrum „CAFE” we współpracy z UEFA opracowało Przewodnik po dobrych praktykach w zakresie dostępności stadionów i meczów piłkarskich oraz Wskazówki dla Koordynatorów ds. Dostępności. Są to narzędzia bardzo ważne dla każdego krajowego związku sportowego, ligi i klubu, służące zapewnieniu dostępności stadionów piłkarskich i innych obiektów sportowych dla osób niepełnosprawnych.

Organizacja Colour-Blind Awareness działa na rzecz podnoszenia w środowisku sportowym świadomości problemu osób, u których występuje zaburzenie widzenia barw. Ta niewidoczna dla innych niepełnosprawność charakteryzuje się niezdolnością do rozróżniania niektórych kolorów. Może to

prowadzić do nieprawidłowego interpretowania informacji, zwłaszcza jeśli oznakowanie jest pozbawione wystarczającego kontrastu kolorów.

Oczywiste jest, że dostępność obiektów sportowych oznacza, iż osoby niepełnosprawne nie mogą być wykluczone z korzystania z nich. W Europie istnieje wiele grup widzów, dla których poprawa infrastruktury i obsługi w sposób poprawiający jej dostępność przyniosłaby poważne korzyści. Skorzystałyby na tym nie tylko osoby niepełnosprawne, ale także osoby starsze i małe dzieci, które coraz częściej uczestniczą w imprezach sportowych.

” Poprawa infrastruktury obiektów sportowych zwiększa ich dostępność również dla osób starszych i dzieci

Ważne jest, aby obiekty sportowe były dostępne dla wszystkich widzów

Widzowie niepełnosprawni powinni mieć możliwość uczestnictwa w imprezach sportowych bez konieczności oddzielenia się od rodziny lub przyjaciół

» Konwencja z Saint-Denis jest jedynym prawnie wiążącym międzynarodowym instrumentem dotyczącym bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych

Konwencja z Saint-Denis

Konwencja Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych została otwarta do podpisu w dniu 3 lipca 2016 r. w Saint-Denis we Francji przy okazji rozgrywek UEFA EURO 2016. Konwencja weszła w życie 1 listopada 2017 r. po ratyfikacji przez 3 państwa – Francję, Monako i Polskę. Jej sygnatariuszami jest obecnie wiele Państw-Stron.

Konwencja promuje wielopodmiotowe zintegrowane podejście obejmujące trzy współzależne i uzupełniające się wzajemnie filary: bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę. Jest ona jedynym prawnie wiążącym instrumentem międzynarodowym, który przewiduje współpracę instytucjonalną wszystkich zainteresowanych stron, aby mecze piłki nożnej i inne imprezy sportowe były bardziej bezpieczne i przyjazne dla uczestników.

Przydatne linki

1. **Konwencja z Saint-Denis**
<https://www.coe.int/en/web/sport/safety-security-and-service-approach-convention>
2. **Zalecenia Komitetu T-S4**
  - i. Rec(2021)1: Zalecane dobre praktyki w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - ii. Rec(2022)1: Modelowa struktura krajowej strategii bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - iii. Rec(2022)2: Modelowe krajowe ramy legislacyjne i regulacyjne w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
<https://www.coe.int/en/web/sport/t-s4-recommendations>
3. Aby dowiedzieć się więcej o Konwencji i zaleceniu Rec(2021)1 można zarejestrować się na następujące, dostępne dla wszystkich, kursy internetowe:
  - i. Kurs na temat praw człowieka w sporcie (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, rosyjskim, słowackim i hiszpańskim)
<http://help.elearning.ext.coe.int/course/index.php?categoryid=590>
  - ii. Kurs na temat bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, polskim i portugalskim)
<https://pjp-eu.coe.int/en/web/security-safety-sport/pros4-e-learning-enrolment-form>

Wprowadzenie

■ Aby promować i wzmacniać wdrażanie standardów Rady Europy w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych Unia Europejska i Rada Europy w latach 2016-2021 wspólnie realizowały projekty ProS4 oraz ProS4+.

■ Projekty te obejmowały opracowanie przez kilka państw Europy narzędzi do zdalnej edukacji, szkoleń, badań ankietowych i planów działania. Mają one służyć jako wytyczne przy ocenie krajowej polityki w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych, aby zapewnić zgodność z międzynarodowymi standardami i dobrymi praktykami w tej dziedzinie.

Wyjątkowy kurs on-line

■ Opracowano kurs online, który jest przeznaczony dla instytucji rządowych, organizatorów imprez sportowych, partnerów i innych podmiotów zaangażowanych w ich organizację, a także kierowników ds. bezpieczeństwa i wszystkich zainteresowanych osób.

■ Ogólnym celem kursu jest zapoznanie uczestników z Konwencją z Saint-Denis i związanym z nią Zaleceniem Rady Europy Rec(2021)1 w sprawie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi, z jednoczesnym uwzględnieniem polityki krajowej. Kurs składa się z 8 modułów kolejno omawiających główne wyzwania stojące przed wszystkimi podmiotami związanymi z organizacją imprez sportowych.

■ Wśród instytucji, które zgłosiły zainteresowanie kursem są ministerstwa właściwe do spraw sportu, ministerstwa spraw wewnętrznych, związki i stowarzyszenia piłki nożnej, policja, kierownicy ds. bezpieczeństwa z klubów piłkarskich, ale także przedstawiciele lig piłkarskich, organów ds. bezpieczeństwa w sporcie, specjaliści ds. bezpieczeństwa, personel pomocniczy i prywatne firmy ochroniarskie.

Promowanie ochrony, bezpieczeństwa i usług podczas wydarzeń sportowych PROS4+

” Kurs online, który z czasem będzie dostępny w kilku językach to cenne narzędzie umożliwiające dokładne poznanie zasad i standardów określonych w Konwencji z Saint-Denis

Omówienie kursu online

Tło historyczne Konwencji z Saint-Denis

■ **Moduł 1** stanowi wprowadzenie do kursu oraz standardów Rady Europy. Omawia imprezy sportowe oraz incydenty, w efekcie których rozpoczęto przegląd działań w obszarze bezpieczeństwa i zabezpieczenia meczów piłki nożnej. Moduł ten pozwala zrozumieć uwarunkowania historyczne i wydarzenia, które doprowadziły do przyjęcia konwencji Rady Europy dotyczącej bezpieczeństwa imprez sportowych. Podkreśla również, że dobre praktyki muszą być dostosowane do warunków i wymogów krajowych.

Wielopodmiotowe zintegrowane podejście - kluczowa koncepcja Konwencji z Saint-Denis

■ **Moduł 2** omawia krajowe mechanizmy koordynacyjne. Przedstawia kluczowe zasady wielopodmiotowego zintegrowanego podejścia i wyjaśnia, dlaczego należy je wdrażać poprzez krajowe, regionalne i lokalne mechanizmy koordynacyjne. Moduł ten przypomina o znaczeniu ram prawnych i regulacyjnych, w tym o konieczności jasnego podziału ról i obowiązków. Podkreśla również potrzebę skutecznych strategii komunikacyjnych.

Ograniczanie ryzyka naruszenia zasad bezpieczeństwa

■ **Moduł 3** przedstawia sposoby identyfikacji i minimalizacji zagrożeń dla bezpieczeństwa w najważniejszych środowiskach operacyjnych, aby przygotować się na różne scenariusze awaryjne.

Zarządzanie infrastrukturą i proces certyfikacji

■ **Moduł 4** koncentruje się na cechach obiektów sportowych, w tym na konieczności wyznaczenia osób do pełnienia konkretnych stanowisk i obowiązków. Opisuje też ramy prawne certyfikacji obiektów. Porusza aspekty praktyczne, takie jak infrastruktura, maksymalna pojemność obiektu, zasady dotyczące właściwego funkcjonowania dyspozytorni.

Omówienie koordynacji działań podmiotów odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo

■ **Moduł 5** opisuje zadania i role poszczególnych partnerów i podmiotów, ze szczególnym naciskiem na funkcję kierownika ds. bezpieczeństwa stadionu oraz pozostały personel stadionu. Omawia również rolę policji i władz publicznych na stadionie.

Ocena ryzyka – kwestia kluczowa dla zarządzania bezpieczeństwem

■ **Moduł 6** przedstawia poszczególne kroki i procedury wymagane do przeprowadzenia kompleksowej oceny ryzyka na stadionie oraz opracowania planów zabezpieczenia medycznego i planów awaryjnych. Moduł ten odnosi się również do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa spowodowanych użytkowaniem rac.

Rola strategii działań policyjnych podczas meczów piłki nożnej

■ **Moduł 7** przedstawia sposób, w jaki strategie działań policji związanych z meczami piłki nożnej wpływają na dynamikę bezpieczeństwa i zabezpieczenia tych meczów. Wskazuje, w jaki sposób taktyki policyjne mogą zmniejszać lub zwiększać ryzyko. Podkreśla znaczenie i kluczową rolę Krajowych Punktów Informacyjnych ds. Piłki Nożnej.

Środki obsługi

■ **Moduł 8** opisuje aspekty dotyczące tak zwanych środków obsługi, które mają na celu zapewnić, aby widzowie, kibice i społeczność lokalna czuli się mile widziani i docenieni podczas imprez sportowych, zarówno na terenie obiektów sportowych, jak i poza nimi. Podkreśla również znaczenie strategii aktywnej komunikacji oraz znajomości ram prawnych zapewniających integrujący charakter imprez sportowych i walkę z dyskryminacją.

Quiz oraz certyfikat ukończenia kursu

■ Aby sprawdzić swoją znajomość wyżej wymienionych zagadnień weź udział w kursie online, odpowiedz na pytania w quizach i uzyskaj certyfikat ukończenia kursu.

Do zapamiętania

Projekt ProS4+ był realizowany od 2016 r. do marca 2021 r.

Projekt stanowił odpowiedź na pojawiające się wyzwania i trendy w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych. Promował zasady i standardy określone w Konwencji z Saint-Denis. Jego celem było zwiększenie zdolności władz publicznych i organizatorów imprez sportowych do zapewnienia, aby wszystkie osoby i grupy czuły się mile widziane i otoczone opieką podczas meczów piłki nożnej lub innych imprez sportowych zarówno na terenie obiektów sportowych, jak i poza nimi.

Rada Europy zapewnia bieżącą aktualizację treści kursu. Planowane jest opracowanie kolejnych jego wersji językowych oprócz wersji angielskiej, polskiej i portugalskiej. Ma to pomóc w szerszym promowaniu zasad i standardów konwencji z Saint-Denis w Europie, jak i poza nią.

” Konwencja z Saint-Denis jest jedynym prawnie wiążącym międzynarodowym instrumentem dotyczącym bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych

Konwencja z Saint-Denis

Konwencja Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych została otwarta do podpisu w dniu 3 lipca 2016 r. w Saint-Denis we Francji przy okazji rozgrywek UEFA EURO 2016. Konwencja weszła w życie 1 listopada 2017 r. po ratyfikacji przez 3 państwa – Francję, Monako i Polskę. Jej sygnatariuszami jest obecnie wiele Państw-Stron.

Konwencja promuje wielopodmiotowe zintegrowane podejście obejmujące trzy współzależne i uzupełniające się wzajemnie filary: bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę. Jest ona jedynym prawnie wiążącym instrumentem międzynarodowym, który przewiduje współpracę instytucjonalną wszystkich zainteresowanych stron, aby mecze piłki nożnej i inne imprezy sportowe były bardziej bezpieczne i przyjazne dla uczestników.

Przydatne linki

1. **Konwencja z Saint-Denis**
<https://www.coe.int/en/web/sport/safety-security-and-service-approach-convention>
2. **Zalecenia Komitetu T-S4**
  - i. Rec(2021)1: Zalecane dobre praktyki w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - ii. Rec(2022)1: Modelowa struktura krajowej strategii bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - iii. Rec(2022)2: Modelowe krajowe ramy legislacyjne i regulacyjne w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi<https://www.coe.int/en/web/sport/t-s4-recommendations>
3. Aby dowiedzieć się więcej o Konwencji i zaleceniu Rec(2021)1 można zarejestrować się na następujące, dostępne dla wszystkich, kursy internetowe:
  - i. Kurs na temat praw człowieka w sporcie (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, rosyjskim, słowackim i hiszpańskim)
<http://help.elearning.ext.coe.int/course/index.php?categoryid=590>
  - ii. Kurs na temat bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, polskim i portugalskim)
<https://pjp-eu.coe.int/en/web/security-safety-sport/pros4-e-learning-enrolment-form>

Co mówi Konwencja z Saint-Denis?

■ Konwencja z Saint-Denis w art. 4 ust. 5 (Ustalenia dotyczące koordynacji na poziomie krajowym) stanowi, że „Strony zapewnią, aby krajowe ramy prawne, regulacyjne i administracyjne jasno określały zadania i obowiązki właściwych instytucji oraz aby zadania te uzupełniały się wzajemnie, były zgodne ze zintegrowanym podejściem i powszechnie zrozumiały na poziomie strategicznym i operacyjnym”.

■ W związku z tym struktura koordynacyjna na szczeblu krajowym odgrywa kluczową rolę podczas planowania, opracowywania, monitorowania, skutecznego wdrażania, regularnej oceny oraz aktualizacji przepisów ustawowych i wykonawczych dotyczących bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych.

■ Konwencja stwierdza ponadto, że „Strony zapewnią, aby krajowe ramy prawne, regulacyjne i administracyjne nakładały obowiązek na organizatorów imprez sportowych, działających w porozumieniu ze wszystkimi współpracującymi instytucjami, stworzenia bezpiecznego otoczenia dla wszystkich uczestników i widzów oraz aby wszyscy pracownicy sektora publicznego i prywatnego zostali wyposażeni i przeszkoleni we właściwy sposób (art. 5 ust. 1 i 6).

Ustalenia dotyczące koordynacji na poziomie krajowym są niezbędne do opracowania i wdrożenia wielopodmiotowego zintegrowanego podejścia do imprez sportowych

„Wszyscy pracownicy, w tym stewardzi powinni zostać odpowiednio przeszkoleni i wyposażeni, a ich działania powinny być skoordynowane

Skuteczna kontrola tłumu zarówno na terenie stadionów, jak i poza nimi jest jednym z głównych wyzwań dla podmiotów publicznych i prywatnych

Zalecenie dotyczące wsparcia dla państw-stron w kwestiach legislacyjnych

■ Aby zapewnić opracowanie wiążących przepisów, przyjęto [Zalecenie Rec\(2021\)1](#) przypominające rządów o potrzebie „przyjęcia kompleksowych ram prawnych i regulacyjnych obejmujących odpowiednie, przejrzyste przepisy jasno określające role i obowiązki oraz umożliwiające właściwym organom skuteczną realizację zadań” (ust. 22).

■ To samo zalecenie przypomina ponadto, iż „doświadczenia europejskie wskazują, że ramy prawne i regulacyjne powinny obejmować różnorodne zagadnienia (w tym wydawanie zezwoleń i certyfikatów bezpieczeństwa dla stadionów; środki uprawniające policję do działania; ustalenia dotyczące wykluczenia udziału kibiców, którzy dopuścili się przemocy i zakłóceń porządku publicznego lub przyczynili się do ich wystąpienia)” (ust. 23).

Wydawanie zezwoleń i certyfikatów dla obiektów sportowych oraz ich kontrola przez niezależny, kompetentny organ mają kluczowe znaczenie dla zapewnienia bezpiecznej infrastruktury i skutecznego zarządzania bezpieczeństwem

Model krajowych przepisów stałych

■ W celu pomocy państwom-stronom w skutecznej realizacji postanowień Konwencji z Saint-Denis poprzez przyjęcie lub udoskonalenie ram prawnych i regulacyjnych Komitet Konwencji z Saint-Denis opracował model stałych przepisów dotyczących bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych. Model ten powinien być następnie uzupełniony przez szczegółowe przepisy ustawowe i wykonawcze dotyczące trzech filarów: bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi.

Model krajowych przepisów dotyczących pracy stewardów

■ Komitet opracował również dla państw-stron wytyczne w sprawie modelu krajowych przepisów dotyczących pracy stewardów podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych.

■ Te modelowe przepisy i regulacje powinny być następnie dostosowane do krajowych uwarunkowań konstytucyjnych, sądowych, policyjnych, kulturowych i historycznych, a także do charakteru i stopnia powagi incydentów związanych ze sportem w danym państwie.

” Modelowe krajowe ramy legislacyjne i regulacyjne zostały przyjęte przez Komitet Konwencji z Saint-Denis w drodze Zalecenia T-S4 Rec (2022)2

Co powinny zawierać krajowe ramy prawne i regulacyjne?

■ Modelowe krajowe ramy prawne i regulacyjne przyjęte przez Komitet Konwencji z Saint-Denis stanowią dobrą praktykę w zakresie wdrażania Konwencji z Saint-Denis w uporządkowany i spójny sposób. Pozwalają one jasno określić role i obowiązki właściwych podmiotów publicznych i prywatnych. Zawarte w nich rozporządzenie dotyczące pracy stewardów podkreśla znaczenie filaru bezpieczeństwa oraz struktury zarządzania bezpieczeństwem na terenie obiektu.

■ Zalecenie zawiera dwa załączniki:

- ▶ Załącznik 1 – kompleksowe modelowe przepisy stałe dotyczące trzech filarów Konwencji z Saint-Denis - bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi, w tym aneks wyszczególniający rodzaje przestępstw i sankcje prawne; oraz
- ▶ Załącznik 2 – wytyczne w sprawie modelu przepisów dotyczących pracy stewardów podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych.

■ Zalecane modelowe przepisy obejmują środki bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi, które należy stosować na szczeblu krajowym podczas nieamatorskich meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych. Środki te mają zagwarantować wysokie standardy bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi na terenie obiektów sportowych i poza nimi, a także umożliwić organizację imprez sportowych zgodnie z wartościami i zasadami etycznymi nieodłącznymi dla sportu.

Właściwe strategie integrowania widzów oraz wykluczania osób niepożądanych z udział w meczach uzupełniają się wzajemnie, co zapewnia bezpieczeństwo i przyjazny charakter imprez sportowych

Zapewnienie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi w miejscach publicznych, czyli w strefach kibica to kluczowy element ogólnej strategii organizacji imprezy sportowej

Solidne ramy prawne

Struktura i treść modelowych przepisów przypominają o potrzebie przyjęcia przez strony trwałych ram prawnych, zapewniających skuteczne stosowanie wielopodmiotowego zintegrowanego podejścia:

- ▶ przepisy dotyczące bezpieczeństwa obejmują istotne kwestie takie jak: odpowiedzialność za bezpieczeństwo, wydawanie certyfikatów i kontrole bezpieczeństwa obiektu, wymogi w zakresie bezpieczeństwa obiektu, zarządzanie w sytuacjach kryzysowych, praca stewardów, dostępność dla wszystkich widzów;
- ▶ postanowienia dotyczące zabezpieczenia obejmują kwestie takie jak: strategia działań policji, podział kibiców na kategorie w zależności od ryzyka, strategia wykluczania z udziału w meczach, przestępstwa i wykroczenia dyscyplinarne, międzynarodowa współpraca policji;
- ▶ przepisy dotyczące obsługi obejmują zagadnienia takie jak: strategia dialogu z kibicami, karty kibica, funkcja Koordynatora ds. Kontaktów z Kibicami, funkcja Koordynatora ds. Dostępności, zapobieganie mowie nienawiści i dyskryminacji, polityka integracji, zaangażowanie lokalnej społeczności, strategia komunikacji i kontaktów z mediami, „Ambasady Kibiców”, edukacja.

Oczekuje się, że Państwa-Strony przyjmą solidne i skuteczne ramy prawne i regulacyjne w obszarze wskazanym w Zaleceniu Komitetu T-S4

Kompleksowe wytyczne dotyczące pracy stewardów

Model krajowych przepisów dotyczących pracy stewardów podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych przewiduje możliwość, aby właściwe organy krajowe podjęły decyzję uzależniającą organizację imprezy w obiekcie sportowym od zapewnienia przez podmiot prywatny systemu bezpieczeństwa, który obejmuje pracowników ochrony określanych jako stewardzi.

Wytyczne dotyczące pracy stewardów opierają się na doświadczeniach zdobytych w kilku krajach podczas zawodów krajowych oraz ostatnich, dużych międzynarodowych imprez sportowych. Uwzględniają one najnowsze zagadnienia takie jak świadomość potrzeby działań antyterrorystycznych oraz bezpieczeństwo biologiczne.

Model ten pomoże Państwom-Stronom przyjąć lub ulepszyć krajowe ramy prawne i regulacyjne

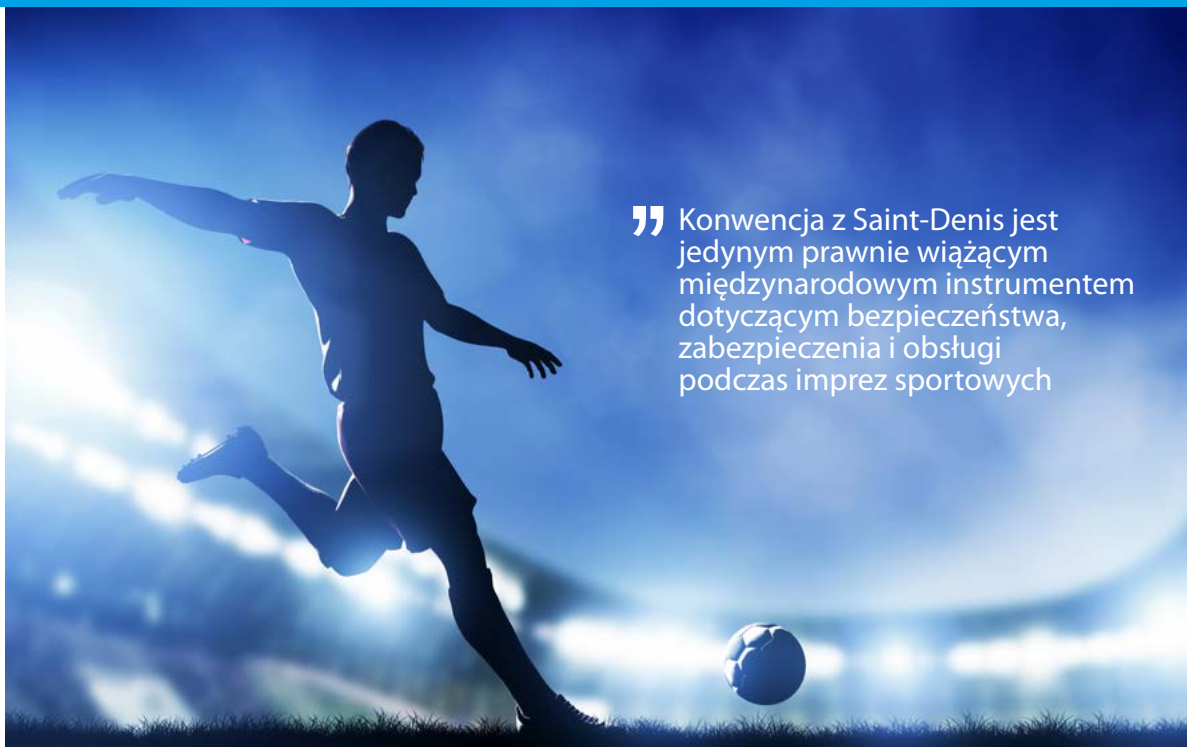
Wytyczne dotyczące pracy stewardów, opracowane w oparciu o doświadczenia międzynarodowe przewidują, że:

- ▶ organizatorzy imprez sportowych mogą zatrudniać odpowiednio przeszkolony i wykwalifikowany personel, który - w sposób zależny od przyjętego systemu bezpieczeństwa- wspiera organizację imprez sportowych, aby odbywały się one w bezpiecznej i przyjaznej atmosferze i aby przebiegały w sposób normalny i uporządkowany;
- ▶ stewardzi powinni mieć określone zadania, obowiązki, kodeks postępowania, kompetencje, system identyfikacji; dokumentację i rejestry;
- ▶ pracodawca powinien prowadzić odpowiednią weryfikację aby zapewnić, że usługi w dziedzinie bezpieczeństwa i zabezpieczenia obiektu świadczą wyłącznie osoby o nieposzlakowanej opinii.

Wytyczne określają również zalecany czas trwania i treść kursu szkoleniowego dla stewardów, system ich oceniania, a także moduły szkoleniowe obejmujące wiedzę potrzebną do wykonywania konkretnych zadań.

Modelowe krajowe przepisy dotyczące pracy stewardów są jedną z kategorii przepisów szczegółowych, które strony są zobowiązane przyjąć, aby skutecznie wdrożyć i egzekwować stałe przepisy dotyczących bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych.

” Konwencja z Saint-Denis jest jedynym prawnie wiążącym międzynarodowym instrumentem dotyczącym bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas imprez sportowych

Konwencja z Saint-Denis

Konwencja Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych została otwarta do podpisu w dniu 3 lipca 2016 r. w Saint-Denis we Francji przy okazji rozgrywek UEFA EURO 2016. Konwencja weszła w życie 1 listopada 2017 r. po ratyfikacji przez 3 państwa – Francję, Monako i Polskę. Jej sygnatariuszami jest obecnie wiele Państw-Stron.

Konwencja promuje wielopodmiotowe zintegrowane podejście obejmujące trzy współzależne i uzupełniające się wzajemnie filary: bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługę. Jest ona jedynym prawnie wiążącym instrumentem międzynarodowym, który przewiduje współpracę instytucjonalną wszystkich zainteresowanych stron, aby mecze piłki nożnej i inne imprezy sportowe były bardziej bezpieczne i przyjazne dla uczestników.

Przydatne linki

1. **Konwencja z Saint-Denis**
<https://www.coe.int/en/web/sport/safety-security-and-service-approach-convention>
2. **Zalecenia Komitetu T-S4**
  - i. Rec(2021)1: Zalecane dobre praktyki w zakresie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - ii. Rec(2022)1: Modelowa struktura krajowej strategii bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
  - iii. Rec(2022)2: Modelowe krajowe ramy legislacyjne i regulacyjne w dziedzinie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi
<https://www.coe.int/en/web/sport/t-s4-recommendations>
3. Aby dowiedzieć się więcej o Konwencji i zaleceniu Rec(2021)1 można zarejestrować się na następujące, dostępne dla wszystkich, kursy internetowe:
  - i. Kurs na temat praw człowieka w sporcie (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, rosyjskim, słowackim i hiszpańskim)
<http://help.elearning.ext.coe.int/course/index.php?categoryid=590>
  - ii. Kurs na temat bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi imprez sportowych (dostępny poprzez stronę internetową w języku angielskim, polskim i portugalskim)
<https://pjp-eu.coe.int/en/web/security-safety-sport/pros4-e-learning-enrolment-form>